

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. ระบบการแพทย์พื้นบ้านชนบท. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน
สาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๓๕.
- กึ่งกาญจน์ เทพกาญจนา. การใช้ภาษาในการตรวจรักษาโรคของอายุรแพทย์. กรุงเทพฯ :
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.
- จารุบุตร เรื่องสุวรรณ. ของดีอีสาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา, ๒๕๒๐.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. ผญาบทกวีของชาวบ้าน. มหาสารคาม : สถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรม
อีสาน, ๒๕๒๓.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. คดีชาวบ้านอีสาน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อักษรวัฒนา, ๒๕๓๙.
- ชลดา เรื่องรักษ์ลิขิต, วรรณวิทย์ : รวมบทความวิจัยวรรณคดีอยุธยาและรัตนโกสินทร์บาง
เรื่อง, (กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๔๘
- ชาย โพธิ์สิตา. "ไสยศาสตร์กับการรักษาพยาบาล" ใน ทฤษฎีและการศึกษาทางสังคมวิทยา-
มานุษยวิทยาทางการแพทย์. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๙.
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. ผู้เจ้านาย. กรุงเทพฯ : พายัพออฟเซตพรินท์, ๒๕๒๗.
- ดวงเดือน บุญยาว. แนวคิดและอุดมคติ ท้าวสูง ท้าวเจือง. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๔๐.
- ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ. นิทานโบราณคดี. กรุงเทพฯ : บรรณาการ, ๒๕๔๓.
- เต็ม วิชาคย์พจนกิจ. ประวัติศาสตร์อีสาน. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาคม-
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๔๐.
- ถวิล ทองสว่างรัตน์. ประวัติผู้ไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, ๒๕๒๙.
- ทวี ถาวร. การศึกษาวิถีชีวิตชนกลุ่มน้อยในเขตพื้นที่ภาคอีสาน. (มหาสารคาม : สถาบัน
ศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๐.
- ทรงคุณ จันทจรและปิติ แสนโคตร. การรักษาผู้ป่วยด้วยวิธีเหยาของชาวไทย : ศึกษากรณี
ชาวไทยอำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร. มหาสารคาม : สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม
อีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๐.
- ทิพย์สุดา พรพรรณสหพาณิชย์. บทบาทสตรีชาวไทยในพิธีกรรมเหยา ตำบลป่าไร่ อำเภอดอน
ตาล จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๕.
- ธวัช ปุณโณทก. วรรณกรรมอีสาน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๒.
- บุญยงค์ เกศเทศ. รายงานการวิจัยเรื่องพิธีกรรมของชาวไทย : ศึกษากรณีกิ่งอำเภอ

- หนองสูง จังหวัดมุกดาหาร. มหาสารคาม : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๓๖.
- บุญยงค์ เกศเทศ. วิถีคิด วิถีเขียน. กรุงเทพฯ : หลักพิมพ์, ๒๕๔๗.
- บำเพ็ญจิต แสงชาติ. “การรักษาโรคแบบพื้นบ้านโดยหมอลำผีฟ้า” ใน ภาษาและวัฒนธรรม ๑๓,๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๓๗) : ๓๑.
- ปฐม หงษ์สุวรรณ. “ตำนานและพิธีกรรมบูชาผีเมือง : การสร้างสำนักทางประวัติศาสตร์ของ ไทพวนและผู้ไทในประเทศไทย” ใน ความเป็นไทย \ ความเป็นไท. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, ๒๕๔๗.
- ประคอง นิมมานเหมินทร์. “พิธีทำขวัญข้าวและทำขวัญควาย” ใน วัฒนธรรมข้าวของชนชาติไทย : ภาพสะท้อนจากตำนาน นิทาน เพลง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- ประสิทธิ์ กาศย์กลอน. แนวทางการศึกษาวรรณคดี ภาษากวี การวิจักษ์และวิจารณ์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๘.
- ปราณี วงษ์เทศ. สังคมและวัฒนธรรมในอุษาคเนย์. กรุงเทพฯ : ศิลปวัฒนธรรม, ๒๕๔๓.
- ปรีชา พิณทอง. ไขภษิตโบราณอีสาน. อุบลราชธานี : โรงพิมพ์ศิริธรรม, ๒๕๒๘.
- พจนาลัย สมรรถบุตร. การฟ้อนของชาวผู้ไท. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชา นาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑
- พระโพธิวงศา (อ้วน ดิสโส). ลัทธิธรรมนิยมต่าง ๆ เล่ม ๒ ภาคที่ ๑๘. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : บรรณาการ, ๒๕๑๕.
- พัชรินทร์ คงคำสุริฉาย. วิเคราะห์บททำขวัญชาวไทโซ่ง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๔๖.
- พันใจ นครชัย. พิธีกรรมเหย้าของชาวผู้ไท ตำบลโนนยาง อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (เน้นมนุษยศาสตร์) มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, ๒๕๓๘.
- ไพบุลย์ แพงเงิน. กลอนลำภูมิปัญญาของอีสาน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๔.
- มารีโกะ กาโตะ. การรักษาพยาบาลแบบพื้นฐาน : กรณีศึกษาหมอลำผีฟ้า บ้านหนองใหญ่ อำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคม วิทยาการ พัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๘.
- ยศ สันตสมบัติ. มนุษย์กับวัฒนธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.
- วาสนา อรุณกิจ. พิธีกรรมและโครงสร้างทางสังคมของลาวโซ่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๙
- วิจิตรา ขอนยาง. “การศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ : โดยระบบความเชื่อศึกษาเฉพาะความเชื่อเรื่องผีหมอ” ใน

- สกลนครศึกษา. สกลนคร : คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยอีสานเหนือ, ๒๕๓๑.
- วิรัช บุชยกุล. มูนมังอีสาน. สกลนคร : วิทยาลัยครูสกลนคร, ๒๕๒๖.
- วิภา กงกะนันท์. วรรณคดีศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๓.
- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. ภาษาผู้ไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๐.
- วิญญู ผลสวัสดิ์. พิธีกรรมการเลี้ยงผีบรรพบุรุษของชาวผู้ไทยตำบลคำชะอี อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๓๖.
- ศิริพร ณ ถลาง. ชนชาติไทในนิทาน : แลลอดแค้นคติชนและวรรณกรรมพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๔๕.
- ศิริพร ณ ถลาง. ทฤษฎีคติชนวิทยา : วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน – นิทานพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. “ความเชื่อเรื่องแกนในไทยดำศาสนาตั้งเดิมของคนไทย” ใน ศิลปวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๓๕.
- ศรีศักร วัลลิโภดม, สุจิตต์ วงษ์เทศ. ไทยน้อย ไทยใหญ่ ไทยสยาม. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๓๕.
- เสฐียรโกเศศ (นามแฝง). ขวัญและประเพณีการทำขวัญ. พระนคร : ก้าวหน้า, ๒๕๐๖.
- เสฐียรโกเศศ (นามแฝง). รสวรรณคดี. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพฯ : ศยาม, ๒๕๔๗.
- สุกัญญา ภัทราชัย. เพลงปฎิพากย์ : บทเพลงแห่งปฏิภาณของชาวบ้านไทย, กรุงเทพฯ : โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.
- สุกัญญา สุจนายา. เพลงพื้นบ้านศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.
- สุกัญญา สุจนายา (บรรณาธิการ). พิธีกรรม ตำนาน นิทาน เพลง : บทบาทของคติชนกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา. เจิมจันทร์กังสดาล : ภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. ประวัติศาสตร์สังคม – วัฒนธรรมของภาษาและวรรณคดีในสยามประเทศ. กรุงเทพฯ : มติชน, ๒๕๔๖.
- สุภาพร คำยุธา, การฟ้อนของชาวผู้ไทย : กรณีศึกษาหมู่บ้านโพน อ.คำม่วง จ.กาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.
- สมิตร ปิติพัฒน์. “ศาสนาและความเชื่อของไทยดำ” ใน ศิลปวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : มติชน,

๒๕๓๕.

สุมิตร ปิติพัฒน์และช่วง เลื่อง. **คนไทเมืองกว่า : ไทแดงและไทเมืองในประเทศเวียดนาม.**

กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓.

สุรัตน์ วรางครัตน์. **การศึกษาเชิงเปรียบเทียบประเพณีวัฒนธรรมของชาวผู้ไท – ชาวโซ่ (ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพรรณานิคมและอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร).**

สกลนคร : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูสกลนคร, ๒๕๒๙.

สุรียา สมุทคุปต์และคนอื่น. **ทรงเจ้าเข้าผี : วาทกรรมของลัทธิผีและวิฤติการณ์ของความทันสมัยในสังคมไทย.** กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, ๒๕๓๙.

สุรียา สมุทคุปต์, พัฒนา กิติอาษา, ศิลปกิจ ดีขันตีกุลและจันทนา สุระพินิจ. **วิถีคิดของคนไทย : พิธีกรรม “ช่วงผีฟ้อน” ของ “ลาวข้าวจ้าว” จังหวัดนครราชสีมา.** นครราชสีมา : สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๔๐.

สุรียา สมุทคุปต์ และพัฒนา กิติอาษา (บรรณาธิการ). **ฮีดบ้านคองเมือง : รวมบทความทางมานุษยวิทยาว่าด้วยสังคมและวัฒนธรรมอีสาน.** นครราชสีมา : โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ทางมานุษยวิทยาของอีสาน หอไทยศึกษานิทรรศน์ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี นครราชสีมา, ๒๕๓๖.

สุวิทย์ เจียรสุวรรณ. **การศึกษาวิเคราะห์บทบาทขวัญและพิธีทำขวัญของกลุ่มคนไทย ไทยพวน และไทยเขมรที่จังหวัดฉะเชิงเทรา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

สุวิทย์ ธีรศาสตร์และณรงค์ อุบุญญ์. **รายงานการวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงวิถีครอบครัวและชุมชนอีสาน : กรณีผู้ไท.** กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, ๒๕๓๘.

สุวรรณ สภาอานันท์ และเนื่องน้อย บุญเนตร. **คำ : ร่องรอยความคิดความเชื่อไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. **ภาพรวมภูมิปัญญาไทย.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, ๒๕๔๔.

ภาษาอังกฤษ

Alan Dundes. **The Study of folklore.** Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, c1965.

Alvin Juliette. **Music therapy.** London : Hutchinson, 1975, c1966.

Bailey, Garrick and Peoples. **Introduction to Cultural Anthropology.** Boston : West Wodsworth, 1999.

สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ บัลดอน นาดา, หมอเหยา, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๗.

- สัมภาษณ์ ลอย การุญ, หมอเหยา, ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗.
- สัมภาษณ์ คำปุ่น บุนนท์, หมอเหยา, ๑๐ มกราคม ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ กองสี คำชนะ, หมอเหยา, ๑๒ มกราคม ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ ลุ่ม นาโควงศ์, หมอเหยา, ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ ศรี เหลาเคน, หมอเหยา, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ อ่อนศรี บุสะอาด, หมอเหยา, ๑๒ กันยายน ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ ปอน คำปลิว, หมอเหยา, ๑๘ กันยายน ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ คำนึ่ง สุริยภา, หมอเหยา, ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ สงวน บุสะอาด, หมอแคน, ๗ สิงหาคม ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ เท กุลจับ, หมอแคน, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ สมุน กลยณี, หมอแคน, ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ พัน กุลสอนนาม, หมอแคน, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ แก้ว บุนนท์, หมอแคน, ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ เตียง อุสาพรหม, หมอแคน, ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘.
- สัมภาษณ์ นายแพทย์ทวีพงษ์ พิทักษ์โยธิน, อายุรแพทย์โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร
อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร, ๒๕ กันยายน ๒๕๔๘.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

บทร้องประกอบพิธีกรรมเหยาของชาวผู้ไท ๑๐ สำนวน

ภาคผนวก ก

(สำนวนที่ ๑)

บทร้องสำนวนนางคำปุ่น บุนนท
บ้านกุดน้ำใส

โอย้คันว่าเชิญเชิญเออ

คันว่าเลิกจากแข่งมาลีลามายเออ

โอย้คันลุดลุดให้เจ้าไต้ชัวพาย

จับกันมาเป็นห่วงควงกันมาเป็นหมู่

มาเยอคันว่ารรณีเจ้าผู้อยู่ทางใต้

อ้าวคันเอยเด้อคันว่าแต่งเคิงข้อไต้หล้า

เครื่องกินเพิ่นกะให้แม่นปากของด่อนกะให้แม่ใจ

คันลุดลุดให้เจ้าไต้ชัวพายล่ายล่ายให้เจ้าไต้ชัวแพ

คันแม่นอยากชีหวัคันว่าอยู่ต่าง ๆ คือตูกข้างท้าวนี้

คันแม่นเจ้าอันแล้วคันว่ามีทั้งเงินเต็มกำ

คันแม่นควัด (เขีย) เอาได้ ไ้ไ้เอาทราย

คันแม่ขันห้านี้ไ้ไ้หน่าขอให้ไ้ไ้แก้เชือกมัดคอก

คันแม่นเอ้ยคันแม่ทางขันห้าเด้อเงินเต็มกำ

คันขอให้อาออกเด้อจากทุกข้สำหน่าเด้อ

คันอยากให้อ่านี้ยืนยังจากตารางภายหน้า

คันว่าเลิกจากแข่งเมื่อหน้า

คันว่ามาสาเยอคันแม่นเลิกจากแข่งมาหนี่ลา

คันมีให้เจ้าเมอ (กลับ)

คันแม่นเคื่องกินนี้ดอกหน่า

ถวายให้ชู้คนทั้งผู้ใหญ่ทอภัยทั้งผู้น้อยทอภัย

คันหม่ามีกะให้หน่อแม่นหม่าแข่งกะให้ทั้งเครือ

เข้าดำพ้อมเข้าแดงกะพ้อมพ้าเด้อ

คันแม่นเมื่อสิไ้ทั้งเข้าสุกเมื่อด่อนหลาน

คันมีเงินเต็มกำคำเต็มกอบ

พ้อมกันคอนดีล่ายฮับกันขึ้นดงขนกันขึ้นผา

คันแม่นเอ้ยคันแม่ท้าวคนนี้ เจ็บแข่งให้เขาลา

อ้าวคันว่าเจ็บอยู่เนือคันขันให้ชว้างเขา

โอย้คันชว้าดัมให้พอหามคันชว้าหลามให้พอแบก

คันแม่สาธุเด้อคันแม่ทั้งแม่ขอมือเวน

แต่งโขว่นโหลงมาฮ้อยแต่งโขว่นน้อยมาเข่าฮ่ม

วันมีแต่งขอเจ็บแข่งลีลา

คันว่าเมื่อสาเยอเมื่อเบิดจุ่มเบิดชุมเบิดหมู่เด้อ

คันว่าเชิญสี่แก้วอาชาไนพร้อมกันเวิน

เลิกจากขาเพิ่นนี้พร้อมพร้อมกันนี้ให้เจ้ามา

ล่ายล่ายให้เจ้าไต้ชัวแพ

คันว่าสาธุเด้อเทวบุตรอยู่ขันห้าเทวดาอยู่ขันสี่

สิตั้งเท้าเจ้าเข้าฝิ่งของ

คันแม่ยอผัดเครื่องฮ้าย

มีแต่เงินเต็มกำคำนั้นกะให้เต็มกอบ

เจ้าอย่าลื้ออยู่หลังอย่าฝิ่งอยู่เนือเจ้าอยู่เฮืออยู่คิง

คันเฮ็ดไม้ไปเฮือนา

คำนั้นเต็มกอบไ้เงินคำนี้

คันแม่ทางขันห้าเด้อกะสิจาดกแต่งแล้ว

แก้อ้อมมัดศอกแก้ออกให้ติง (ขยับ , เคลื่อนไหว)

คำเต็มกอบคำหม่าพ้อมทั้งบุหรี่ป้อมพ้านี้แหล่ว

ออกจากข่าล้าผัดตัว (ใหญ่)

คันว่าดินพ้อเอ้ยแม่ท้าวไ้ย้ายดินชายให้ไ้ได้เว

คันว่าเลิกจากขาผัดตีร่อน

คันแม่นเลิกจากขามาหนี่หล่อย

คันเต็มพาเตียรตาขแล้วเคื่องมือนี่

ดิให้ฮับนับใส่ช่องคันสาแล้วให้เจ้าเมื่อหล่นา

ทั้งหม่าเขือกกะให้ทั้งขวัน

ทั้งเข้าดอกดอกไม้คันให้พ้อมคู่อัน

ไ้ทั้งขว้าสารเมื่อด่อนน้องขว้าก้องเมื่อหม่าแลง

คันแม่นเจ้าเมื่อแล้วคันแม่พ้อมกันฮับตีหลอน

หนิกหละแทนกะแต่ท่อนอ้อย

เจ็บขาให้เขาชว้างเด้อ

ให้ชว้าเบบาบอบกคือสะนูอยู่บนฟ้า

ชว้าดัมพ้อมเข้าหนมกะพ้อมพ้า

น้องแต่งเชิญให้มือเขา

อ้าวคันว่าไปซาเยอคันแม่ขอมือบั้น

เจ็บขาลีหล่อยเจ็บทอ้งน้อยตนเจ้าให้ตัวเมอ

คันว่าปู้ย้านั้นคันขันชู้คนเด้อหล้า

คันทว่าหวิดจากกันมารดาพ่อแม่เตื่อ
 ชายคนนี้ลงมาปกค้ำเป็นค้ำทางเมืองหลุ่ม
 คันทว่าเพิ่นหันแล้วคันทแม่นมีทังเสนาพ้อม
 คันทว่าเมื่อคันทว่าเป็นช้อยใช้
 คันทว่าเจ้าเมอแล้วทศอนนี่อย่ามาล่อง
 คันทมาพบหมุหมาเปิดไก่อข้างม้าให้พ้อมคู่อันแล้ว
 เงินบาทเบี่ยทังซ้าบาทสลึง
 คันทแม่นชายคนนี้ได้หนาลูกพินพิน
 เจ็บป่วยใช้คนช้ายเจ้าให้เขาเตื่อ
 ดกแข่งมันให้หล่าดกขามันให้ขึ้น
 คันทว่าสาธุเตื่อท้าวคนนี่ขอให้ชูงกับคายขาหน้า
 กับคุณเขามาหอยกับคายเขาม้าดำน
 คันทว่าเมื่อสาเยอคันทว่าเมื่อตามคำข้าวหล่อน
 คันทว่าเจ้านั้นแล้วอย่าชู่เชื้อผัดอยู่คิง
 โอ้ยคันทว่าสาธุเตื่อคันทแม่นขอให้ได้
 คันทแม่นขอให้เตื่อคือขอให้จาดอแห่นเตื่อ
 คนหนึ่งพ้อเอ้ยขอชีวิตให้เจ้านี้ให้ยัง
 ขอกินก่อนท้าวนี้ให้หย่อนมา
 โอ้ยคันทว่าขอนำเตื่อผู้แต่มุเบ็งขวา
 คันทแม่นเจ้าอยู่แต่แดนคันทแม่นขอแม่แนอยู่แต่ฟ้า
 ขอชีวิตท้าวให้ยังขอชิวังท้าวให้ได้
 โอ้ยคันทหมูเฮานี้เหล้วคันทแม่นขอคนไม้คันทอน
 คันทสิบันกกไม้บอกให้คนชู่จัก
 ขอชีวิตให้เจ้ายังขอชิวังเจ้ากะให้
 คันทแม่นขอกินก้อยดอกหนาคันททางนี้กะชวมา
 สายแนนเอ้ยน้อคันทว่าฝ้ายเส้นนี้เหล้ว
 คันทว่าถีกคลองมาใส่บ่ทันไกลผัดหน้าม้า
 โอ้ยคันทแม่นเบ็ดทางไปเอ้ยเฮากะอย่า
 คันทแม่นเมื่อนั้นหอห้องปรางทองบ่อนเฮาหล่า
 โอโอ้ยน้อคันทว่าคุณพระพุทธรพินกะอยู่หอคำ
 คันทว่าเบ็ดทางแล้วดอกหนาคันทขอลาก่อนเตื่อ
 คันทแม่นเอ้ยคันทแม่นบิดาให้มารดากะพ่อแม่เตื่อ
 คันทแม่นเบ็ดทางไปดางว่ากะเขา
 โอ้ยคันทแม่นลูกและเตื่ออยู่คอยนั้นเบ็ดชู่คนเตื่อ
 แนวไตคันทให้อยู่ตีหมันคือมันนั้นคือเก่า
 คันทว่าเฮานั้นแล้วเบ็ดทางไปเฮากะอย่า
 คันทแม่นเมือหาน้องปรางทองบ่อนเฮาหล่า

คันทพ่อแม่ันพ้อแต่งโหเบ็งขวาแม่แต่งตาเบ็งช้าย
 ทางเมืองได้มนุษย์คนนา
 เสนาพนามาตยี่ได้
 ดนเจ้าจึงดำวเมือโอโอ้ยน้อ
 ป้องอันนื่อย่ามาากาย
 คันทเงินฝักเขากะให้ได้เงินล้านเขากก็บันแล้ว
 คันทแม่นเอ้ยคันทแม่นเฮ็ดไปแล้วได้เตื่อ
 ให้เขายินพินไม้คันทคินคือเก่า
 คันทว่าดินขวาเตื่อให้เขาย้ายดินช้ายให้เขาเว
 คันทแม่นเอ้ยคันทว่าวันดินชวยอยู่ต่องแหล่ง
 ขอให้หายกับเค็งคาเตื่อ
 คันทยืนชันไม้แกแต่่นา
 เมื่อตามคำข้าวขาวเจ้าผู้ลืออยู่หลังเจ้าผู้ฝงอยู่เนื้อ
 คันทว่าเจ็บไปหน้าอยู่ในเนื้อคันทว่าเชื้ออยู่ในคิง
 คันทคือปากแม่นชอยขอ
 จับชางอย่าให้หลายบาทปาดชางอย่าให้หลายที
 ขอชิวังให้ได้ขอดับท้าวนี้ให้ขอไตท้าวนี้ให้แบ่ง
 คันทขอนำเจ้าดอกหนาขอพินนนำหน้าหน้าแล้ว
 ผู้แต่มดาเบ็งช้ายคันทแม่นขอเอ้ยทางห้วยโหน
 หลิบแผแหลลกระแจแต่นองนอย
 ขออย่าได้หลายบาดปาดชางอย่าให้ได้หลายที
 คนไม้คนล้าคันทว่าภูข่างนี้ดอกนา
 คันทสิบันคอวังบอกให้ปลามาแถวตอม
 ขอดับเจ้ากะให้ขอไตเจ้ากะแบ่ง
 คันทสิเอาเอ้ยตัดใส่เหล็กบ่ทันถึงอยู่ในห้อง
 คันทว่าฝ้ายเส้นนี้เหล้วคันทให้มันแสนปีมีเงินแสนแก้ว
 คันทแม่นเบ็ดทางว่าเฮากะเขา
 เมือหาห้องโองแก้วบ่อนเฮานอน
 คุณพระธรรมพินกะอยู่หอแก้ว
 คันทกทว่านนั้นดินเน็งลาช้างม้าสิต่าวเมือ
 พ้อแม่แก้วชู่คนพร้อมลูก ๆ น้อยกะอยู่คอย
 กอกหมากใส่ตุงมากอกยาใส่ตุงเตื่อ
 คันทว่าเฮานั้นใกล้มาแล้วเคียง ๆ กันมาแน
 สุขอยู่ล้วนคือกล้วยบ่มอยู่เคือสิม่วนอยู่ช่าบาย
 คันทแม่นเบ็ดทางว่าเฮากะเขา
 เมือหาห้องโองแก้วบ่อนเฮานอน

เชิญนางเอ้ยคันว่าเขานี้แล้วเบ็ดทางไปเฮากะอย่า
 ถกแข่งพ้อมกันไปหน้า
 โอ้อ้อยโอ้คันแม่เมื่อหาที่บ่อนเฮาแหน
 คันแม่แอ้ยและน้องทั้งพ้อมกันชู้คนหน้า
 หลานอยู่ในบ้านปรางทองผัดเหลื่อมหล่า
 อ้าวคันผู้เลี้ยงเฮาหน้าบทกน้อยหน้า
 คันเมื่อฮอดแล้วถกขาสันอย่าให้ไกลห่างเฮาหนา
 คันแม่แอ้ยคันว่าเมื่อฮอดแล้วดอกหนา
 ไม้ตันไม้แก่นๆ คันกะแจกะตั้งถิ่น
 พักตูกว่างเฮากะใส่เฮินโคนา
 คันขอน้ำเฮากะว่าน้ำไหลเข้ากอไผ่เฮาว่าไผ่ย่อง
 คันว่าเมื่อฮอดแล้วคันพายดาบดวงดี
 เอ้าคันแม่เมื่อฮอดบ้านได้ดาบดวงดีผัดเมื่อบ้าน
 คันว่าถึงให้ยเห็นอกันลูกเลี้ยงเฮากะดกท้องนา
 คันว่าเมื่อฮอดแล้วทางหลวงเฮากะขวาง
 คันแม่แอ้ยโอ้คันแม่เมื่อก่อนเตอ
 หยิบผ้าผืนบางห่มนกยาง
 ทั้งลูกเลี้ยงดกท้องนาลูกนาคดกท้องเหล่า
 คันหันหลังเฮากะออกจากบ้าน
 คันว่าเจ้านั้นแล้วไปดกหมู่เหล่า
 คันกินข้าวผีให้เจ้าฮากเคี้ยวหมากผีให้เจ้าคาย
 อ้าวคันแม่เจ้ามาแล้วคันบ่ให้กะสิลัมสิตาย
 โอ้ยน้อคันว่าเข้าบ่อนฮอกช้อยกะสิไปถางหล่าเอ้ย
 คันกินข้าวผีให้เจ้าฮากเคี้ยวหมากผีให้เจ้าคาย
 คันดกน้ำให้ไปมดกตมให้ไปคัน
 คันมาอยู่เฮินมุงแป้นเฮาหนาหญ้าแฝกมุงหนา
 มากินดับไก่หล่ามากินหน้าไก่แดง
 คันลูกจากป่ามาหาเฮินลูกจากสวนให้มาหาบ้าน
 คันว่าเจ้าไปแล้วหมู่หมาให้เฮินเฮาไผ่สิไล่มันเต้
 โอ้อ้อยคันว่ามาอยู่ห้องหอโฮงบ่อนเฮาหล่า
 โอ้อ้อยคันดอกว่าคันอย่าไปแกมชอย
 เจ้าอย่าดกหมู่เหล่าเจ้าอย่าเข้าหมู่เบี้ย
 โอ้ยคันแม่บ่อนฮอกช้อยกะสิไปถาง
 คันว่าเจ๊ะละอุมดอกหนาดาเจ้าบ่ได้วาง
 คันแม่แอ้ยและน้องทั้งช้ำพื้นหากแพงเจ้าแล้ว

เบ็ดทางว่าเฮากะเขา
 ถกขาพ้อมกันด่าวเมื่อแล้ว
 เมื่อหาแดนบ่อนเฮาหล่าเวียงวังบ่อนเฮาอยู่
 คันว่าเมื่อฮอดแล้วน้อคันว่าเมื่อตุ้มลูกอยู่ในชานตุ้ม
 ลูกอยู่บ้านหลานแก้วอยู่ในเฮิน
 ผู้หน้าทกฮ้อยเหล่า
 ถกขายาวอย่าให้ไกลชอยอย่าให้ไผ่ยัน
 พักตูในเฮากะใส่ไลดอกพักตุนอกเฮากะใส่ไลตัน ไซ้
 คันแม่เมื่อฮอดแล้วพักดูหลวงกะใส่หินล้าน
 คันว่าเมื่อฮอดแล้วดอกหนา
 ออกจากข้างเฮากะว่าหอโฮง
 คันแม่มาเลียบบ้านทุ่งนาผัดเป็นโดงเฮาแล้ว
 ดาบดวงกว้างผัดเมื่อเมิงเฮาหนา
 ลูกนาเฮากะดกท้องเหล่า
 ทางข้างเฮากะตันแล้ว
 คันว่าช้อยสิเมื่อช้อยสิหยับเอาผ้าผืนดีไปตุ้มข้าง
 โอ้ยนั้งคองดอกหนาทั้งหลานแพงกะพ้อมพ่า
 คันแม่แอ้ยคันแม่เฮานี้แล้วคันแม่เว้ากันแล้ว
 หันหน้านั้นเข้าใส่ทางละหนา
 เข้าหมู่เบี้ยคันไผ่ฮ้องให้ด่าวมา
 คันคินมาคายท้องเป่ามาเยอ
 คันว่าก้อยน้องแก้วเจ้ากะอยู่บ่อนนอนหนา
 คันแม่เข้าบ่อนบางช้อยกะสิไปปล้ำ
 คินมาคายท้องเป่า
 ขึ้นตันไม้ให้เจ้าแกขามา
 คันว่าให้มาอยู่เฮินมุงแป้นเฮาหนาหญ้าคามุงถึ
 ผนดกบ่ให้ดุงไปหน้าฟ้าฮ้อฮองบ่ให้ดุงไปไกล
 เจ้าชื้อครันให้อยู่ในเฮิน
 โอ้ยบาดว่าเปิดไกฮ้องไผ่สิป้อนดอกกลบมัน
 มาอยู่ห้องโฮงแก้วบ่อนเฮานอน
 คันวอยๆ เจ้าอย่าไปแกมหมู่
 คำขำน้อยให้ด่าวมา (มาเตอ)
 คันแม่เข้าบ่อนบางช้อยกะสิไปปล้ำ
 มากินดับไก่หล่าเฮาหนามากินหน้าไก่แดง
 คันว่าเพิ่นนั้นแล้วบ่ได้ทิมเจ้ากลางทาง

บ่ได้วางเจ้ากลางท่งดอกหนา
 โอ้ยคันว่าเจ้ามาแล้วไอ้คันแม่กินเข้าผีให้เจ้าฮาก
 คันกินข้าวบ่เป็นกะได้ป้อนนอนบ่เป็นกะได้กล่อม
 คันว่าจิตดวงเอ๋ยบ่ให้ตกต่ำคล้อย
 คันแม่มาห่างบ้านเฮือนฮังบ้านเก่าเฮาหนา
 คันแม่่นฟ้าฮ้ำฮ้องสิบซ่งเฮืองไปไกลบ่อน้ำ
 ลูกจากป่าเพิ่นจ้งมาหาเฮินเฮาบ่อน้ำ
 คันแม่่นเจ้ามาแล้วให้หลบข้างในดอกหนาล้ำเอ๋ย
 คันแม่่นพอสิตีผัดแซมก้อย
 คันเลี้ยงสัตว์สี่ตีนเจ้าจะอยู่ในทะเล่งหนออายน้อย
 ลูกอยู่ในซานเลี้ยงหลานอยู่ในห้อง
 เลี้ยงหลานหญิงให้เต็มพางยก่อนเต้อ
 อย่าเอาหลานมานั่งให้กินต่างยาได้
 คันเลี้ยงหลานอยู่กลมท้อง
 อ้าวทางโหเพิ่นมาเด้าแล้วทางเท้าเพิ่นมาโฮม
 คันบ่ได้นำผู้ลัมปีกลายเบาะหล่าเอ๋ย
 เจ้าคันมาแล้วคันมากินข้าวต้มขนมให้พร้อมพริ้ว
 โอ้ยคันแม่่นสาธุการเด้อสมคำนั้นจาต่อ
 ขอชีวิตคราวนี้ให้ไตคันแม่่นขอตบกะให้ไต
 คันตบข้างกะอย่าให้ได้หลายบ้าน
 คันแม่่นขอให้ได้ตามเสียงปากข่อยขอ
 คันว่าสาธุเด้อคันว่าพ่อแม่แก้วอยู่แดนซู้คน
 คันขอตบให้ไตได้นาคันขอไตให้แบ่ง
 อยู่ห้องโองแก้วบ่อนเฮานอน
 โอ้อ้อยคันแม่่นขอนำเจ้ากะสิขอสำนั้น
 คันขอบิเจ้าท่งน้อยของข่อยหากท่งหลาย
 ติดตามกันตามข่อยจ้งค้อยมา
 คันว่าข่อยขอได้สิขอนำหน้าหน้าเด้อ
 คันของเจ้าท่งน้อยของข่อยผัดท่งหลาย
 พักผ่อนมีแสงแถมเหมื่อย
 ขวัญเข้าก้องบ่ให้อยู่ในคิง
 ขวัญเจ็บอย่าอยู่ได้ขวัญไช้อย่าอยู่ซาน
 คันว่าเมื่อเย้อคันว่าเมื่อทางตาเว็นตกนกเขาฮ้อง
 อ้าวคันขวัญฮ้ายให้ออกหนีขวัญบ่ตีกะอย่าอยู่
 ขวัญเอ๋ยคันแม่่นเจ้ามาแล้วมาอยู่เฮินแป้นมุงหนา
 คันว่าเจ้ามาแล้วคันว่ามาเกือบใส่ซางไม้ไผ่
 คันว่าเจ้ามาแล้วคนฟังบ่ได้จื้อดอกหล่าเอ๋ย

คันว่าเพิ่นนั้นน้ำสีฟ้าวกอดอ้อมเอาเจ้าขึ้นใส่เพลลา
 เคี้ยวหมากผีให้เจ้าคายคันมาตายผัดท่งเปาเด้
 ถนอมกลม่อมเลี้ยงตนเจ้าเข้าใส่เพลลาหน้า
 คันใจน้อยบ่ให้ฟ้าฮวนเฮ
 อ้าวคันแม่่นจิตหดหู่คันฝนตกลีบได้อยู่นำไปหน้า
 อ้าวคันแม่่นไกลกว่าเพิ่นจ้งว่าบ้อ
 คันลูกจากสวนจ้งมาหาบ้านซี้คร้านให้อยู่ในเฮิน
 คันมาไกลให้อยู่ทางนอก
 คันใจน้อยผัดซู้คน
 คันแม่่นเลี้ยงสัตว์โตล่งในทะเล่งเฮินเจ้านา เลี้ยง
 คันเลี้ยงลูกอยู่บ้านท่งซ้าให้อยู่โอง
 เลี้ยงหลานชายให้เต็มพาเข้าก่อนเต้อ
 อย่าเอาหลานมานั่งให้กินน้ำต่างข้าวได้
 หอมหลานแก้วอยู่บ่อนนอนหน้า
 วกจวบได้ไปแก่นทอยวอยบ่ได้ไปแกมเพิ่น โอ้ย
 คันบ่ได้ไปนำผู้ตบแต่ปีก่อน
 คันแม่่นมีน้ำข้าวต้มขนมผัดผัดหลายอย่าง
 คันแม่่นขอชีวิตคราวนี้กะให้ยังแทนทอน
 ขอไตกะให้แบ่งขอกินก้อยต่อนหนึ่งให้ป้อนมา โอ้ย
 ตบบางกะอย่าให้ได้หลายที
 คันแม่่นขอให้ได้ตามเสียงคองนำจาต่อ
 โอ้อ้อยขอชีวิตให้ยังขอชีวิตให้ไต
 คันแม่่นเอ๋ยคันได้มาอยู่ห้องหอคำบ่อนเฮาล้ำ มา
 ขอตบกะได้ขอไตกะแบ่งใจกว้างมิให้ขอลหลายที
 คันขอบิคนบั้นขอป็นคนละทอน
 คันแม่่นมานำซ้องของเน่าผัดจ้งไล่
 คันว่ามาอยู่เฮินมุงแป้นเฮาหนาหญ้าคาเฮาถี้
 คันว่าขอบิแบ่งป็นแบ่งป็นคนท่ง
 เขิญแนนเอ๋ยอ้าวคันสิพักกะอยู่ฮ่มปายแดง
 คันแม่่นขวัญเขาโหลงมิให้อยู่ในห้อง
 โอ้อ้อยคันขวัญฮ้ายให้ออกหนีขวัญบ่ตีกะอย่าอยู่
 โอ้ยเขาอยู่ฮ่มตันแดงเขามีแสงแถมเหมื่อย
 ผีเข้าถ้ำยามนั้นเข้าเขี้ยวผู้ใดเหลวมาให้ตามันแจ่ง
 ขวัญฮ้ายให้หนีขวัญตีให้เข้าขวัญเจ้าให้มาโฮม
 หล้าแฝกมุงหนาหญ้าคามุงถี้เฮาเอ๋ย
 มาเกือบใส่ลานหินคำเฮาหนา
 คันแม่่นเจ้ามาแล้วคนนั้นกะได้ผ่าน

คັນว่ามือนี่แล้วคັນว่ามือกะสันวันกะตอก
 คັນว่าเมื่อฮอดแล้วดอกเต๋อสิบขวัญห้วมาเกล้า
 คันมาหนักอยู่ในเนื้อคันมาเฮื้ออยู่คิงคำเอ้ย
 คันบ่ได้แห่นเต๋อกราบพ้อสีกาเต๋อ
 ยังสิตกเข้าแป้นพาแห่ตามกันเจ้าเต๋ย
 กอกยาฮาเอาไว้คันแม่นส่งชันพลู
 คันแม่นเอาขวัญโทเพิ่นนั้นไปใส่เฮื้อ
 คันแม่นเอ้ยคันแม่นมือนี่แล้ว
 เขาแล้วขอกะแจทองบ่ให้ใผ่ดมามัง
 บ่ให้อ้องของกูปให้หนีไปนำผี
 โอ้ยคันว่ามือนี่แล้วคันเป็นมือนักะสันได้
 คันแม่นฮับมิ่งนากะทันฮับขวัญนากะได้
 คันว่ามือนี่แล้วคันเป็นมือกะสันแล้ว
 สิบขวัญโหมาเต๋อสิบขวัญเจ้านั้นมาโฮม
 ป่าช้อพันชันกะให้เจ้าถาง
 คันแม่นขวัญโหมาใส่เนื้อ
 คันแม่นเอาขวัญโทไปใส่เนื้อเอาขวัญไปใส่คิง
 กินเข้านากะหวานกินตาลนากะแซบ
 คันว่ามือนี่สิบขวัญโหมาเต๋อสิบขวัญเจ้ามาโฮม
 คันว่านั่นแล้วเพิ่นบ่ได้ทิมเจ้ากลางทางดอกหนา
 เพิ่นกะคว่าไปอ้อมตนเจ้าเข้าใส่เพลหาหน้า
 มีนั้นแสนชั่วสิบขวัญโหมาเต๋อสิบขวัญเจ้ามาโฮม
 คันแม่กินเข้าผีเจ้ากะฮากเคี้ยวหมากผีเจ้ากะคาย
 คันแม่นกินไก่ผู้สูงเอ้ยท้อลำพ้าว
 คันแม่นได้เข้าแปงกะแยงแวงหวีผมหนา
 คันขวัญไช้อย่าอยู่คิง
 ขวัญเจ็บแข่งกะละมะลิลลา
 เจ็บท่อน้อยคันชันให้เจ้าเมื่อ
 คันว่าผีนำเข้าค่านำนั้นเข้าเขี้ยว
 ไม้คันท้าวกุสิดแตกตามัน
 สิบขวัญโหมาเต๋อเก๋าขวัญโหมาโฮม
 มาฮอดแล้วอยู่เอือนหญ้าคามุงที่เฮาเต๋อ
 แนนเอ้ยคันว่าฝ้ายเส้นนี้ไต่เต๋อ
 กะแจทองเข้าใส่บ่ให้ใผ่มาผ้าม้าง
 คันผูกตีนบ่ให้อ้องคองตีนบ่ให้หนี
 บ่ให้ไปนำผู้ล้มแต่ปีกลายคันผู้ตายแต่ปีก่อน
 คันว่ามีทั้งซังทั้งผ้าแพรวาให้เจ้าฮ่มเฒ่าเอ้ย

ประกอบวันงาม
 ขวัญเจ้ามาโฮม
 คันว่ามาฮอดแล้วไต่หนาคันนำพู่สีห้อง
 คันบ่ให้แม่นคราวถึงที่เต๋อมนเป็นดาหนายเต๋
 โอโอ้ยคันแม่นมาฮอดแล้วดอกหนา
 อยู่นำชันห้าสิบขวัญโหมาเต๋อขวัญเจ้ามาโฮม
 เอาขวัญเนื้อไปใส่คิงเต๋นา
 คันสิขอเอากะแจเหล็กบ่ให้ใผ่มาค้อง
 สิบไปผูกเขาใส่หลักไว้สิบไปเขาท้าวใส่คิงผู้ผูก
 คันแม่นให้หนีนำเพิ่นนี้แล้วหนา
 วันนี่แล้วเป็นวันนากะตอกประกอบวันงาม
 ขวัญโทเพิ่นใส่เนื้อขวัญเนื้อไปใส่คิงหน้า
 คันแม่นวันนี่แล้ววันกะตอกประกอบวันงาม
 คันว่าช้อยนี้แล้วคันว่าฮอกกะหมั้นหนามสนกะผ่า
 หนักนั้นกะทาบหยาบนั้นกะตึง
 ขวัญเนื้อเอามาใส่คิง
 ให้เพิ่นนั้นได้นอนหลับพอดีนนอนคินให้พอดิงาม
 มือกะสันวันกะจ้อมคันประกอบวันงามหนา
 ช้อยกะส่งขวัญคินให้เจ้าตื่นมาบ้านหน้า
 บ่ได้วางเจ้ากลางท่งดอกหนา
 คันว่าตั้งแต่นี้แล้วให้เจ้านั้นหมั้นแสนปี
 เอาขวัญนั้นมาใส่เนื้อเอาขวัญเนื้อมาใส่คิงเจ้านา
 คันให้เจ้าคินมาตายท้องเป่า
 คันแม่ไก่ผู้ท้าวโตท้อลำตาล
 คันว่าไปสาเหยอคันขวัญเจ็บอย่าอยู่ได้
 ขวัญเคราะห์ให้ผีปันขวัญวันให้ผีแต่ง
 ขวัญเจ็บขากะละมะลิลล้อย
 เมื่อทางตาเว็นดกนกเขานอน
 ผู้ใดเหลียวมาให้ตามันแตก
 คันขวัญฮ้ายออกหนีขวัญดีให้เข้าขวัญเจ้ามาโฮม
 ให้มาอยู่เอือนมุงแป้นหญ้าแฝกมุงหนา
 โอ้ยมากินดับไก่กล้ำมากินหน้าไก่แดงเฮาเอ้ย เชิญ
 คันแม่นขอกะแจเหล็กบ่ให้ใผ่มาช้อง
 มาผูกเจ้าใส่หลักมามัดเจ้าใส่ช้อย
 บ่ให้ใผ่นำผีบ่ให้หนีนำเพิ่น
 โอ้ยบ่ได้ทกซากไช้ดอกเต๋อบ่ได้ให้ออนซอนดอก
 คันว่าทกซากไช้ต้องการแท้สิ่งใดंना

โอยยันแม่นเบ็ดทางว่าทางข่อยกะสิด้วน
 ข่อยสิเมื่ออยู่เขื่อนหญ้าแฝกมุงหนา
 ข่อยสิขอให้เจ็บไข้ได้เขาเบาสง
 ข่อยสิไลลาจากหมอปีผู้มาหลิ้แขน
 ข่อยสิลาพ่อแม่ให้ทั้งลูกหลานเด็กน้อย
 เมื่อแล้วเด้อสิลาเมื่อเลี้ยงลูกเต็มบ้าน
 สิลาเมื่อกินข้าวละส่วยแสงทางบ้าน
 สิลาเมื่อทางตะเวินแดง
 ข่อยสิขอลาเมื่อช้อนบ่อน

คั้นว่าเบ็ดทางช้วนทางข่อยสิด้าวเมื่อ
 ข่อยสิเมื่ออยู่เขื่อนหญ้าคามุงถึ
 ให้จิตจางลงท่อย่อยค้อยดีบาดยาใส่
 ข่อยสิไลลาจากหมอแคนผู้มาหลิ้ก้อย
 คั้นว่าเจ็บป่วยไข้กะให้ค้อยให้เขา
 สิลาเมื่อเลี้ยงหลานนั้นเต็มเมือง
 สิลาเมื่อกินข้าวปุปลาแนวแต่ง
 ทางตะเวินดกนกเขานอน
 ทางเจ้าให้อยู่เย็นเด้อโพะเอีย เมะเอีย

(สำนวนที่ ๒)

บทร้องสำนวนนางบัวลอน นาดา

บ้านดอนแคน

โอยคำแพงเอยเชิญมาตุ้มซุ่มนุมนกันเบ็ดหมู่
 เกะกันมาคือแม่ช่ายก่ายกันมาคือตาหน้าง
 มาสอดแล้วมาเทียบกายเด่เย้อ
 บ่อนโสกาเอยเจ้าเคยอยู่
 คำแพงเอยคำความเจ็บบให้ไว้
 คนผู้นี้เจ็บหว่างได้กะบตีกายเป็นผีจิงสิช่วง
 โอยจักว่าเป็นหยิ่งน้อ
 โไฟเอยไฟไฟไหม้แผ่นฟ้าส่งมาฮ้อนแผ่นดิน
 เจียงคำเอยชาวเมืองคลนี้ดัดบหลับ
 คั้นว่าดาบอดเบื่องเห็นฮุ่งทางไกลเด้น้อ
 คำแลงมากอคงแค้นมะโนทัยกะใจฮ่า
 หนอเสียมบหล่าหน้าบ่อนหน่อช่ากำลังใหญ่
 แค้นว่ายาฮากไหม้เอามาใส่กะบหาย
 โรคกับภัยคั้นบยับเข้าเส้นฝ้าย
 เจียงคำเอยจักสิเฮ็ดแนวได้เด้จั้งมารั้งแทน้อ
 ชาวเมืองคนนี้จะอยากฮุ่งคือพัวดอกจางเด้น้อ
 อยากกินเข้าจกทางหน้าคำแพงเอย
 อยากให้หวานจ้อยจ้อยลงทอองกะว่าเต็มเด้น้อ
 กบเขียดเอยสั่งมาออกกล่าวอ้าง
 ผุงงูพาพิษเยือกกลัวเกรงย่าน
 ปลาบึกขึ้นอยู่ลึปลายไม้ตั้งแลน
 โอยคำแพงเอยคนผู้นี้ส่งมาฮิตอ่อนล้า
 เชิญเจียงคำเอยคั้นบตีไปหน้า

เชิญเชิญทั้งอ้ายและน้องมาพ้อมพ้องกันเด้น้อ
 เชิญเชิญมาเข้าแล้วมาจัดแต่งนำคองเด้อซุ่มเขา
 เชิญเชิญคั้นมาสอดแล้วมาอยู่ในขันห้า
 เชิญเจียงคำเอยมามือนี้ขันเผ็งเพิ่นแต่งถ่า
 ย่านแต่นอนหว่างทางเพิ่นพุ้นเด้น้อ
 เจียงคำเอยเชิญเชิญเจ้ามาทางนี้
 ส่งมาลูกกุกกัวขอนไฟไหม้บลิ้มแทน้อ
 จั้งซีเจ็บแนวได้จั้งแม่บข่อยอแนวได้แม่บ่อน
 รับบัญฮ้อนคูกะบฝั้นเด้น้อ
 .....
 ขอจั้งได้สิได้น้อคำแพงเอยขอจั้งได้น้อจั้งสิได้ฮ่า
 ชาวเมืองคนนี้จะเบ็ดหาว่านมาทาเบ็ดหายามาใส่
 เจ็บแท้แล้วคั้นบเบ็ดเสียงคางคั้นบวางเสียงแอ้ว
 คำแพงเอยคั้นบย้ายเข้าเส้นไหมเด้น้อ
 มาจั้งได้เด้จั้งแทนบ่อน.....
 กานอยากบานคือดวงดอกไม้ใสงามคือเก่า
 อยากกินปลาเบ็ดทั้งตอนแค้น้อ
 ในมือนี้คั้นบตีกะบแต่งดาเจ้าได้
 ประสงค์อ่านโคลงสาร
 หินพูน้านที่หลวงไหลล่อง
 ช่างมาเป็นตาย้านแนวบเคยเป็นมาก่อน
 ขาสันผัดอ่อนกายเด้น้อ
 คั้นบจาจ้อยจ้อยเห็นเขาผัดเป็นตอน

เชิญเอาเจียงคำถ้าสไบทองทั้งสองแม่เต็น้อย
 กาก็ท้าวกาละเกดเอ๊ยผู้เป็นพ่อ
 ลงแต่ฟ้าสวรรค์ทองน้องนี่แห่ง
 มามือนี้มาช้อยเจ็บให้ตีให้ได้
 คั่นว่าฤทธิ์เจ้ากล้าววิชาเจ้าหากเก่ง
 มามือนี้คั่นว่าฮกกะจ้งหมั้นหนามสนเอ๊ยให้เจ้าผ่า
 มามือนี้จ้งรักษาศีลห้าภาวนาทุกเช้าค่ำเด้อ
 นางหากหักดอกไม้บูชาพระทุกวันศีลเต็น้อย
 คักจ้งยั้งคั่นว่าจ้งจ้งเว้าสมความเจ้าจ้งว่าเต็น้อย
 ชาวเมืองคนนั้นนอนดาซบหลับอยู่
 คั่นว่าตาบอดแจ้งเห็นฮุ่งทางไกลเต้ย้อย
 คั่นบ่หลูโตนหน้าอำคาบเว้าต่อไปแล้ว
 ชาวเมืองคนนั้นจันสิลัมกะเสียหาย
 ความเจ็บอยู่ในตนน้อยคำแพงเอย
 เอ้าคำแพงเอยคั่นบ่ฮู้บ่หน้า
 คั่นว่าฤทธิ์เจ้ากล้าววิชาเจ้าหากเก่งคำแพงเอย
 อ้าวเป็นจ้งได้จ้งบ่สูงคือฟัวดอกจาน
 โอยคำแพงเอยคนผู้นี้มีมาชันดาล่างเล่า
 มีบ่เนื้อผีมาขอกินน้ำสาวแพงได้คักปอน
 หรือผีดงกะมาผ่าบ่เนื้อ
 เอ้าคั่นตีกทางใต้พื้นมาเข้ามาเพื่อบ่เนื้อ
 ของบ่ตีพื้นมาพ่ายของฉิบหายพื้นมาป่นบ่เนื้อ
 คำแพงเอยชาติแต่ปู่กะนำมาบ่เนื้อ
 หรือผีโฮ้พื้นมาคาหรือผีนาพื้นมาข้อง
 เจียงคำเอยฝ้งใส่โฮ้บ่ต้องคาฝ้งใส่เนาบ่ต้องแข่ง
 หรือมีเงือกปากแหล่มีเข้ปากกว้าง
 คำแพงเอยหรือว่ายากแท้ๆ กับผู้ลัมแต่ปีกลาย
 เอ้ายากแท้ๆกลับทางหลังกะตี
 หรือว่าคนผู้นี้ยากแท้ๆ
 คำแพงเอยกรรมแต่ก็้นำใช้แมนทุกคนบ่เนื้อ
 สองกะเลาะเลียบล้ำกรรมกุเอ๊ยกะคักแห่ง
 เลาะนำผู้เจ็บให้ได้ตั้งแต่น้อยคำซ้ากะแล่นถึง
 พากันไซ้คำซ้าคือนกกะโดดโหดเต้ย้อย
 คั่นมีเงินบ่ให้ดำมีคำบ่ให้เสื่อมเต็น้อย
 คั่นบ่มีแต่คำอย่าเอาเลามาจักตอก
 คั่นบ่คือคำเว้านางอยากอายุชาวบ้านประชาชน
 คักจ้งยั้งจ้งจ้งเว้าสมความเจ้าจ้งว่าเต้ย้อย

คั่นว่าจาพ่มพ้อมเข้ามานั่งพ้อมกันเต้ย้อย
 โอ้ยตัดส่วนคนท้ายคนอ้ายผัดส่วนตายเต็น้อย
 ลงมาใช้กุ่มชาวไททางเมืองลุ่มเต็น้อย
 คั่นบ่หลังค้อยไซ้บ่ตีได้กะช้อยตายเต็น้อย
 เจ้าบ่กลัวเกรงย่านเจ้าผัดเห็ดไปทางต่างแท่น้อย
 ป่าซ้ออันพันชั้นกะเหล่าถางเต็น้อย
 จักวันศีลลงบ่ลาจักวันพระน้องบ่ไลเต็น้อย
 คั่นว่าเจ้ามีแนวช่องน้ำตานองมาตึงจ้อง
 ลงมาแล้วเจ้าอย่าบ่กแต่หน้าบ่ดหาเรื่องใส่คน
 นอนอยู่หากบ่ฝันเต็น้อย
 คั่นสิข้มกะตายหงายกายไว้กะเนา
 สงสารตามองก้องสองเบื่องปากบ่เป็นเต็น้อย
 จนนสิตายเอยกะเสียช้อย
 กะอ่อนเปลี้ยดอกเพลี่ยแสงเต็น้อย
 คั่นว่าตาเจ้าแกล้งแยงเฮากะจันอ่อน
 คั่นว่าซี้ทางออกคำแพงเอยคั่นว่าบอกให้ทางไป
 จ้งบ่บานคือฟัวดอกไม้ ไสงามคือเก่า
 ผีมาเข้าดาล่างเฮือนบ่เนื้อ
 ขอกินน้ำเต้าแก้วกระบวยน้อยบ่ส่งคืนบ่เนื้อ
 หรือผีท่ากะมาป่นบ่เนื้อ
 ตีกทางเหนือพื้นมาพ่ายผีพายผู้ใดใหญ่
 ของกะลูกกุกกัวมาแก้วติดต่อบ่เนื้อ
 ชาติชาตาคะนำมาฮอดมาจ้อจันเฮินเฮาจ้อมจ้อง
 ผีหนองเอ๊ยผัดมาจ้อง
 มีบ่เนื้อผีกุดกำพ้อคำแพงเอยหรือผีก่อน้ำคำ
 อยากรดิ่งตื่นเข้าใส่วังบ่เนื้อ
 ผู้ตายเอยแต่ปีก่อน
 กลับทางพีเมืองใหญ่บ่เนื้อ
 หรือว่ากรรมของช้านำมาแต่ปางก่อน
 มีผู้แต่งเจ็บให้ได้มีมาแต่งปานไซ้ผีไท้กะแล่นชัน
 เลาะซูดเนื้อคิงนางกะน้อยอ่อนบ่เนื้อ
 คำแพงเอยสะลิบพื้นมาแก่คั่นสะแลพื้นมาถึง
 ไซ้คำโพคือนกเอียงโหม่ง
 ความบ่มีอย่าให้ช้อยความบ่คืออย่าหาใส่
 จักบ่ตีกช้อยบ่ตีกบ่ป้องกันสิห้อยอยู่หว่างปาย
 พื้นว่ามันหนักไปหน้าทางเขาบ่แมนกลุ่มเต็น้อย
 มามือนี้คั่นว่ามีแนวช่องน้ำตานองมาตึงจ้อง

พากันไขคำปากคือนกอีแอ้งโมง
 เจียงคำเอ้ยลงมาแล้วค้นผู้แทนลงไปหา
 สาธุเดือนทวารอยู่ฟ้า ทเวดาเอ้ยอยู่ชั้นสี่
 สาธุเดือนางนี้ตั้งอกสียอขึ้นตั้งคิ้ว
 สาธุเดือนทวารอยู่ชั้นฟ้าทเวดาเอ้ยอยู่ชั้นสี่เต็น้อ
 นางกะทุกช่ออยู่ล้ำช้อยนางแห่นแค้น
 ให้มาฟังเสียงเอิ้นจอนพอนฮ้องวอนวอน
 พ่อเอ้ยขอให้ช้อยลูกแห่น
 ชาวเมืองคนนี้มีนหากเกิดเดือดร้อน
 พ่อเอ้ยคำแลงมาน้ำตาตกสองท่า
 ค้นแม่นเจ็บแม่นได้ขอให้เจ็บน้อยน้อยเต็น้อ
 ค้นว่าหูกะหนาคันดาบแจ้แยงเงาบเห็นฮ้อง
 ค้นว่าฤทธิ์เจ้ากล้าววิชาเจ้าหากเก่ง
 เชิญพ่อเอ้ยลงมาชี้ทางออกเด้อพ่อเอ้ย
 มาป็นดินให้เป็นเขตเด้อพ่อเอ้ย
 มาตัดไม้ให้เป็นตอนในมือนี
 มามือนีบีให้ต่อนกินแซ่คางกะแตเอ้ยปากบ่สัน
 อ้าวค้นว่าฤทธิ์เจ้ากล้าววิชาเจ้าหากเก่ง
 บีให้มาขวางขึ้นตันป่องบาดสีไป
 โอ้ยเจียงคำเอ้ยค้นมาดับบ่ตี
 นางนี้ตั้งดอกไม้บูชาให้อยู่ช้อยยามเต็น้อ
 ไหว้พระพุทธรูปอ้อตั้งตำพระดำหลวงมาพ้อมพ้ำกัน
 มาเย้อเชิญมาจะมาแจ้
 ค้นว่าเคี้ยวหมากแล้วมีแองจั้งเว้าคอง
 ขอจำเสียงให้ได้แห่นเด้อ
 เป็นหยิ่งเด้ชาวมงคลนี้จั้งบั้งคือพัวดอกจาน
 ค้นกินเข้ากะบ่ตักทองหนา
 เป็นจั้งซี้เดินกะเดินเจ้าบ่ผ่านสมการเจ้าบ่ช้อย
 ค้นเดือนมีดซี้ม้าค้ำบ่ถ้อค้นเดือนด่าซี้ม้าฝ้าย
 ค้นว่าตีกตีกช่อนกะตีแล่นซ้ำซ้ำบ่อแล้ว
 ค้นว่าไม่ในคงเอ้ยเจ้ากะนับชู้ห่าบ่ถ้อ
 ค้นดกน้ำเจ้ากะงมค้นดกตมเจ้ากะค้น
 เอ้าเจ้าบ่ทิมกลางทางเจ้าบ่วางกลางแก่ง
 กินบ่เป็นเจ้ากะป้อน
 เอ้าชู้มือนีหรือว่าจิตบ่ตือยากคือแม่นน้ำล้าง
 ไผเต็น้อค้นว่าแต่งการเจ็บอย่าได้
 จนสิลัมเสียหายจนสิตายเสียชื้อ

ไขคำคือคือนกอีหลอ
 ผู้ข้าเขาไปใส่เชิญกับพานดอกไม้บูชาแต่ผีฟ้า
 สาธุเดือนางฮั้นมีดอกไม้สียกขึ้นไปแผ่นฟ้า
 มือสิบนิ้วสิขอรบวันทาเด้อพ่อเอ้ย
 สาธุเดือนอชเรื่ออยู่พื้นให้น้ำคำช้อยนางแห่นเด้อ
 ค้นว่าพระดำหลวงเอ้ยช้อยนางแห่นเด้อ
 พ่อเอ้ยมองลงใต้ปรุพีพื้นแผ่นแต่ท่อน
 เชือนนี้บ่อยู่เต็น้อแม่นกะเต็มทีแล้ว
 พ่อเอ้ยคำแลงมาน้ำตาผ่าสองแก้มเต็น้อ
 ชาวเมืองคนความฮู้บ่เต็มตักความมกบ่เต็มพัว
 ลูกเจ้าปานภูหน่วยหน่าปานผาหน่วยใหญ่
 ค้นว่าหูกะบ่หนาคันตากะแจ้แยงเงาเห็นฮ้อง
 ลงมาบอกเด้อทางไปเต็น้อ
 มาบักเขตให้เป็นแดนเต็น้อ
 ตัดเป็นตอนฮอนเข้าใส่ตัดสั้นสั้นบันกันทุก ๆ ฝ่าย
 บีให้ต่อนกินข้างคางกะด้างปากบ่เป็น
 เอ้ามือนีบีให้มาขวางขึ้นตันทางบ่อนสิท่อง
 ค้นไขป้องท่างสิตามทางไปตองตอง
 กะให้หนีไปสาอย่ามาพ่ายพาล
 ค้นมาดับมาตีสองสามบีเอ้ยได้ทั้งใหญ่
 เชิญเจ้ามาฮ่วมกันเพื่อผูกพันไปฮ่วมแต่ง
 มาเอ็ดเด้อมาฮ่วมกันเต็น้อ
 มามือนีชื้อนั้งสาตฮ่วมเชือนแห่นเด้อ
 เอ้าในมือนีตามใจเจ้าแนวได้ให้เจ้าว่า
 จั้งบ่บานคือดวงดอกไม้ ไสงามคือเก้า
 ค้นกินปลากะบ่ตักทองน้อยแห่น
 ค้นว่าเดินจ้อยจ้อยหูช้อยกะเงียงฟั้งบ่ถ้อ
 เดือนเพ็งแอมซี้ม้าต่วนบ่ถ้อ
 ค้นว่าคนผู้นี้ลงเฮือนอย่าตายห่าบ่ถ้อ
 ไม้ในป่ากะนับชูล่าบ่ได้
 ลงน้ำกันบ่วางปล่อย
 คนผู้นี้เจ้ากะฮักปานแดงเจ้ากะแพงปานไขบ่ถ้อ
 นอนบ่เป็นเอ้ยเจ้ากะกล่อม
 ใจบ่กว้างละคือตั้งน้ำโขงบ่ถ้อ
 ค้นว่าแต่งการไขคนนี้กะแล่นถึงเต็น้อ
 จนบั้งละคือพัวดอกจานบ่บานละคือพัวดอกไม้

โอัยเป็นจิ้งจี่เด็กทางใต้เฟิ่นเข้ามาเพื่อบ่น
 จักมาแต่งให้เจ็บให้ได้
 เชิญไทเมืองฝี่เอี้ยขอลามชาวจักคำเบ็งตู้
 ชั้นกุกกรูณั้นจั้งได้ขานแต่น้อ
 คันสิเที่ยวมาดินเสือกินเอี้ยเฟิ่นสิสา
 คันแมนหวังช้อยไซ้คนนี้ให้ค้อยหายแต่น้อ
 ขอแต่มันเป็นปีขอให้อินแสนช่วงแต่น้อ
 ชาวเมืองคนนี้คันให้แต่งตามป้าย
 โอัยคนผู้นี้คันว่าเคราะห์กะเห็น
 ทางไปไฮ่กะจ้องขา
 คำแพงเอยนางสิหยับไซ้กาย
 นางสิงอยตามคำแพงเอี้ยให้นางได้แหนแต้อ
 คันว่ามีจริงแท้บายมาให้เด็นหย่าวหย่าว
 บ่มีเตมีบ่อนชูดดินชั้นตันทางเฟิ่นเคยท่องบ่น้อ
 โอัยชาวเมืองคนทางไปไฮ่เฟิ่นกะถาง
 โอัยชาวเมืองคนแกอันไต่จั้งสิแมนข้อ
 คันมาเป็นจิ้งจี่คันมาแต่งการเจ็บให้ได้
 เอ้าคำแพงเอี้ยคันว่าชี่กะจ้องออก
 นาเหนือเฟิ่นกะไต่เนาไต่เฟิ่นกะมีแต่น้อ
 คำแพงเอี้ยหรือเป็นไฮ่ติดป่าเป็นนาติดบ่อนบ่น้อ
 เอ้าฝี่โตนี้หน้าเคยสร้างกะสมทางเคยฮ่วม
 บ่กว้างคือตั้งแม่น้ำโขง
 แม่เอี้ยช่างมาฮกพ้อมกันหมัน
 ป่าชื้อนพันชั้นกะเหล้าถางแต่น้อ
 คันมาแต่งการไซ้คนนี้กะแล่นถึงแต่น้อ
 ชาวเมืองคนนี้ฝี่ผู้แทนเอาไปหาฝี่ผู้มาเอาไปใส่
 ขอแต่มิตเสียงครางขอแต่วางเสียงแอ้ว
 คำแพงเอี้ยขอให้ย้ายเข้าเส้นไหมแต่น้อ
 คันบ่กินให้หนึ่งถ้าคำแพงเอี้ยเขาสิหยับให้แมนใจ
 ชั้นหมากจิบพ้อมคุดพันสิไปแต่ง
 กับไหเหล้าตั้งหน้าทั้งไหคาบปลาบั้งแต่น้อ
 เหรอกินไก่อผู้โอกกะโตตงนกจุกบ่น้อ
 หาญกินไก่อผู้ตันกะโตท้อโฮงคำบ่น้อ
 กินไปน่าน้ำถ้ากะอำคาส่น้อยอ่อน
 ทรายไต่นางตั้งตุกเสียงแต่น้อ
 คำแพงเอี้ยชี่เอือทองกะล่องแก่ง
 คันไปเลียบบ้านเฮาให้ได้สามเป็ง

เด็กทางเหนือเฟิ่นมาพายฝี่พายผู้โตใหญ่
 คันมาแต่งการไซ้คนนี้ฝี่ดแล่นถึงบ่น้อ
 ขอลามเสียงให้ได้เบ็งตู้
 บ้านต่างบ้านบ้านผัดทางไกลเดียวแต่น้อ
 มามือนี่มาช้อยเจ็บให้เขาได้
 ขอให้ลुकกับคายขอให้หายกับบ่อน
 ขอบ่ให้ล้มให้หายบ่ให้ตายเสียชื้อ
 คันสิวายให้ตามบ่อนตามใจได้แนวไต่ทุกสิ่ง
 เซินกะต้องน้ำดานองมันมาจ้อง
 ทางเมื่อนากะจ้องแข่งแท่น้อ
 นางสิบายเอี้ยไซ้เสียง
 คันบ่มีดีตีให้นอนลื้ออย่าตั้งแหนแต้อ
 ทางไปไฮ่บ่ต้องขาทางเมื่อนาบ่ต้องแข่ง
 มีบ่ชูดดินชั้นตันท่องเฟิ่นเคยเที่ยวบ่น้อ
 ทางไปนาเฟิ่นกะกัน
 ยออันไต่จั้งสิแมนคอง
 คันมาแต่งการไซ้เอือนนี้กะแล่นถึงแท่น้อ
 คันมาบอกกะจ้งไปนาหน้านี้มีคากันหลายบ่อน
 นาเคยสร้างกะสมทางเฟิ่นเคยฮ่วมบ่น้อ
 นาทั้งฝี่และน้องเฮานั้นกะแก่ถึงบ่น้อ
 โอัยคำแพงเป็นจิ้งจี่คันว่าจิตบ่ตีกะคือแม่น้ำสัง ใจ
 ทางไปไฮ่เฟิ่นกะถางไปนาทางเฟิ่นกะกัน
 หนามสนเอี้ยพ้อมกันผ่าแท่น้อ
 โอัยเป็นจิ้งจี่คันมาแต่งการเจ็บให้ได้
 คันว่าผิตไปแล้วคันบ่ยอมอย่างกัมให้เต้อ
 ไทเมืองฝี่ถือเอาขันดอกไม้สะโลมใส่สะโลมหัว
 โรคกับภัยขอให้หยับเข้าเส้นฝ้าย
 ทางพาเข้าสิไปถ้าทางพางายสิไปแต่ง
 กินบ่น้อทั้งพาโจ้สิพานทั้งพาหวานสิมอบ
 คำแพงเอี้ยคันกินไก่อผู้ต่อนนอนฮังแต่น้อ
 ทางไปภูให้แล่นถ้าทางไปนาให้แล่นตุ้มแต่เอือ
 เหรอกินไก่อผู้จุมเอี้ยโตท้อหานบ่น้อ
 เหรอกินหมูท้อลำพ้าวกินหมูท้าวท้อลำตาลบ่น้อ
 คำแพงเอี้ยยันแต่โรคจักสิดับทุกขาร
 มามือนี่ชี่เอือน้อยกะหล่องของ
 ทางทิศเหนือกะตั้งทิศใต้ให้ดาวเมือแต่น้อ
 คันไปเลียบบเมืองให้ได้สามฮอบ

เอ็ดตามฮิตพอดูเอ็ดตามดูพอกล่าว
 เอ็ดจั้งซีเมืองเฮาจั้งฮักแบ๊นใหญ่เอ๊ย
 ส่งไปให้อีหี้อ้ออยู่ท่งใหญ่
 คำแพงเอ๊ยเจ้าอยู่ไฮ่ท่งหนาเจ้าอยู่หนาท่งใหญ่
 พ่อสูเอ๊ยบ่อนเคยหล้าบ่น้อ
 ชาวเมืองคนเอ๊ยคั่นกินเข้าแบ่งพาบ่น้อ
 คำแพงเอ๊ยเพิ่นบ่มองเบิ่งหน้าอำคาแม่แต่น้อย
 ห่านไซ่दानบ่มีบ่อนด้มคำแพงเอ๊ย
 ลิลอยไปเอ๊ยดอกคือว่าวคำแพงเอ๊ย
 อ้าวคั่นพัดเข้าถึกข้อขอน้ำสีไ้ดังายบ่น้อ
 เหลือใจแค้นมโนในกะแสนฮ้ำ
 เสียใจแค้นมโนในกะใจอั้ง
 คำแพงเอ๊ยอยู่ใสแท้แดนคั่นว่าจ๊กมองอยู่เด้น้อ
 อยู่หนองน้ำกระแสดลแม่หน้าใหญ่บ่น้อ
 คั่นมีห้วยหนองนาเจ้าหากหยั่ง
 ทางไปไฮ่เพิ่นกะถางแต่นางทางไปนาเพิ่นกะก่น
 ไทเมืองมีเอ๊ยขอชีวิตให้ไ้ดังายขอชีวิตให้ไ้ดังาย
 ขอจั้งไ้ดังายสิไ้ดังายเด้น้อ
 หนอเสียมอย่าหล้าหน้ากอช่ากำลังใหญ่
 ขอให้มิดเสียงครางขอให้วางเสียงแอ้ว
 ทังขันห้ำกะสิโจกขันโตกเอ๊ยกะสิแต่งเด้น้อ
 มือเบื่องชวากะให้รับขันดอกไม้แทนเด้อ
 เมืองมีเอ๊ยทำใจกว้างละคือตั้งน้ำโขง
 คั่นใจอดเด้อจั้งไปอยู่เมืองคนแต่่น้อ
 คั่นสิฆ่ากะตายหงายกายเอ๊ยไว้กะเนา
 สงสารตาม้องก้องสองข้างปากบ่เป็นเด้น้อ
 ขอให้อยู่ไฮ่ท่งหนายู่หนาท่งใหญ่ชะเน้อ
 เพิ่นไปนาบให้จ้องแข่งคั่นมีสวนให้เพิ่นเฝ้า
 โอ้ยคั่นว่าตกเดือนห้าเดือนหกมาฟ้านั้นหลวง
 คำแพงเอ๊ยคั่นอยากกินให้เพิ่นถ้ำ
 ตามใจเจ้าคำเอ๊ยทุกสิ่งอย่าง
 โอ้ยคั่นว่าขอขวัญนำเจ้าให้ไ้
 ออย่าสุเอ็ดขวัญเจ้าให้ให้
 คั่นว่าลางเทื่อไปทางท่งถึกแดดขวัญนอน
 ลางเทื่อเห็นหมุ่นกขวัญลูกตกใจ
 ลางเทื่อเห็นหมุ่นฆาขวัญนางเกรงกลัว
 ลางเทื่อเห็นหมุ่นขวัญลูกหนีคัง

เอ็ดจั้งซีบ้านเฮาจั้งเฮือง
 ส่งไปให้อีหี้อ้ออยู่ด่งหนา
 คั่นมีหิ้งไม้ยอบบ่น้อคั่นมีหอไม้แก้ว
 คั่นว่าตกเดือนห้าเดือนหกมาฟาล่อง
 คั่นกินปลาแบ่งถ้วยกินกล้วยนำแบ่งบ่น้อยบ่น้อ
 บ่มิหิ้งไม้ยอบบ่มิหอไม้แก้วพ่อสูเอ๊ยบ่อนให้หล้า
 ห่านไซ่ตมผัดบ่มีบ่อนห้อย
 เป็นจั้งซีคั่นมีบ้านกะบ่คางคั่นมีทางกะบ่ฮั้ง
 คั่นแม่นเข้าถึกข้อขอไ้ดังายตาย
 อยากให้ล้มเสียหายอยากให้ตายเสียชื่อ
 คำแพงเอ๊ยอยู่ใสคั่นว่าเขตคั่นว่าจ๊กมองฮู้
 โอ้ยอยู่ป่าใสในดงเอ๊ยคั่นพงบ่าบ่น้อ
 ผนดกลงมาจากฟ้าไหลลงมาเป็นน้ำแก่งบ่น้อ
 อ้าวอยู่ใสน้อโพนน้อยน้อยคอยมาพอเจิ่งเพิ่ง
 แก่นแหวไ้ดังายแม่นช้อยอแหวไ้ดังายแม่นบ่น้อ
 ขอเด้อขอเหงะหงอยกะของอยเบิ่งนิดหนึ่ง
 ขอจั้งไ้ดังายสิไ้ดังายเด้น้อ
 โรคกับภัยให้หยับเข้าเส้นฝ้ายย้ายเข้าเส้นไหม
 ชาวเมืองคนนี้สิบผู้แทนกะไปหาผู้ช่าหยับไปใส่
 ผิดไปแล้วมือเบื่องช่ายให้รับขันกอกยาแทนเด้อ
 ในใจแจ่มมโนในสิชมชื่นทำใจดีให้คือแม่หน้าสร้าง ไท
 คั่นใจดีเด้อจั้งไปอยู่ในเมืองมดคำแพงเอ๊ย
 ชาวเมืองคนนั้นนอนดาขับหลับบ่ฮั้งนอนคู้หากบ่ผื่น
 อิดูดาดันอิดอนดาหน่วย
 คำแพงเอ๊ยเอากั้งไม้ยอบบ่น้อคั่นเอาหอไม้แก้ว
 ชาวเมืองคนนี้เพิ่นไปไฮ่บให้จ้องช่า
 มีเจ้าให้เพิ่นจ้องแทนเด้อ
 พาเข้าสิไปย้ายพางสิไปแต่ง
 คำแพงเอ๊ยกะสิหยับให้แม่นใจเด้น้อ
 ขอบให้ล้มเสียหายขอบให้ตายเสียชื่อ
 ขอขวัญใจนำเจ้าให้บ่อน
 ออย่าสุเอ็ดขวัญใจให้อั้ง
 ลางเทื่อไปทางดอนถึกลมขวัญล้ม
 ลางเทื่อเห็นหมุ่นกาขวัญนางตกสะท้าน
 ลางเทื่อเห็นหมุ่นฆาขวัญนางย่ำยัน
 ลางเทื่อเห็นหมุ่นปลิงขวัญนางหนีเน้อ

ลางเทื่อเข้าป่าแฝกขวัญตื้นงูสา
 ลางเทื่อยามเข้าเหล้าขวัญเจ้าหลงทาง
 ลางเทื่อดำสะดุดต้องขวัญหัวหมิงเมื่อย
 แม่กะฮ้องเฮียกเอิ้นขวัญแข่งคินมา
 ให้คินมาสู่นื้อเสมอตำดั่งเดิมมาเด้อ
 คันว่าขอนำเจ้าอีกสามเทื่อเจ้าจั่งให้
 คันว่าจากันแล้วแนวไตให้มันคล่อง
 คันแม่นว่าถิกกันแล้วให้อ่วยคินมาสา
 โอ้ยคันว่าบาดนี้้องสิลาฟักลับตัวเวคัง
 ทุงสิไลลาผ้าสระหนองสิลาบวก
 น่องสิลาหอมปีนั้นมานั่งแหงน
 โอ้ยลาทั้งเตียงตั้งนั้นปูนั่งก่อนเด้อ
 ลากระตึบข้าวน้อย ๆ ก่อนเด้อ
 ลาทั้งชั้นหมากแก้วพลูพันเจ้าได้แต่ง
 มือหน้ามีช้านางหล้าสิค้อยตำวมา

ลางเทื่อเข้าป่าคาขวัญตื้นงูเห่า
 ลางเทื่อยามเข้าดงขวัญเจ้าหลงบ้าน
 ลางเทื่อดกบวบน้ำขวัญเจ้าจั่งวงเหงา
 แม่กะฮ้องเฮียกเอิ้นขวัญขามาสู่นื้อ
 มาเด้อขวัญเอีย มาเด้อขวัญเอีย
 คันว่าขอนำเจ้าสามทีเจ้าจั่งว่า
 คันว่าอ้ายและน้องทั้งเข้าเวถิกกัน
 น่องกะสิได้ขอลาดอกตำวคินเมื่อบ้าน
 ดั่งปลาสิลาวังเวินเขินไปคือฮุง
 ฮวกสิลาแม่น้ำซุมเจ้าให้อยู่ดี
 น่องสิลาหอมแคนเฟิ่นมาล้อม
 ลาทั้งเสื่อสาตปูนอนก่อนเด้อ
 ลาทั้งกระบวยค่านางน้อยสิส่งคิน
 นางขอลาทั้งดวงดอกไม้แก่นเสนาหา
 ขอให้พ่อแม่ล้วนสุขล้าอยู่ช่าบายเด้อ

(สำนวนที่ ๓)

บทร้องสำนวนนางปอน คำปลิว

บ้านดอนแคน

เย้อคันว่ามาฮอดแล้วมาเบ็ดจุ่มซุมทุมเอี้ยเบ็ดหมู่มู
 เขิญเขิญทั้งอ้ายและน้องมาพร้อมพรำกันเด้อ
 เขิญเขิญมาเข้าแล้วมาจัดแต่งนำคอง
 เขิญเขิญคันมาฮอดแล้วมาอยู่ในชั้นห้า
 โอ้ยคันว่ามาฮอดแล้วเตโชปากให้มันเกลี้ยง
 โอ้ยคันว่าดกจั่งซี้คินเอิ้นเจ้ากะวาน
 โอ้ยคันว่ามาฮอดแล้วมีเงินให้เจ้ากำ
 โอ้ยคันว่าเฮ็ดจั่งซี้จิตเจ้ากะใสอยุ่บ้อ
 โอ้ยคันว่าเป็นจั้งซิบได้เป็นดาเจ็บตาได้บ้น้อ
 โอ้ยบได้ซึกที่นาบได้ชาที่ไชบ้น้อ
 ย้านแต่สายคออวนบเป็นคือคำว่า
 โอ้ยคันว่าแม่นตีตื้นนอนลื้อยาดัง
 สาธุเด้อคันมือเข้าเฟิ่นผัดว่ามือฮือ
 เอ้อเจ็บในแข่งกะให้หนีลา
 โอ้ยคันว่าเป็นจั้งซี้จักแม่นฮือยังมาต้อง
 มามือนี่มาแต่งการเจ็บให้ได้ชั้นบ้อ
 เอ้ยคันสิเป็นจั้งซี้คันสิตีผัดมาใส่

เขิญมาตุ้มซุมทุมกันเบ็ดหมู่มู เด้อ
 เกะกันมาคือแม่ช่ายก่ายกันมาคือดาหนาง
 เด้อซุมเฮาเด้อ
 บ่อนโสกาเอี้ยเจ้าเคยอยู่
 ไชปากให้แจงไซตาให้ฮุง
 คันว่าดกอันนี้คินขานเจ้ากะช่อยอยู่บ้อ
 คันมาฮอดแล้วมีค้ำบให้เจ้าส่ง
 คันแม่นเฮ็ดจั่งซี้ใจเจ้ากะขึ้นบเด้อ
 โอ้ยคันว่าเป็นจั้งซิบได้แต่งตามใจเจ้าบเด้อ
 สาธุเด้อคันบเป็นจั้งซี้กะสิบส่วนบุญสวน
 คันว่าเป็นจั้งซี้เจ็บป่วยไซทางไนไซบ่สว่าง
 คันว่าเจ็บว่าถือไซทางไนไซบ่สว่าง
 คันมือแลงเฟิ่นผัดว่ามือฮือ
 เจ็บในฆากะให้หนีล้อย
 คันเฟิ่นอยู่ฮันถกแข่งกะหนีลาถกฆากะหนีล้อย
 โอ้ยคือเด็กเล็กบจักก้อยคือเด็กน้อยบจักก้อย
 คันว่าเป็นจั้งซี้คันสิตีผัดมาตีเมเด้น้อ

โอ้ยคันว่าปลดบ่ตึกหลายวันกะบ่ขึ้น
 โอ้ยไปไฮกะต้องขาไปนาคะต้องแข่ง
 คือว่าอันจั่งซี่มาเฮ็ดให้เพิ่นเป็นบ่บ้อ
 โอ้ยคันว่าเป็นจั่งซี่ เพิ่นมาลื้ออยู่ดุกข้าง
 โอ้ยแม่น्हยังเตโอ้ยคันว่าเป็นจั่งซี่
 เอ้อคันสิไปต๋องผีมี่แองเพิ่นกะสิตายเหมื่อย
 หรือไปต๋องบ่อนคะลำเพิ่นบ่ยาน
 คือว่าไปต๋องแม่น्हไกลท้อแพคือแจงฮั่ว
 โอ้ยคันว่าเป็นจั่งซี่ผัดมีแนวแต่งให้เจ็บไซ้ได้
 ซึ้นโคกสูงลงโคกค้อยคอยลงโสกหินแห่
 อย่าอำหลายต๋องคันอำเอาไว้บ่เป็นคนเสียนำเพิ่น
 โอ้ยคันสิอำเอาไว้ผีเมืองสิบ่ซุง
 โอ้ยแม่น्हไผเต้เชื่อในลายสายในหล่องเพิ่นบ้อ
 คันว่าเชื่อในลายสายในหล่องเพิ่นบ้อ
 คันว่าเชื่อผู้ล้มแต่ปีกลาย
 หรือว่าเชื่อผู้ไกลสินำจี่แม่น्हหว่างขา
 โอ้ยมีบ่บ้อมีแนวแต่งคันเจ็บให้ได้บ่บ้อ
 โอ้ยคันว่าเป็นจั่งซี่เว้าตึกข้อขอนำสิได้งายบ่บ้อ
 เฮ็ดจั่งได้จั่งสติ๊กหม่องทางนอก
 โอ้ยคันไปต๋องต๋องหนองกว้าง ๆมาแล้วผัดจ่องขา
 เอ้อคันแม่น्हไปต๋องค้อยบ่อนค้อย
 อันนั้นน้อมมีแต่เพิ่นอ้อยต๋องกายนั้นบ่ได้แกม
 เย้อคันว่าเป็นจั่งซี่ขอแต่งตามลายก่อนแล้ว
 เฮ็ดกระทงแก้สาก่อนต๋องแต่งกระทงแก้สาก่อน
 เฮ็ดไปแล้วข้าวแดงบ่ตีแก้ตามชายมายตามเงื่อน
 แก้เคราะห์เมื่อเวินแก้เข็ญมือเช้า
 แก้เคราะห์เดือนบ่ฮีแก้เคราะห์ปีบ่กว้าง
 โอ้ยครบปีได้เคราะห์บ่ครบวันได้เคราะห์แบ่ง
 มีทั้งจะหрокดอกไม้สิเอาใส่สอนลอนอยู่แล้ว
 โอ้ยแก้ตามคายนายตามเงื่อนกะส่งขวัญคินแล้ว
 เอ้าเฮ็ดตามลาย มายตามเงื่อเตอ
 ข้าวสุกได้ทอกลางข้าวสารได้ทอหม่อง
 ทิ้งนกทิ้งหนูข้อมไม้ลายฝ้ายขาวข้อม
 แก้ไปก่อนเคราะห์มือเวินเข็ญมือเช้า
 โอ้ยคันแม่น्हเป็นจั่งซี่ตักกันไปคนแห่ง
 โอ้ยเป็นแบบนี้ให้มาอีกได้เตอ
 คันว่าไปฮอดแล้วความบ่มีอย่าหาใส่เตอคำแพง

ตกแข่งกะหนีลาดกขานี้กะหล่อย
 คือชะลิบสิบเสบมาแปบมาปาน
 โอ้ยคันว่าเป็นจั่งซี่เพิ่นมาลื้ออยู่หลังชั้นบ้อ
 หงายคิงอยู่บ่สว่างชั้นบ้อ
 คันว่าไปไฮต๋องถีนผืออยู่บ่ลายแดง
 โอ้ยหรือว่าเพิ่นไปต๋องบ่อนเข็ดเพิ่นบ่ย่าบ่เต
 คันบ่อนไกลบ่ไกลก็เที่ยวซี้ผัดแม่น्हขา
 โอ้ยคันว่าไปต๋องนำห้วยผัดฮ่องโดน
 คันว่าสูงซึ้นโคกกลงโคกบ่คอยลงมาโคกซึ้นเต้า
 โอ้ยซึ้นไปภูสูงเทอเล่อสิยีนแก้อแม่น्हช่วยคิน
 คันแม่น्हอำเอาไว้ผีบ้านเพิ่นบ่คอยได้
 คันว่าเป็นจั่งซี่คันว่าแม่น्हแก้จ่มมือนี้เฮ็ดให้เห็น
 เชื่อเพิ่นองสิเกาะต๋องกันมาบ่เต
 เชื่อเพิ่นองสอเกาะต่างกันมาเต
 หรือเชื่อผู้ตายแต่ปีก่อน
 ไผเต้คันแม่น्हเป็นจั่งซี่ให้ไซ้คำข้อคำค้อให้ต๋อง
 มีแนวแต่งคันเจ็บคันไซ้ทั้งซ้าผัดแล่นถึง
 โอ้ยเฮ็ดจั่งได้เต้จั่งสติ๊กหม่องข้างในเต
 โอ้ยแก้เสียก่อนโอ้ยเขาเอ้ยไผสิตามบ่เต
 ซึ้นไปเทิงโคกได้ของเทอเล่อสิยีนแก้อแม่น्हเซ็งภู
 ค้อยล่องลอยค้อยต่ำเต้า
 คบมือกะอยากบ่คบวันกะอยากแต่งอยู่แล้ว
 แก้สาก่อนแก้ตามลายให้เจ้าสาก่อน
 เอ้อเฮ็ดไปแล้วข้าวดำบ่แพง
 โอ้ยแก้เคราะห์แก้เข็ญ
 แก้เคราะห์ผีบ่ปีน แก้เคราะห์วันผีแต่ง
 เอ้อได้แต่งแล้วมีทิ้งนกทิ้งหนูทิ้งปูทิ้งปลา
 ได้กินหมากแข่งทั้งเครือหมากเชื่อทั้งวัน
 อ้าวยกไม้เท้าโอ้ยคันหาบกะสิตกแหล่ง
 โอ้ยแก้ไปแล้วผีบ้านกะสิเฮืองผีเมืองกะสิซุง
 ข้าวดำบ่ให้แพงข้าวแดงบ่ให้ตี
 ทิ้งส้มทิ้งหวานกล้วยอ้อยสร้อยปีเตอใส่กระทง
 เย้อคันแก้ไปแล้วข้าวดอกดอกไม้สิยอใส่ชะลอม
 โอ้ยคลองมือผีปีนคลองวันผีแต่ง
 โอ้ยคันแม่น्हเป็นจั่งซี่แบ่งกันไปคนทาง
 คันแม่น्हลาดอกไม้กะตักกล้าแสนห่าง
 โอ้ยคันว่าไปฮอดแล้วความบ่มาอย่าหาตี๋ม

ไฟฟีนอยาหาใส่เด้อคักจ้งยั้งจริงจ้งเว้า
 เย้อคันว่ามาเบ็ดจุ่มเบ็ดชุมให้เบ็ดหมู
 เจ็บในไนไขให้ช่วงทั้งมือเข้าเฟิ่นผัดว่ามือฮือ
 ตีมืออื่นเฟิ่นสิบถือตีมือฮือเฟิ่นสิบหนีบ
 โพะเอียเบ๊ะเอียให้ตีไต่เด้อ
 เจ็บในซากะให้หนีหล่อย
 โยยปลดทั้งเจ็บปลดทั้งไขเข็บในไนไขบ่ช่วง
 คันมือแลงเฟิ่นผัดว่ามือแตง
 คันว่าเจ็บในซากะให้หนีหล่อย
 โยยคันว่าเป็นจ้งซี่จักแมนผีโตได้มาต้อง
 คันว่ามาฮอดแล้วตาหลบกะให้ใส
 ความบ่มีอย่าไปหาใส่ได้เด้อ
 บักผีห่ามึงเอียสง่างมาเว้ายากปากเปี้ยก
 โยยคันว่ามาจ้งซี่มาแตงให้เจ็บให้ไข
 โยยคันว่านั่นแล้วกินข้าวกะบ่ตกท้องหนา
 ตกเอือนกะบ่ไปทางหน้าถักขามันกะหล่อย
 โยยคันสิอำเอาไว้บ่เป็นคนนำเฟิ่นได้
 ผู้เด็กเล็กบ่ฮู้จักก้อย ผู้เด็กน้อยบ่จักหยัง
 เอ้อคันแมนเป็นจ้งซี่หวนสิโคผัดมาตีมเต้น้อ
 โยยคันสิเป็นจ้งซี่คนเอิ้นเฟิ่นกะขานบ่หนี
 โยยคันว่ามาฮอดแล้วมีเงินเจ้ากะบ่ให้อำเด้อ
 โยยคันแมนเฮ็ดจ้งซี่จิตเจ้ากะใสอยู่บ้อ
 โยยความเจ็บกะแล่นได้ความไขกะแล่นถึง
 โยยคันแมนเป็นจ้งซี่ขันกะสิบส่วนปันสวน
 โยยคันว่าแมนตีตีกะนอนลื้ออย่าตึง
 ตกแข่งกะให้หนีลาดกซากะให้หนีหล่อย
 โยยคันว่าเป็นจ้งซี่ไปโ่กะต้องขา
 โยยคันว่าแมนชะลิบมาแปบ ชะแลบมาปนบ่หนี
 โยยเป็นหยังเตคันว่าเป็นจ้งซี่เฟิ่นมาลื้ออยู่ข้างบ่ได้
 โยยแมนหยังเตคันสิไปต้องตีโ่บ่ปลายแดง
 โยยคันว่าขึ้นโคกสูงลงโคกค้อยวอยวอยลงโคกต่ำ
 อ้าวคันสิอำเอาไว้ผีบ้านเฟิ่นบ่เอียงไต่
 (พูด) อ้าวบาดนี้สิมาเอาขวัญเด้อ ขอให้นางผู้หนีหายโรคหายภัย หายสรรพโรค หายสรรพโศก หายสรรพ
 ภัย ออย่าให้อันไต่มาพ่าย ออย่าให้อันไต่มาชุน อ้าวตกในมือนี ตีในมือนี ออย่าให้ตกนำผีพราย ออย่าไปพยาย
 นำผีป่า ให้ขวัญเจ้ากลับคืนมาकिनข้าว นั้งเอือนแผ่ดหญ้าแผ่ดมุงหนา มานั้งเอือนแผ่ดหญ้าคามุงดี มากิน
 ดับไ่ก่กล้า มากินหน้าไ่ก่แดง มาเย้อขวัญเอีย (ซ้ำ ๓ ครั้ง)

โยยคันว่าเบ็ดเบ็ดแล้วข่อยสิไต่ลาเล็ก

สมความเจ้าจ้งว่าเด้อคำแพงเอีย
 มาเด้อมาปลดทั้งเจ็บปลดทั้งไข
 คันมือแลงเฟิ่นผัดว่ามือแตง
 คันว่าตีมือนีวันนี้ต่อไปได้เด้อ
 เจ็บในคิงในแข่งกะหนีลา
 เจ็บท้องน้อยจ้อยไขให้ช่วงเขา
 เย้อทั้งมือเข้าเฟิ่นผัดว่ามือฮือ
 เย้อเจ็บในคิงในแข่งกะให้หนีลา
 โยยคันว่าเป็นจ้งซี่จักแมนผีโตได้มาชุน
 โยยคันว่าเป็นจ้งซี่จักแมนผีโตได้มาแยง
 คันว่ามาฮอดแล้วตาในกะให้ฮุ้ง
 ความบ่มาอย่าไปตีมเต้อ
 บักควยเสี้ยกหัวล้านบ่อายไ้บ้านเฟิ่นบ้อ
 โยยคันว่ามาจ้งซี่มาแตงไขคนโชนบ้อ
 คันว่าเป็นจ้งซี่กินปลากะบ่ตกท้องน้อย
 คันมือนีมาแตงให้เจ็บให้ไขความไขกะแล่นถึง
 มาแล้วไขคำปากไขคอให้มันแจ่งไขตาให้มันฮุ้ง
 เอ้อคันแมนเป็นจ้งซี่คันสิตีผัดมาใส่
 คันว่ามาฮอดแล้วคำปากสิเสี้ยกทั้งเตรียมทั้งแตง
 โยยคันสิเป็นจ้งซี่คนวานเฟิ่นวานเฟิ่นกะช้อย
 โยยคันว่ามาฮอดแล้วมีคำเจ้ากะบ่ให้ส่งเด้อ
 โยยคันแมนเฮ็ดจ้งซี่ใจเจ้ากะขึ้นอยู่บ้อ
 โยยบ่ได้หักที่นาบ้อบ่ได้คาที่โ่บ้อ
 ย่านแต่สายคออวนบ่ชวนมาฮอดอ้าย
 โยยบ่เบ็ดมือกะบ่หายหลายวันกะบ่ขึ้น
 ตกท้องน้อยกะให้เขา
 โยยคันว่าเป็นจ้งซี่ไปนากะต้องแข่ง
 เป็นหยังเตคันว่าเป็นจ้งซี่เฟิ่นมาลื้ออยู่หลังบ่หนี
 หรือว่ามีแนวฝังกูกว่างหงายคิงอยู่บ่ช่วง
 คันสิไปเสี้ยกต้องดินมีแสงลิตายเหมือย
 คันว่าขึ้นโคกสูงลงโคกค้อยคอยลงโคกหินแห่
 อ้าวคันสิอำเอาไว้ผีเมืองเฟิ่นสิบฮุ้งได้
 ข่อยสิขอลาจากอิพ้อแก้วแม่แก้ว

ลาทั้งพระพุทธรูปอยู่หอคำ
 ลาหมอปี่ผู้ยอแซนลาหมอแคนผู้ยอก้อย
 โอัยมือเบื่องขาถือดาบดวงกล้าเมื่อแล้ว
 คั่นว่าหอกและง้าวกับพรวดวงงามมือแล้ว
 ข่อยสิหยับดินช้ายเมื่อแล้ว
 คั่นว่าอยู่ดีมันเสมอมันนั้นเครื่องเก่าเด้อ
 ข่อยสิเมื่ออยู่บ้านเียนชานนั้นเคยอยู่

ลาทั้งพระธรรมผู้เ็นอยู่หอแก้ว
 ลาทั้งผู้เล็กเด็กน้อยข่อยสิได้ตัวเมอ
 มือเบ็งช้ายกะถือง้าวดวงคมแล้วน้อ
 ข่อยสิเมื่อทางตะวันตกกเขาอน
 ข่อยสิหยับดินเวเมื่อแล้ว
 คั่นว่าไกลบ่ให้ไกลโรครภัยให้มันห่าง
 ข่อยสิลาเจ้าเมอละเด้อ ช้า

(สำนวนที่ ๔)

บทร้องสำนวนนางลุ่ม นาโควงศ์ บ้านนางัว

คั่นว่าเกตแก้วน้อยลงมาแล้ว
 คั่นว่าเกตแก้วมาแล้ว
 คั่นว่าหวานข้าวนี้ขึ้นข้าวพื้นแล่นถอง
 คั่นแม่นพื้นไปเียนทั้งข้าเฮาผัดชาน
 คั่นแม่นเียนหลังนี้ความเจ็บผัดแล่นได้
 คั่นว่าเจ็บปวดใช้หนาวโนในไขบ่ช่วง
 อ้าวคั่นแม่นท้าวผู้คั่นมือนั้นบ่ตี
 คั่นว่าหลายวันล้า
 โอ้น้อคั่นว่าขออนุญาตนำเจ้าหลายหลาย
 พร้อมทั้งพ่อแม่แก้วพร้อมพว้าเสมอกัน
 คั่นแม่นท้าวมานี้เชิญกึ่งแค
 คั่นแม่นเจ้ามานี้หัวใจนี้ให้คือเก่า
 หรือว่าเจ้าอยู่นี้ใจหลงขัดพอฮ้อย
 หรือว่าเจ้าอยู่นี้หัวใจนั้นผู้เก่า
 คั่นว่าแนวได้เด้อตั้งช่าบ่ปาก
 หรือว่าเจ้านี้แล้วแต่งดวงตกด้าด้อยบ่ น้อ
 หรือว่าเจ้าผู้นี้ทางใต้ผัดมาขอจอดเียน
 คั่นว่าเจ้านั้นแล้วแบ่งทางช่วม
 หรือแม่นท้าวผู้นี้คิดตามฮ้องโฮงคำบ่อนเทียวหล้า
 อ้าวหรือว่าลายเสื่ออ้มไปชมดอกส้มปอย
 คั่นแม่นคักจ้งยิบ่ น้อ
 อ้าวคั่นแม่นว่ากันสาจากันแล้วแนวได้มันสิคอง
 คั่นแม่นไม้ขัดไม้ลมไกวมันบ่กอง
 คั่นแม่นสิบสิฮ้างชาวสิฮ้างอย่าให้ห่างคือกะทอ
 คั่นว่าเผานี้แล้วความเจ็บบ่อยากข่อย

เชิญมาเคี้ยวหมากแก้ว
 หอแก้วนั้นมาต่อสาวน้อยนั้นมาจา
 ชั้นทองพื้นแล่นฮับ
 พื้นวานเฮามาสำ
 ความใช้ผัดแล่นทัน
 เจ็บจ้อยจ้อยคิงน้อยท้าวจ้งบ่หาย
 คั่นปีนั้นบ่ช่วง
 หลายเดียนนั้นผินผาน
 พระพุทธรูปอยู่หอคำพระธรรมเ็นอยู่หอแก้ว
 ห้องโฮงคำบ่อนเจ้าหล้าโฮงแก้วบ่อนเคยอน
 แค้วพลูให้แม่นปากแค้วหมากให้แม่นคอ
 คั่นแม่นใจอยากฮ้ายทั้งข้าบ่มี
 หรือว่าเจ้าอยู่นี้ใจน้อยขัดพอพัน
 ชุมหมู่เจ้าอ้อมช่อมชอมดอกไม้อยู่ห้องบ่ น้อ
 คั่นว่าหมากบ่แค้ววางไว้มันบ่แดง
 ทางเหนอผัดมาขอจอดบ้านบ่ น้อ
 โขสะพานบ่อนเทียวห้องบ่ น้อ
 หรือว่าคิดตามฮ้องโฮงคำบ่อนเจ้าอยู่
 หรือว่าลายเสื่อเจ้าไปยู่ผู้พื้นดี
 คั่นแม่นจริงจ้งว่าความบ่เอาบ่ได้ว่า
 คั่นแม่นเจ้ากับข่อยจาว่าให้คองกัน
 ลมพัดต้องตั้งได้ตั้งแต่โบ
 ความเด็กน้อยบ่จักความ

คันแม่นกม้นมันปลายเวกะตามช่าง
 ขอให้ได้สมปากข้าขอ
 หรือว่าขันสมบัติให้ยกขึ้นเพียงตา
 คันแม่นเจ้ารับได้ใบสัมพันธ์เจ้าสินั่ง
 อ้าวคันว่าสาธุแล้วเจ้ากับข่อยจาเว้าให้ค่องกัน
 อ้าวคันว่าคักคักนี้ให้เจ้ามันขันนี้ให้เจ้าใส่
 คันว่าผิดผิดแล้วข่อยยอมยังโทษ
 คันว่าแม่นสิได้สมปากข้าขอ
 ขอให้ยอเอาหวังขอให้ยานนำเจ้าแห่งเด้อ
 คันแม่นท้าวผู้นี้ผิดฮืดผิดคลอง
 อ้าวคันแม่นท้าวผู้ที่ชอบเจ้าแล้ว
 คันแม่นท้าวผู้ที่ชอบเจ้าแล้ว
 อ้าวคันแม่นสาธุแล้ว
 ดกน้ำให้พร้อมกันมได้เด้อดกตมให้พร้อมกันคัน
 พร้อมกันจับขึ้นอ้อมเอาท้าวขึ้นนั่งเพลา
 คันทงหลายเพิ่นนั่งไม้เฮานี้โหน่งซอน
 คันว่าผิดท้อดำสิทิมคินมาบ่น้อ
 คันว่าลูกในท้องของแก้วในใจ
 คันแม่นคักจ้งยงจรงจ้งเว้าความบ่เอาเจ้าอย่าว่า
 คันแม่นเว้าหลบลิ้นเสียดสินั่นคนใหญ่
 อ้าวคันเพิ่นนั้นแล้วคันว่ามีขันห้าวาจันนั้นเว้าต่อ
 คันว่ามือสิบนิ้วต่างรูปเทียนทอง
 มือเบื้องซ้ายเจ้าสิรับขันห่าบ่น้อ
 หรือยากจิตเจ้าผู้ไชยากใจผู้ว่า
 หรือว่าไม้ขัดไม้ลมไกวนั้นบ่ก่อง
 คันว่าผิดอีหลีขอแก้ก่อนถ่อน
 คันแม่นสุกคือหมากหว่าสุกแล้วคือหมากหล่อน
 อ้าวคันว่าขอนำเจ้าขอนำนี้หน้าหน้า
 ขอให้ได้จรงแท้แห่งเฮย
 คันว่าฟ้ายิกคิ้วเจ้าฮันแข่งคินครุ
 ขอพรให้เป็นวันหันลงให้เป็นท่อน
 คันแม่นเป็นใหญ่แล้วเจ้าได้ตุ้มลูกหลาน
 คันว่าหนูกินอ้อยปะฮอยไว้ให้ตุ้น
 อ้าวคันว่าลูกแพงเจ้านั้น
 กากินปลิงมันสิคาคอแข็ง(แปลเอาะเบาะชาวเมิงคน)
 บาดนี้ละตุ้นชี้หลายทิมฮ้ายให้มัน
 อ้าวคันแม่นเว้าถิกข้อบ่น้อในฮูกอนนั้นอ้อมอ้อม

พ่อแม่แก้วเสมอตามดั่งกัน
 คันว่ามือสิบนิ้วเอาต่างรูปบูชา
 ขันสมมายกขึ้นเพียงคิ้วมือสิบนิ้วต่างรูปบูชา
 สิอ่อนใจลงเจ้าสิปลงใจเคียดเจ้าสิเบียดให้หนี

 คันแม่นขันดอกไม้ยอใส่เจ้าให้สอนลอน
 ปลดแล้วอย่าใส่กรรม
 ขอให้ได้สมคอข้ากราบ

 สิให้อ่อนยอมแนวได้
 ดกน้ำให้เจ้างมดกโคลนตมให้เจ้าคัน
 บิให้สุดคือกล้วยบิให้ส่วยคือปลี
 บิให้ทิมให้ผีพายบิให้ฮ้ายให้ผีป่า
 พร้อมกันเพื่อผินผัวแพรวาให้เจ้าหม
 พร้อมกันแต่งข้าวปั้นแนนนอมให้ท้าวหน่ง
 อ้าวคันว่าเว้าจ้งซีผิดท้อบุงเจ้าสิทิมไปหน้า
 เจ้าสิวะเอาหลานเจ้าสิยานเอาลูก
 คันแม่นได้ดั่งถ่อนเสมอได้ดั่งใจ
 บิได้เว้าปิ่นแป้นเว้าหน้าใส่หลัง
 เว้าปลิ้นแปลันเสมอขึ้นผัดปากหวาน
 คันว่าพ่อแม่แก้วเสมอตามดั่งกัน
 อ้าวคันแม่นขอนำเจ้าขอนำนี้หน้าหน้า
 มือเบื้องขวาสิควเอาขันห่า
 คันว่าไม้มอบกล้ามันคานคาสะลาม
 ลมพัดต้องตึงได้ตั้งแต่ใบ
 คันว่ามีแนวต้องคิงชายสิบอย่า
 อ้าวซ้งหลายอันซางหลายที่
 บิให้ทิมให้ผีพายบิให้ฮ้ายให้ผีป่า
 ขอตบให้เพิ่นให้ขอไตให้เพิ่นแบ่ง
 อ้าวคันว่าขอนำจำขอกินให้เป็นต่อน
 คันแม่นเจ้าเป็นใหญ่แล้วครองเมืองให้ตุ้มไผ
 มีจรงแท้ทางหน้าอย่าบังทางหลังอย่ามาจ้อง
 คันว่าตุ้นผู้ฮ้ายทิมฮ้ายไว้ให้มันแทน้อ
 อิดูตนคนอิดนตาโหนย

 บาดนี้ละแฮ็ดแนวเหลอ
 อ้าวคันแม่นเว้าถิกข้อสิหักคอให้คือแงจำหาง

อ้าวคันเจ้าปู่อยู่หัวนาแลน้อ

คันมือแลงเว้าข่มตี

หรือว่าเว้าหลอกลั่นเสียดินนั้นคนใหญ่

คันว่าชาวมือขึ้น เว้าจ้อยจ้อยหู้อยกะล้งบ้อ

คันว่าเอาขาขึ้นฮ้างเอามือก่ายหน้าผาก

คันว่าเจ้านั้นแล้วคันว่าโฮงเจ้าสร้างช่างเจ้าได้ซี่

อ้าวคันเป็นเขยเพิ่นกะไซ้คันผู้ใดเป็นโกเพิ่นกะถือ

อ้าวหน้าตาข่อยสิดกลงใส่หน้า

(พูด) แล้วเป็นแนวได้

(ลำ) คันแม่นลูกผู้นี้บ่ได้เป็นข่อยข้าวจาข่อยสิสว่างอ้าวคันว่าลายเสื่ออัมปชมดอกส้มป่อยอ้าวคันว่าถึกแล้วทั้งข้ามัดมีแฮง

(พูด) เจ้าฮ้วยกะครองเจ้าหนองกะเข้ากกเอาเปาเหง้าโอ้ไปโฮมชุมเจ้าผู้เดวชุมเจ้ากะสิฮับเอาอยู่บ้อ

(ลำ) อ้าวคันแม่นขอนาเจ้าขอให้เจ้าเอาหลาน

คันแม่นท้าวผู้นี้บ่ให้ทิมให้ผีพาย

อ้าวคันแม่นสาธุแล้วขอให้อ่อนใจลง

คันแม่นมีขันท้าวจาเว้าต่อคันแม่นหลูดนอัน

ให้ยวะเอาหลานขอให้ยานเอาลูกคันแม่นเว้าแล้ว

คันว่าผิด ๆ แล้วขอยอมยาโทษโกรธแล้วอย่าใส่ใจ

ขอนาเจ้านาท่งกว้าง

คันแม่นเขานั้นแล้ว

คันว่าท้าวผู้นี้บ่ให้ทิมให้ผีพาย

คันว่าลูกอยู่พุ้นข่อยอยู่ที่ฟ้าฮ้องตั้งใจกะตั้งถึงกัน

คันว่าเจ้านั้นหนาแบ่งหนาให้เป็นปากก่อนเด้อ

คันได้นำฮืดสิบสองคลองสิบสี่ได้จั่งขึ้นน้ำเจ้าจั่งถือ

คันแม่นขอ ๆ นำเจ้าโฮ้ท่งหนาเจ้านาท่งกว้าง

(พูด) เฮ็ดคือเป็นม้อยหล่อย คือควายน้อยบ่แกวงเขา

(ลำ) อ้าวคันแม่นข้าบาดนี้

คันแม่นท้าวผู้นี้บ่ให้ทิมให้ผีพายบ่ให้หยายให้ผีป่า

คันเจ้าอยู่พุ้นข่อยอยู่ที่ฟ้าฮ้องตั้งตั้งขึ้นเข้าใส่กัน

อ้าวมือเบือช้ายให้เจ้าก้วยขวัญมา

คันว่าสองคู่แก้วจาพร้อมพรั่กัน

อ้าวคันว่าท้าวผู้นี้ปลูกข้าวให้เป็นหนอง

อ้าวคันว่าสองฝ่ายก้ำทั้งข้ามัดเก็งกัน

อ้าวคันว่าเข้ามาแล้วผิดผีเพิ่นหากยอม

อ้าวคันว่าท้าวผู้นี้ขอตบกะให้ได้ ขอไตให้เจ้าส่ง

(พูด) เอ้อ ขะเจ้ากะมิได้ร้ายแรง

(ลำ) คันว่าแนวได้เด้เจ้าโฮ้ท่งหนาเจ้านาท่งใหญ่

คันแม่นท้าวผู้นี้คันมือเข้าเว้าข่มแดน

คันเว้าหน้าหน้าใจบ่น่าบ่ยานฟ้าผ่าบ่ได้

คันว่าแนวได้เด้สัจจาจั่งบ่มัน สัจจิงจิงบ่เที่ยง

คันแม่นหลายปีลำหลายเดือนนั้นผ่าน

คันแม่นเว้าตีฮู้ชีกะบ่สน

คันว่าข้าบาดนี้คันว่าเข้าเต็มเล้าทั้งเจ้าผดนั่งขาย

หน้าตาไหลเต็มทอingklinกินผัดย่านเบือดอก

คันแม่นขอนาเจ้าขอให้ยานเอาลูก

บ่ให้หยายให้ผีป่า

ขอให้ปลงใจเคียด

อิดนตาหน่วยนอนล่องข่องอยู่เปิงห้องผู้เดวขอ

เขาสิจื่อคำแนนเขาสิแทนนั้นคำบ่อน

คันแม่นขอนาเจ้าแล้วขอนาเจ้าโฮ้ดงหนา

คันแม่นสองฝ่ายก้ำทั้งข้ามัดเก็งกัน

ผิดแล้วเขากะอ่อนยอม

บ่ให้หยายให้ผีป่า

คันว่าสองฝ่ายก้ำทั้งข้ามัดเก็งกัน

เป็นปลาให้พร้อมต่อนหนีฮ้อนให้พร้อมม่อน

คันว่าพร้อมทั้งขันท้าวจาจั่งสิคล่อง

คันแม่นสองฝ่ายก้ำทั้งข้ามัดเก็งกัน

คันว่าข่อยและเจ้าจาเว้าให้คล้องกัน

คันแม่นใจอยากฮ้ายทั้งข้าให้เจ้าว่า

มือเบือขวาให้เจ้าก้วยขวัญเข้า

ตะคลองให้เป็นน้ำ

เจ้านั้นแล้วสิได้แยกได้ห่างโตเพิ่นโตเดียว

เป็นหนามให้พร้อมป่าเป็นปลาให้พร้อมต่อน

เจ้าห้วยเพิ่นนั่งครองเจ้าหนองผู้หนึ่งเฝ้า

คันพาข้าวเพิ่นไปหงายพางายเพิ่นไปแต่ง

คันว่าไม้ขัดไม้ลมไกวมันบ่ก่อง

(พูด) ต้นไม้ใหญ่บ่เน็งตามลม

(พูด) เอ็ดแนวเลอจั่งสิถึก

คันว่าเห็นไกลๆ แดงลายมันหน่วยใหญ่

คันว่าลมพัดต้องให้ตั้งตั้งแต่งง่า

คันว่ากมันมันปลายเวกะตามล่าง

อ้าวคันเข้ามาลากะสีแต่งตามลายม้ายตามคลอง

ของกินบ่ให้ปะอ้าวคันว่าแม่นคักแท้แห่นบ้อ

คันอยากได้ตามฮิตสิบสอง

คันแม่นฮิตแต่ก็คลองนั้นผัดแต่หลัง

บ่ให้เฮ็ดรูปร่างต่างให้เพิ่นถือ

(พูด) อู๊ย ชุมเจ้านั้นได้เงินแล้วหน้าดำ ได้คำกะหน้าเศร้า

(ลำ) อ้าว บานี่เขาสยิกใส่เกล้า เขาสีเท่าเอาใส่หัว

คันว่าของชุมเจ้าสองท้าวพร้อมพรวักัน

พางายให้แต่งคันว่าฮิตแต่ก็คลองนั้นแต่เก่าหลัง

คันของกินให้แม่นปากของแคว้ให้ถึกแนว

คันแม่นขันดอกไม้ย้อใส่เจ้าซอนลอน

มือเบื่องซ้ายเจ้าได้รับขันห้า

คันว่ามือหน้าพุนพาข้าวให้เพิ่นหงาย

คันว่าฮิตคลองนั้นทั้งข้าให้แต่งตามน้อ

คันบาดนี้เห็นคำบ่ให้หน้าเศร้า

คันสิรับจริงแท้คันว่ามือเบื่องซ้ายเพิ่นได้รับขันมา

คันว่ามือหน้าพุนพาข้าวให้หงายพางายนั้นให้แต่ง

คันว่าดีมืออื่นช้อยบ่ถือคันสิดีมือฮือช้อยบ่ฮับ

คันกินข้าวบ่ให้คากินปลาบ่ให้ก้าง

คันแม่นท้าวผู้นี้เจ็บในในให้มันถอยออก

คันพยาธิท้าวนี้พอฮ้อย

คันแม่นมีฮากไม้มาทายาเย็นนั้นมาใส่

หรือว่าไก่อู้ออกโตท่อนกยูงไก่อู้อู้ออกโตท่อน

หรือว่าควายบักตุ้หูแลนอนตาหล่าง

มีทั้งข้างใต้เฮอโตไหลงพัดหง่าไผ่ใต้เฮย

(พูด) เข้าใจเบาะข้างโตไหลงงาไผ่ ข้างโตใหญ่งาไผ่ ฮิตสิบสอง คลองสิบสี่ ฮิตแต่ก็คลองนั้นนั้นแต่เดิม

หรือชุมเจ้านั้นเพิ่นแต่งแกล้งเว้าให้น้อยหมาภานา

(ลำ) คันแม้วว่าได้มักเจ้าสิได้อ่อนใจลง

ตั้งแต่นี้ต่อไปบ่ให้เห็นแก่ได้แดงข้างหน่วยปาย

คันเจ้าห้วยได้มาคองเจ้าหนองไถ่นั่งเฝ้า

คันว่ามือเบื่องขวาบ่ได้พาเอาหนั่งพาข้าวแห่นบ้อ

กกเอาเป่าเหง้าไธ้ไปมาโฮมเจ้าแต่ผู้เดียว

คันว่าลมพัดต้องให้ตั้งได้ตั้งแต่ใบ

ขอให้หล่นแต่ใบให้ไปตั้งแต่ก้านลำต้นบ่ให้ตั้ง

มือหน้าพุนพาข้าวให้หงายพางายให้เจ้าแต่ง

ทั้งจิตยังสิมันทั้งใจยังสิเที่ยงอยู่บ่น้อ

คันอยากได้ตามคลองนั้นสิบสี่

ขอให้เฮ็ดเป็นตอนขอให้ฮอนเป็นบัน

ขอให้ได้สมปากข้าขอ ขอให้ได้สมคอเพิ่นว่า

คันว่ามือหน้าพุนพาข้าวให้เพิ่นหงาย

ฮิตนี้เขาสยิกคลองนี้เขาสีแต่ง

คันชดนี้เจ้าได้บันเข้าแล้วเขายอใส่

อ้าวคันว่าสองคู่แก้วจาพร้อมพรวักัน

มือเบื่องขวาคว่าเอาขันห้า

คันว่ามือหน้าพุนพางายหาให้แต่ง

อ้าวคันว่าข้าบาดนี้เห็นคำบ่ให้หน้าดำ

คันขันห้ากระแดงวางไว้ผัดเปลาตาย

คันว่ามือเบื่องขวานั้นรับเอาขันห้า

สิยับนิ้วก้อยบ้อคันว่าท้าวผู้นี้กะสิฮ้อนในมือ

ให้ขาดเส้นไหมให้มันโคเส้นฝ้ายใสงามคือเก่า

คันแม่นเจ็บทางนอกให้มันค้อยดีไปเด้อ

คันพยาธิน้อยนั้นพอพัน

คันว่าเจ็บจ้อยจ้อยคิงจ้วน้อยสิโค

ไก่อู้ออกโตท่อนโฮงคำ

คันตากแดดบ้อฮอนนอนน้ำผัดบ่หนาว

มีทั้งข้างโตใหญ่งาไผ่

ฮิตสิบสอง คลองสิบสี่ ฮิตแต่ก็คลองนั้นนั้นแต่เดิม

เจ้าวิปลงใจเคียดเจ้าสิเบียดให้ตาย

บ่ให้เห็นแก่ได้แดงลายหน่วยใหญ่

แนวไธ้ได้พาข้าวหนั่งกะหงายพางายนั้นกะแต่ง

คັນว่าป็นข้าวนี้อยู่ลือขอน้ำเจ้าให้เจ้าหลบเจ้าป็น
 เมื่อตามท่งนั้นห้วยใหญ่
 เจ้าจัดบักแบ้นฮาวลำขา
 คันว่านางได้เบ็งแล้วกะสิพายดอกคั่วเมื่อ
 คันว่าพ่อแม่แก้วตกแข่งไปหน้าถกขาเจ้าหย่าง
 เจ้าอย่าเบียดใจคิดคันว่าท้าวผู้นี้
 อ้าวคันได้ยินเสียงเอ็นเสียงเย็นเย็นเจ้าจั่งคั่ว
 คันว่าสาธุตอก้วยหลังบ่ว่าบ่าก้วยหน้าบว่านำ
 คันมักเจ้าแล้วเจ้าสิยวะเอาหลานเจ้าสิยานเอาลูก
 คันแม่นว่าแจ้งแจ้งสิไซข้อสูฟง
 คันแม่นหูเบื่องชวชอให้ฟังความเว้า
 คันแม่นออกแทนเด้อออกจากแข่งท้าวให้หนีลา
 คันว่าหลายปีลำหลายปีให้ถอนไถ่
 คันมาฮอดแล้วให้เจ้าส่งขวัญคินให้เจ้าคินขวัญให้
 คันว่ามาสวยคิงร้างคิงบางให้อยู่เย็น
 (พูด) มาผู้เลื้อสิเอาขวัญ
 (ลำ) คันตกน้ำพร้อมกันงม
 คันว่าไปฮอดแล้วให้เจ้าพือผืนผ้าแพรวาให้เจ้าฮ่ม
 คันสิไปทางฟ้าบ่อนภูแสนดาว
 อย่างสุไปอกบ้านเอาปาสกต่างเฮือน
 มาอยู่ฮ้อนพื้นแปลงผ้าไม้แดงมุงถี้
 ปั้นข้าววงให้ผูกแขน
 โอ้ยคันหนักจิตให้เจ้าได้หนักใจให้เจ้าอ่วย
 คันได้ยินเสียงเอ็นให้มาเยอขวัญเอ้ย
 อ้าวคันว่าตั้งจ้อก้อตามจิตตามใจเจ้า
 อ้วนน้ำตาเจ้าบให้ตกไปใส
 สรรพทุกข์สรรพโศกสรรพโรคสรรพภัย
 ให้หายออกแวนไกลตกหนีไปฟากฟ้า
 คนเจ็บไข้รวมได้สามสิบสอง
 ให้มาคองในมือนี้นวันนี้มาเยอขวัญเอ้ย
 ขวัญคิ้วซ้ายและฝ้ายขวา
 ฟ้าฮ้องห่วนฮีบกลับมา
 เชิญขวัญเจ้ามาอยู่กายทุกแห่ง
 มาเยอขวัญเอ้ย
 ขวัญหัวใจพาเทียวยอมาได้คิดเหนียวไปไกล
 เชิญขวัญเจ้ามาลืออยู่ในเฮือน
 ขวัญเกษเกล้าแลเกษ

คินเมื่อของเก่าเมื่อตามทางบให้หลง
 เอ็ดแทนเด้อให้เจ้าเฮ็ดบักแบ้นเว่อฮาวลำแขนให้
 เอ็ดหัวค_ยเสียดแก่เตมาให้นางเบ็ง
 ให้เจ้านับนิ้วก้อย ถอยแท้เจ้าอย่าคิน
 คันมักเจ้าแล้วสิได้อ่อนใจจงเจ้าสิปลงใจเคียด
 ลูกในท้องของแก้วผัดแมนใจ
 มาฮอดแล้วติดต่องต๋อยสินากันดอกพี่ชาย
 เต็มที่แล้วหลายปีลำหลายเดือนเคลื่อนผ่าน
 เข้าบให้เว้าความแดงแลงบให้เว้าความใหม่
 คันแม่นสาธุแล้วหูเบื่องช้ายฟังคำจา
 คันแม่นว่าจ้อยจ้อยหูน้อยให้เหียงฟัง
 ออกจากขาท้าวให้หนีหล่อย
 คันว่ามานอนค่างคิงบางให้สดชื่น
 ขอให้ได้ทั้งขวัญทอถ้อยขวัญน้อยทอเล็บมือ

 คันตกตมพร้อมกันคัน
 คันแม่นไปทางดินหมองภูแสนหญ้า
 ยินเสียงเอ็นบให้ไปนอนค่างเตียงไฮ่กลางคั่ว
 อย่างสุเอาแสงเดือนแสงดาวเฮ็ดแสงกะบองได้
 คันว่ามาฮอดแล้วมีทั้งปั้นข้าวใหญ่ให้ผูกขา
 มีทั้งตบไถ่กล้าทั้งหน้าไถ่แดง
 คันว่าสัตว์สี่เท้าถวายเจ้าให้ฮุงเฮียง
 คันว่ามาฮอดแล้วมีทั้งตบไถ่กล้ามีทั้งหน้าไถ่แดง
 คันว่ามาฮอดแล้วลมพัดบให้ตั้ง
 ให้มันไหลลงท้องเด้อ
 สรรพจัญไรเจ็บไข้ภายในแลภายนอก
 ให้ผู้เข้าเอ็นขวัญทั้งมวลเข้ามาอยู่ในตน
 ตามทำนองเกิดขวัญกำเนิดสามสิบสอง
 ขวัญหัวให้มาอยู่หัวขวัญขนตาและขวัญคิ้ว
 ขวัญบาทาทังคู้เกิบแก้วอยู่รับรองเจ้าอย่าพาด่วน
 มาอยู่ตาสองกำเจ้าอย่าลิ่งหล่าตาย
 ขวัญแข่งขวัญซากะให้มาสามมือนี้นวันนี้
 ขวัญปากให้มาอยู่ปากอย่าจ่มหลงไหล
 ให้เจ้ามาสามมือนี้นวันนี้
 ขวัญปีเดือนให้มาเต้า
 ขวัญนาสิกแลงมูก

ขวัญมือผูกทั้งสอง
 ขวัญหูให้มาอยู่หูสองกำ
 นานาคาแลครุฑนาค
 ขวัญเขี้ยวให้มาอยู่เขี้ยวเป็นแถว
 ขวัญนิ้วก้อยให้มาสบแหวน
 ก็ให้มาโฮมเข้าอยู่ประจำ
 อ้าวคันว่ามาฮอดแล้วแนวกระบวนสิลาเล็ก
 ลาพระพุทธรอยุ่หอคำ
 ลาเจ้าปู่ผู้อยู่โหนดลาเจ้าตาผู้อยู่โหนดบ้าน
 ลาหมอปี่นั้นมานั่งแหงน
 โอ้ยลาทั้งสาดปี่นั่งก่อนแต่
 ลาก่องขำน้อยๆก่อนแต่
 ลาทั้งขันหมากแก้วพลูพันเจ้ากะแตง
 โอ้ยคันไปเด็ดเอายอด
 คันว่าอยู่ดีมันเสมอมันนั้นเครือเก่าแต่
 โอ้ยหันทางหลังนั้นเสียเจ้า
 โอ้ยข่อยดบมือนั้นเมื่อตาย
 คันทางเส้นเดียวข่อยกะเทียวหลายเหล่า
 คันว่าขันอาสาคำดำบังแดงบ่ได้อ่าน้องเอย
 ว่ามาเป้านั้นชาติ
 โอ้ยคันว่าหมูหมาให้เอนเขาให้น้องไล่
 โอ้ยให้เจ้าลงเกอเป็นใส่ฮางไม้ไผ่
 โอ้ยคันว่าอ้ายสิลิตขึ้นม้า
 โอ้ยมือเบื่องขวาทือดาบดวงกล้าเมื่อแล้ว
 คันว่าพิกดูเหล็กเขาจะใส่ไล่ดิน
 คันพื้นมาขอน้ำเขาจะว่าน้ำบ่ไหล
 โอ้ยคันแมนเบ็ดกระบวน

ผีปองเอามัดไว้กะให้มาสามื้อนี้วันนี้
 ขวัญเจ้าไปเที่ยวตำภูผา
 ข้อยอยากเชิญเจ้าภูมิกภาคเอ็นเอาขวัญ
 ขวัญแหวแลห้องน้อย
 ขวัญคองแลไหล่หน้า
 มาเย้อขวัญเอี้ย มาเย้อขวัญเอี้ย
 ขอลามิดาให้มารดานั้นพ่อแม่
 ลาพระธรรมอยู่หอแก้ว
 ลาทั้งซำบิดาให้มารดาพ่อแม่
 ลาหมอแคนพื้นมาล้อม
 ลาทั้งตั้งนั้นปี่นั่งก่อนแต่
 ลาทั้งอุแ่งน้ำกระบวยคำข่อยกะส่ง
 คันว่าลาทั้งดวงดอกไม้แก่นเสนหา
 คันไปถอดเอากันกะปวดได้ทอกัน
 คันว่าใกล้กะให้ไกลโรคภัยให้มันห่าง
 หันหน้านั้นตัวเมื่อเขาเมื่อก่อนนา
 ข้อยหงายมือนั้นเมื่อเป่าเดนา
 ทางเส้นเก่าข่อยกะเหล่าหลายทีนา
 เมื่อผองน้ำขึ้นใสอ่างเมื่อตอนช้างเข้าใส่เมืองเฮา
 คันมาวันนั้นเขาอุ้น
 คันว่าเปิดไก่อ้องเฮือนน้องให้เจ้าเกอ
 ให้เจ้าลงเกอไก่ใส่ลานหินคำแต่
 เอร่าวันตีตวันเมื่อแล้ว
 มือเบ็งข้ายกะถือง้าวโดงคมแล้วน้อ
 พิกดูในเขาจะใส่ไล่ดอก
 คันขอไฟเขาจะว่าไฟมอด
 สมควรข่อยสิลาเล็กไปแล้วละหน้า

(สำนวนที่ ๕)

บทร้องสำนวนนางบุญทม อู่สาพรหม

บ้านโนนพอก

อ้าวคันว่าเชิญสิแก้วอาชาไนยเขาจะต่วนมาแล้ว
 เชิญหันหลังนั้นตัวบ้านหันหน้านั้นตัวเมอ
 ถกขาพร้อมกันหย่างมาตามทางหน่องนี้แห่ง
 คันอ้ายสิเป็นโหนดหน้าแข็งแรงนั้นซ้ำเดินก่อน
 คันมาถามทางดินหม่องภูแสนหญ้า

คันว่าอ้ายและน้องทั้งซำเว้าคล้องกัน
 เต้ามาแล้วคันถกแข่งพร้อมกันมาแต่
 พร้อมกันมาคือเม็ดฝ้ายหยายกันมาคือดาหน่าง
 มือเบ็งขาทือดาบโดงกล้ามือเบ็งข้ายถือง้าวโดงคม
 คันมาถามทางฟ้าหม่องภูแสนดาว

อ้าวกันว่าเฮามาเต้าชินคนนั้นตั้งแต่เก่า
 คັນว่ามาถึงห้องโงงคำบ่อนพ่อหล้าแลเนื้อ
 คັນว่าอายและน้องคำเว้าให้คล่องกันแล้วหน้า
 คັນว่าลงเมืองต่ำให้ห้องย้อยสอนลอนหน้า
 ดินผมให้หล้าแก้งเชิงผ้าให้หล้าเพงหน้า
 คันประนมมือไหว้สามมีนั้กั้มกราบ
 คันว่าบิดาให้มารดานั้นพ่อแม่
 คันเจ้าปู่ันั้นกะอยู่โหนาคันเจ้าदानันั้นกะอยู่โหบ้าน
 อ้าวคันมาแคว้หมากแกดงมีแวงนั้นเขาเหมย
 ทั้งหมอปี่นั้นลำแซนทั้งหมอแคนนั้นลำด้ว
 ดิดกันมาไซโย้ติดฮอยมาห้องย่อง
 คันว่าศรีคราญนี้ภูมิลำเนาบ่อนเพื่อนหล้า
 คันสิเป็นเหตุฮ้อนประการแท้สิ่งได้
 เชิญให้อ้ายชอกทางในเบ็งแล้ว
 คันว่ามดโขงมันบ่ได้มาได้
 คันว่าไปทางน้ำหย่างนั้นผัดคุ่มมุ่ม
 คันว่าเหลียวขึ้นชื่อบ่มีต่อนั้นมาแขวน
 สร้างฮังบ่อนเพื่อนหล้า
 ขออนุญาตนำเจ้าหลาย ๆ ใต้เตอ
 คันกายหน้าเจ้าอย่าว่าช่างได้หนา
 มาช้อยเจ็บนั้นให้ใต้ มาช้อยไซ้ันให้ฮุ่งใต้หนา
 คันมาแกกั้มกับกั้ม คันมาไส่กับป्ली
 คันว่าถามข่าวไกล่ข่าวไกล่นั้นสา่ก่อน
 คันว่าชอกในห้องโงงคำบ่อนเจ้าหล้า
 คันชอบจิตกะให้เจ้าเว้าคันชอบใจกะให้เจ้าว่า
 โอ้ยคันว่าผัดมานี้หลายเทอเลิง ๆ
 คันแม่ันผู้ใต้เตอ ทั้งบุงนั้นไปหน้า
 คันว่าหูเบ็งช้ายบ่ได้ฟังความจา
 คันแม่ันคักเจ้าจ้งยังคันแม่ันจริงเจ้าจ้งเว้า
 คันว่ามันสิเสียช่างเอราวัณนั้นข้าเคยชี่
 คันว่าแม่จริงแท้ขวางคิงลงเฮ็ดคอง ๆ แหนหน้า
 บ่ให้เสียงาช่างเอราวัณนั้นข้าเคยชี่
 คันว่าช่างกะยังฮู้พลาดไปหน้า
 คันปลุกเฮินเจ้ากะอยู่คันผูกอู่เจ้ากะนอนหน้า
 คันว่าเจ้าไห่ชวานั้นปากบิ่นแล้วหนอ
 คันขอนำนำเพื่อนกิน คันขอดินนำเพื่อนอยู่
 คันดิกเล็ฏท้อปลาก้อยคันดิกน้อยท้อปลาชิว

คันว่าเฮามาเต้าชินคนนั้นแต่เดิมเขาแล้ว
 คันว่ามาถึงห้องโงงแก้วบ่อนแม่เขา
 คันว่าขึ้นเมืองสูงให้ห้องนั่งแหนเตอ
 คันว่าเป็นหญิงนั้ธรรมเนมิให้มันคล่อง
 คันผู้เข้าันั้นเขาหาคันผู้คาเขาไปสู้ใต้หน้า
 คันพระพุทธรอยุ่หอคำคุณพระธรรมอยุ่หอแก้ว
 คันว่าพ่อแม่แก้วกะเหมือนดั่งเดียวกัน
 คันมีคำหมากแก้วพลูพันันนั้นย้อย
 คันว่าแคว้หมากแล้วจากันมันจ้งคล่อง
 ทั้งจับช้อยเหมือนดั่งเดียวกัน
 ให้น้องจกทางนอกก่อน ให้น้องชอกทางในก่อน
 คันปลุกเฮินนั้นเพินกะอยู่คันผูกอู่ันั้นเพินกะนอน
 คันว่าภัยอันได้มาเบตตอง
 บ่มีมดนั้นโตนแดงบ่มีแมงนั้นโตน้อยบ่มี
 คันว่ามดชะไหยมันบ่ได้มาแตะเลาบ่น้อย
 คันว่าไปทางลุ่มผักหย่างไปคู่ทาง
 คันว่าเหลียวเบ็งแปบมีแดนนั้นมาห้อยบ่หนอ
 คันกายหลังเจ้าอย่าว่าเป็นม้า
 คันว่าชอนกันสร้างบาคราญน้อยฮ้อน
 คันมาแกกั้มกับไม้ คันมาไว้กั้มกับดอก
 คันถามหาเจ้าถามข่าวถามคราว
 คันว่าถามข่าวพี่น้องทางบ้านเจ้าอยู่ตืออยู่บ้อ
 คันว่าชอกในห้องเฮินแก้วบ่อนเจ้านอนบ่หนอ
 คันว่าชอบดีดีทางเจ้าให้ว่ามา
 บ่แม่ันเซ็งตาถึงพอกทางนั้นกินนึ
 ทิมตานั้นไปหน้าเจ้าหนา
 คันว่าหูเบ็งชวายบ่ได้ฟังความเว้า
 ไซในเลามาเว้าต่อแหนเตอ
 คันว่าแสงมณีเอาเจ้านั้นแหนนอน
 คันว่านอนหลับลือยาตึงคิงใต้เตอ
 คันว่าผัดเจ้าถือหน้อยคันว่าน้อยเจ้าถือหยอย
 คันนักปราชญ์กะยังฮู้คลองหน้า
 คันพาเข้าเจ้าบ่ทงาย คันพางายเจ้าบ่แต่ง
 ให้เจ้าแกลัมเหล่าไห่หน้อยปากกะเพิน
 คันช่างกะยังฮู้พลาดนักปราชญ์กะยังฮู้คลอง
 คันว่าผัดแล้วกะขอยอมนำตามโทษ

คันทว่าโพด ๆ แล้วกะหลงได้บ่อนกระทำ

คันทว่าหุเบ็งชวาบได้ฟังความเว้า

คันทว่าซึกเอาผีเข้ามานั่งบ่น้อ

คันททางหน้ามาติดบั้ง

(พูด) ซึกเอาภูตเข้ามานั่ง ซึกเอาตังเข้ามาเต็ง คันทว่าขอนำเจ้าสะขอเป็นเมืองสวย คันทว่าแต่งการเจ็บมาให้ แต่งการไ้เข้ามาหา

ไม้แด่นแด่เจ้ามาแหย

คันทมือเข้าคัมแสง คันทมือแลงคัมค้อย

คันทสายมันอ่อน ดอนแด่นเครือมันแขง

คันทว่าข้าวกับน้ำอ้อยออยไวสว่างบ่เมื่อน้อ

มาชมอ้อยได้ล่าง อ้าวของบ่ดินั้นกะมาสุยกาย

คันทว่าแม่จริงแม่นอนลีเจ้าอย่าตึง

มือนั้นกะหล่อยนั้นหนา

คันทว่านอนบ่หลับกะปานไม้ตีขมับ

คันทว่าเมื่อตอนนีเมื่อหนานันบ่มีบ่น้อ

คันทว่าตั้งแต่ย่างกะบ่ได้มาแย้ม

คันทว่าผู้้นย่างเข้าดอกสู่มุนน้อ

คันทว่าเว้าจ้งได้จ้งแม่นเบ็งตาแข็งใส่กัน

คันทว่ามือเบา ๆ หางกะแด่ผัดมาแหย

โอ้ยคันทว่าปากบ่ได้กะเขียนอยู่ในใจ

เฮ้าเบ็ดบทนี้เจ้ากั้นนั้นบทใหม่

คันทเจ้าป่าเฟิ่นบ่ได้มาวางบ่น้อ

คันทในไฮ้นั้นท่งหนา คันทในหนานันท่งกว้าง

โอ้ยคันทว่าไปเตะตองกะสะลอดไม้ไหลง

หรือเจ้ากั้นนั้นไม้ไหลง เจ้าโพงนั้นไม้ใหญ่บ่น้อ

เป็นไม้มอนเฟิ่นกะนำไปดำบ่น้อ

คันทว่าภูกำพรา ดันหน้าบ่อนเจ้าแพ้วบ่น้อ

คันทเจ้าไปคำเจ้าไปเตะตอมอนเฟิ่นบ้อ

อ้าวคันทว่าตัดไม้โขข้ามไม้แก่นเลงล่า

(พูด) ชุมเจ้าไปเฮ็ดหยังอยู่ไฮ่ท่งหนา นางท่งกว้าง เป็นไฮ่สองเมิง เป็นเหมิงสองทาง ท่งเหนอกะได้ ท่งได้กะมี ไปขอเข้าเบานาไซใหม่

อ้าวคันทว่าเฟิ่นกะปงข่วม กลางวังเจ้ากะโดนบ่น้อ

คันทว่าข้าวขึ้นแล้วเจ้าผัดได้นั่งชาย

คันททางข้างเจ้ากะตันเฟิ่นบ้อ

ปลาเชิงคำแม่นบ่ขึ้นไซแล่นขึ้นอยู่โพน

คันทปลาตองนั้นขึ้นห้วย

(พูด) เจ้าไปเข้าเบานาเฟิ่นนะ ไฮ่ขึ้นผา นาดิดเถื่อน น้ำห้วยน้อยไหลผ่าสองคอน เป็นสายแม่น้ำไซใหม่

คันทว่าหุเบ็งชวาบได้ฟังความจา

เว้าจ้อย ๆ หุน้อยบ่แห่งฟัง

คันทว่าซึกเอาฟังเข้ามาเต็งบ่น้อ

คันททางหลังมาติดบ่วง

ไม้แด่นแด่เจ้ากะแทงบ่น้อ

โอ้ยคันทแม่นเชื่อนั้นมันลาย

คันทแม่นผู้ใดเดินอำปิ่นนั้นข้าวหามาปิ่นนั้นป่าอ้อย

อ้าวคันทไม้ดำเห็นตีบ่น้อ คันทบาคราญอยู่ใต้ดม

ของซี้หล้ายเฟิ่นกะมาแย้ม

โอ้ยคันทว่าเมยกกแขนแท้น้อ คันทมาแขนกึ่งก้อยดิน

คันทว่าติดอ้นด่อนคือฝ้ายตีตผมนีแล้ว

คันทว่านอนบ่แจบกะปานไม้ตีคิง

คันทว่าตั้งแต่ปู่กะบ่ได้มาหา

คันทว่าตั้งแต่กีกะแต่เก่าเมืองหลัง

คันทว่าเว้าจ้งได้จ้งได้จ้งแม่นขอขอกินลีได้ง่าย

คันทว่าเจ้านั้นเล็มคือโย คันทว่าเจ้านั้นใสคือแก้ว

คันทว่ามือบ่เบาหางกะระแด่ผัดแหยมา

คันทว่าเอาใจดีสีเน่าหนูนดอกในเนื้อ

เฮามาเว้าให้เป็นดอนซอนลงให้เป็นบันก่อนหนา

คันทเจ้าตงเฟิ่นบ่ได้มาวางบ่น้อ

คันทไปไฮ่บ่ได้ข้องชา คันทไปนาบ่ได้ข้องแข่งบ่หนา

คันทเจ้ากุดแม่น้ำหนอง เจ้าหนองแม่น้ำชุ่นบ่น้อ

คันทว่าเป็นไม้จิกเฟิ่นกะนำไปซอน

คันทเจ้าภูไหลแหล่ง เจ้าแก่งไหลล่ง

คันทเจ้าไปตีกเจ้าไปเตะตอต่าเฟิ่นบ้อ

ไปคอน ๆ เจ้าไปหลอนชู้เฟิ่นบ่น้อ

คันทคอวังบ่ให้ปลาเทวบ่น้อ

คันทยามไฮ่เจ้ากะจา คันทยามนาเจ้าเอ็นใส่แลหนอ

คันททางไหลงเจ้ากะปิดเฟิ่นบ้อ

โอ้ยคันทปลาบ่ยกบ่ขึ้นหนองปลาตองบ่ขึ้นห้วย

โอ้ยคันทปลาบ่กั้นขึ้นหนองแล่น้อ

ปลาเชิงคำแม่นขึ้นไซเจ้านั้นได้ตันทาง

(ลำ) อ้าวคันว่าน้ำห้วยน้อยไหลผ่าสองคอน
 คันลิกินคู่ก้ำเพ็นบให้ล้งเลคันฝนตกนั้นน้ำบ่ห้ง
 คันว่าเว้าจ้งได้เต้จ้งแม่นซ้อจ้งตเต้จ้งได้จ้ง
 ผ่านนั้นภูมิลำเนาบ่อนเจ้าหล้านั้นแล้ว

(พูด) มีนางแก้ว (ท) โหลง โพงนั้น (ท) ไหญ่ (ต) ท่อวี (ท) ท่อดงม้อน

(ลำ) อ้าวคันว่ามือแต่กั่มันกะฮกคือเหล่าป่าคา

คันว่าซุดดินนั้นตันลงคือตุนนี้แล้ว

คันว่าภูไหลแหล่งคันว่าแก้งไหลเลย

(พูด) เฮ็ดคันไตเงินคันไตคำให้เพ็นแทนเต้อ คันว่าคันไตเหล็กให้เจ้าป่อง คันไตทองกะให้เจ้าปอนคันไต
 แก้วให้เจ้าปอนเอานางเต้อ คันนางแก้วนั้น (ท) โหลง คันนางโพงนั้น (ท) ไหญ่ แทนแล้ว มันกะลื้อเสพ่าย
 เขตเมืองไทยบางทีกะยังป่อง แลนา

(ลำ) คันว่าซักเข้าที่ก่อนหนาคันว่าซักเข้าฮ่งก่อน

คันว่าถึงฤดูมาแล้วปีเดินนั้นแกมถ้ายแทนเต้อ

คันว่าข้างเถงนาให้เจ้ากินผีนนั้นแล้ว

คันว่าเฮ็ดเฮือทองล่องแม่น้ำใหญ่

เบ็ดบหนี่ละบใหม่เขยมาเขย ฎมาละคือลมเขยไม้

คันว่ามีแนวซ้องเป็นปุมหมากถั่วแฮบหน้อ

คันว่ามาเกี้ยวซ้องคิงน้อยสำอางบ่เขย

คันว่ามานำฮอยเจ้าสิคือนำฮอยหลีนบ่หน้อ

อ้าวคันมีซันหมากแก้วพลูพั้นน้อยยื่น

คันมาแคว้หมากเจอะแคว้หมากเจียจาวัวต่อกัน

คันขวัญมึงยังแขวน คันขวัญแนนยังห้อย

อ้าวคันว่าปีเดินนั้นดาวเนแกมถ้ายเดหนา

ย่านเป็นผาอ่อนๆ สีลิวขอบแดง

คันว่าสายตาน้อยเจ้ามาขาดพอพัน

(พูด) ขวัญเจ้าเทียวขนาด ขวัญขวบปีขวบเดือน

(ลำ) อ้าวคันสิบขวัญเจ้าบ่เต้าเก้าขวัญเข้าบ่โฮม

คันว่าขวัญเจ้านั้นไปตกโสภเป็นคนหล่ม

คันว่าไปตกบวคนั้นควายดำ

คันว่าขวัญเจ้านั้นแบกค้อนสองลำบ่หนอ

คันไปเอาดาวเอาเดินไปเฮ็ดแสงกะบองได้

คันไปหักพดไม้ต้นตำมาฮองนอน

คันว่าแพรข้าวม้าปุ้ได้เจ้าผัดนอน

คันทางดินเจ้ากะมีมดงาม

คันว่าขวัญเจ้านั้นคันไปตากกกไม้ตามป่า

คันว่าทางเว้าเจ้าหลงป่าบ่กลับดำว

คันลิกินขอนไตขอนเหนอยานมันเบ่อ

ฝนตกลงนั้นน้ำบ่อ้ง

เว้าจ้งได้จ้งแม่นเบ็งเว้าถึกเร็งกะตาเซ็งใส่กันคันว่าผี

คันว่านากะคือเหล่าเปลำว่าง

คันว่ายอแม่หน้ากะเป็นแผ่นดินเดียว

คันเข้าไฮ่นั้นบ่ได้ไตขาคันเข้านนั้นบ่ได้ไตแดน

คันว่าข้างเถงไฮให้เจ้ากินยา

คันว่าเฮ็ดเอเหล็กล่องแม่น้ำโขง

คันว่าหูลูบเลี้ยงควายคันว่าหุชยายเลี้ยงซ้าง

คันว่ามีแนวซ้องน้ำตานองนั้นมาจ่อง

คันว่าทางไตเต้มาซ้องคิงนางนั้นน้อยอ่อน

คาดมาแต่เถนแนมาแต่ฟ้าบินมาน้องนิแห่ง

คันว่าถือกินน้องผัดลีมัยยหาย่องดิน

คันมาแคว้หมากแดงมีแสงเจ้าสาก่อน

เอ้อคันว่าขวัญหัวนั้นเด้อทูลกระหม่อม

คันว่าปลายมันตั้งกกมันเวกะตามสำง

กะเป็นผาแหล่ๆ กะแจยอต่ออ่อนๆ

คันว่าสายดาหลวงเจ้ามาขาดพอสอย

คันฝนตกเจ้าผัดตุงไปหน้าคันฟ้าฮ้องเจ้าตุงไปไกล

ไปตกตมเป็นคนคว้าง

คันว่าไปตกซ่านนั้นควายต่อน

คันว่าย้ายจากบ้านไปเอาป่าเฮ็ดเฮินบ่หนอ

ไปหักพดไม้ต้นสูงนั้นฮองนั้ง

คันว่าสาตบมีหมอนหัวไปซอนในป่าหญ้า

คันว่าหัวเจ้ากะมีมดลีน

ทั้งเหลือบยุงลีนกินเจ้ากะจนเหลืองหน้อ

คันไปตากหมากสีดามาบั้งป่น

คันฝนตกเจ้ากินน้ำให้ยแหก

คันแม่นแดดออกกินน้ำฮอยควาย
 อ้าวคันทางฟ้าแหล่ง ๆ กระจ่างยอดอ่อน ๆ
 คันบิดาให้มารดานั้นพ่อแม่
 คันแต่งหูนั้นเบิ่งขาคันแต่งตานนั้นเบิ่งซ้ายบ่หนอ
 คันว่านางเกิดต่ำต่าหิ้งนั้นเม็งลุ่ม
 คันว่าเป็นคือนางสิสุดคายอยู่บ้อ
 คันบ่อนั่งเจ้าสิให้เป็นหนอง
 คันบ่ล้มนั้นเทียบหมอนคันบ่อนอนนั้นเทียบเสื่อ
 คันว่าขวัญเจ้านั้นสิแบ่งค่อนนั้นสองก้าแล้วบ้อ
 คันว่าขวัญหนึ่งนั้นกะไปครองอยู่ทุ่งสูง
 คันว่าขอชีวิตหมั้นพันปีให้เหล่า
 คันสิปักไม้ันตั้งตัน บักคนให้ตั้งบ่า
 (ต) โหลงใส่เค็งร้อย (ต) น้อยใส่เค็งพัน
 คันสิบักกกไม้ันกกดมันไปตาง
 คันว่าสิบพระองค์อยู่ชั้นห้าชาวพระองค์อยู่ชั้นสี่
 คันว่านางผู้นี้บาปแต่กรรมนั้นแต่เดิม
 คันสิทำบุญสร้างอาณิสสร้อยสี่
 คันว่าสังขารนี้เมืองคนมันบ่เที่ยง
 คันว่าเหลียวขึ้นฟ้าเดินดาวแจ่งจ่างปาง
 คันสิตายลงให้ขาสักขึ้นคันสายเป็นแม่นสายฝ้าย
 คันสายโบบให้ขาดเป็นบัน
 บให้ล้มนั้นคือขอน บให้นอนนั้นคือไม้
 โอ้ยนางงามเอ๊ยเจ้าอย่าไปกับผี
 คันว่านอนลี้ผีอ้อมพุงอยู่น้อ
 (พูด) ชุมเจ้าเป็นคนป่วยยืน วิญญาณและจิตใจชุมเจ้าวังเวง
 (เล่า) ขวัญเจ้าข้าวบักินกะอ้อมท้องนอนลี้กะอ้อมพุง
 เก้าขวัญนั้นมาโฮมเด้อคันขวัญมิ่งเจ้ากะหล่า
 ขวัญคงพร้อมพำหนาคันว่าขวัญจิตทางใน
 ใจน้อยเจ้าผัดอ่าวฮวนเฮ
 คันว่าขวัญคองข้างคิงกลมเจ้าน้อยอ่อน
 คันว่าขวัญงอนตันทางหลังนั้นมาไหล
 คันว่าเจ้าไปไกลไปไกลบ่ฮู้ข่าว
 โอ้ยคันว่าวก ๆ เจ้าผัดไปแกมฮอย
 ดั่ง ๆ ตกหมุ่มมิ่ง ดั่ง ๆ ตกหมุ่มมิ่ง
 บั้นข้าวน้อย บั้นน้ำอ้อยออยไว้สงบ่มา
 (พูด) ขวัญเจ้านั้นไปแล้วยังแต่ฮูปซี่หล้ายทิมไว้ให้เจ้าแยง โอ้ยเสียดายฮูปเจ้าเต้ เสียดายทรงเจ้าเต้ เหลือ
 แต่ฮูปซี่ฮ้ายผัดแพงไว้ให้เจ้าแยง

คันแม่นขวัญเจ้าฝนตกเจ้ากะแข่งน้ำแก่งเจ้ากะลอย
 คันทางฟ้าเก่าก่อนกะสี่สี่ปนแดง
 คันว่ามารดาแก้วเพิ่นผู้แต่งมา
 คันว่าไปบ่อนั้นแทนนั้นเพิ่นส่งมา
 คันว่าเป็นจิ้งจี่สิสุดทางบ่หนอ
 หรือสิสุดคือกล้วยหรือสิสวยคือปลี
 คันบ่อนอนเจ้าสิให้เป็นน้ำ
 บได้นอนคิงหนึ่งทางซ้ายอดเข้าแกนบ่หนอ
 คันว่าขวัญหนึ่งนั้นกะไปอยู่ทุ่งนา
 คันว่าจิตผีเจ้าไขยากใจผู้เจ้าป่วย
 สิบปีให้เฒ่าเก้าร้อยให้มั่งยีน
 คันแจ (ต) นั้นโตโหลง แลโพงนั้น (ต) โหญ่
 คันไปผัดเอาไฮ้ ไปไถ่กันเอานา
 คันสิบักกกไม้ันกกยางมันไปแปน
 ธรณีอยู่ชั้นได้ทั้งห้าให้หลังแล
 หรือว่าบาปนกเขนหรือว่าเวรนกกุ่ม
 คันจับมาขึ้นเคอคันเฟอมาขึ้นข้างคิงนางน้อยอ่อน
 มันสิสุดคือกล้วยมันสิสวยคือปลี
 คันว่าคนล้มให้ขาสักงามก่อนเด้อ
 สายโยนมาแม่นสายปานแลนา
 คันสายโบบให้ขาดเป็นท่อน
 บให้นอนข้อหล้อโฮฮังเป็นไม้ท่อน
 เจ้าอย่าหนีไปกับเพิ่นคันว่าข้าวบักินเจ้ากะอ้อมท้อง

คันแม่นขวัญเจ้านั้นสามสิบสองมาเต้า
 ขวัญตาเจ้ากะส่ายคันว่าขวัญหูพร้อม
 ขวัญใจนั้นทางนอกใจโหลงเจ้าผัดตกต่ำด้อย

คันว่าขวัญกึ่งก้อยขวัญน้อยให้เจ้าคิน
 คันว่าตินขวาเจ้ากะย้ายขวัญดินซ้ายเจ้ากะเวหน้อ
 คันว่าบ่เห็นงอนตันเห็นสันบ่อนเจ้าไป
 คันวอย ๆ เจ้าผัดไปแกมหมู
 โอ้ยผู้ได้เต้สงมาบั้นข้าวหาอินางเอ๊ย
 คันว่าญาติพี่น้องอ่าวอานันพ่อแม่

(ล๑) คันมาบกคือกับค่าง คันมาบางคือกับมิด
คันว่าพระอินทร์นั้น พระพรหมนั้นพร้อมพรา
คันติดทุกขนั้นสำเนาไปติดข้านั้นลำตัวบ้นื้อ
คันว่าโทษบ่พอลงไม้ค้อน

คันว่าตัดไม้ค้อนไม่ชำทางเขนิน

คันเอาปอนั้นมัดศอกแล้วบ้อ

โอยยขอนุญาตนำเจ้าหลาย ๆ ขอแก้เชือกนั้นมัดคอก

(พูด) หนักชุมเจ้าสิหหาบ หยาบชุมเจ้าสิสู้อยู่บ้อ

ค้ำไอบปล่อยสัตว์ปล่อยสิ่ง ปล่อย (ด) ผู้โหลง (ด) โพงผู้ใหญ่ ขอร้อยของพัน ชิ่นเสื้อผ้าแพร ให้สิ้นสุดเจ้า
กรรมนายเวร ข้าวเก้าก้าน้ำเก้ากอก ฝ้ายสีบชะตา

(ลำ) เขาจะเว้าให้เป็นดอนฮอนลงให้เป็นบ้นแล้ว

เฮามาตักกันไปคนละแห่ง

คันว่าหยายกันไปคนละกำ ตำกันไปคนละที

อ้าวคันว่าตัดไม้คนละท่อนก่อนเด้อ

คันว่าขึ้นเทิงฟ้าตางดิ่งสเทพพื้นครองก่อนเด้อ

เหล่าทางกว้างผัดนับไม้ซู้ลำ

คันว่าไปนำมิ่งของนางกะให้มัน

คันว่าตักถ้ำกะให้พากันงม

อ้าวคันว่าตกลงฮูให้น้องหักไม้แหยก่อนเด้อ

คันว่าเป็นหญิงนี้เจ้าอย่าไปเข้าขาย

คันว่านางนี้เด้อไปขุดเผอิให้ได้เผิกชุมพัน

คันว่าฮกกะหมั้นหนามสนกะผ่านื้อ

หมากใส่ค่านำเอ็นใส่หน้า

คันว่าขวัญไปโฮให้เจ้านั้นไปหาแหนเด้อ

คันว่าขวัญเจ้านั้นหลงทางได้กะอยู่โฮหนามคา

คันชาวพิมเจ้าได้หยิ่งคันว่าฮอดบ่อนดำ

คันว่าหมองคล้อย ๆ กะเอาใส่สูงให้มันพอ

คันว่าฮอกินนั้นกะได้ ของใช้นั้นกะมีหน้า

คันว่าเงินค้ำแก้วกะลันถูลันได้เจ้าหนา

เอ็นเสียงเย็น ๆ ให้เจ้าดำมา

คันว่าเสียงคอกเคอกะไปฮ้องเอาเจ้า

(พูด) อ้าวจั้งแม่นไปทุกขไปยากคันว่าเว้ากันสาจากันก่อน คันว่าโจะบหนีไว้สาก่อน คันหมอบีเฮาเมื่อย

ยกแขน คันหมอบแคนเฮาเมื่อยแม่มีเอ คันว่าเปิดผืนผ้าดวงมาลาน้อยอ่อนสาแล้วหน้า

(ลำ) คันว่าเอาโตข้างเฮาบได้โตใหญ่

เปิดข้างม้าโตน้อยกะมีแอง

หลายกั้งไม้อันหลังซ้อนมา

คันมากับคายยังบ่ทันขึ้น

โอยยอยู่ทำอดเก่าก่อนสีพรหมมันสาระบาดบ้นื้อ

ยมพบาลกะอยู่ทางหน้าทางซ้ำเพิ่นอ่วมบ้นื้อ

คันว่าโทษบ่ทันท้อซาไปคานั้นผัดใส่บ้นื้อ

เจ้าตัดไม้แสบลายแดง ๆ มาเหยใส่

คันเอาเชือกนั้นมัดคอกแล้วบ้อ

คันเอาดอกนั้นมัดตีนแล้วบ้อ

ขอแก้ปอนั้นมัดศอกขอแก้ดอกนั้นมัดตีน

ชุมเจ้าประทับอยู่บายเดิน ต่ออายุอยู่บ้านเดิน ค้ำโพธิ์

โพงผู้ใหญ่ ขอร้อยของพัน ชิ่นเสื้อผ้าแพร ให้สิ้นสุดเจ้า

คันว่าเว้าจั้น ๆ ชิ่นเข้ามั่ง ๆ

เฮามาแบ่งกันไปคนละทางก่อนเด้อ

คันว่าไปกันคนละด้าน หย่างเข้าคนละมุม

แก่งค้อนคนละลำก่อน

คันว่าให้น้องไปทางดินหมองภูแล้นหญ้า

คันว่าสองพี่น้องค้ำเว้าคล่องกัน

คันว่าไปนำขวัญของนางกะให้ได้

คันว่าตักถมกะให้พากันค้น

คันว่าขึ้นกกไม้ให้เจ้าแก้ขาลงแหนนา

คันว่าเป็นชายเจ้าอย่าไปเข้ามิด

คันว่านางไปขุดมันให้ได้มันชุมล้าน

โอยยข้อยกะขอต้องต้อนข้อยกะขอต้องต้อย

คันว่าหนามไม้ตีวนามของกะหย่องไปเดหนา

คันว่าขวัญไปนาให้เจ้านำไปฮ้องแห่นา

โอยคันบ่ได้แท้ ๆ สองมือเจ้าได้ยิ้มได้

ให้น้องคันว่าฮอดบ่อนสูงให้น้องเขียเอาเด้อ

อ้าวคันว่าขึ้นและเสื้อผืนแพรเจ้ากะใส่แหนเด้อ

คันว่าแหวนกะสวมก้อยกระจอนน้อยนั้นใส่หนอ

คันว่าบาทและเบ้กะทางเจ้าได้ใช้จ่ายคันได้ยินเสียง

อ้าวคันว่าขอไห้เหตุให้ไปไถเอาเฮอ

คันว่ามากินข้าวเขามีแองนั้นจั้งดำมาเด้อ

คันโตคายบ่ได้โตซ้ำ

คันว่ายังหลายอันนั้นหลายอีก

คันมากับคายยังบ่ทันหาย

คันว่าอ้ายและน้องค้ำเว้าคล่องกัน

เขามาดกกันไปคนละแห่ง

คันว่าอ้ายสิค้อย ๆ ถ้าน้องตัวคินมา
หนักกะให้พร้อมกันหาบหยาบให้พร้อมกันหมั้น
ชนกันขึ้นเมื่อฟ้าทางฟ้าแหล่ง ๆ กะเจนน้อออ ๆ
คันว่าไปขอแดนนั้นหนอ ขอชีวิตสิยัง
โอ้ยคันขอตบให้เจ้าให้ คันขอไตให้เจ้าแบ่ง
คันว่าคิดใส่ไม้หนา เพิ่นกะหาใส่ไม้ลั่น
คันว่ามักอยากได้สำได้ให้เจ้าว่ามาเด้อ
คันให้เจ้าเป็นโทหน้าแข็งแรงนั้นเดินก่อน

(พูด) มนุษย์เมืองคนนี้ นับมือสวย กวยตาแหลวนับมือห่าง สังขารมันทะลุ มันจะถล่ม อ้าวมนุษย์เมือง
คนเป็นอะไร เขาบอกว่า กกจิกชะละแงง

(ลำ) โอ้ยขึ้นทางบนไปเคอหมากหว้า
โอ้ยคันว่าไปลับลืออยู่แห่งหนใดนางเฮ้ย
โอ้ยคันว่าเหลียวเห็นหน้าขวางมาคือกะต่าบ่น้อ
อ้าวคันว่าหูเบื่องซ้ายบได้ฟังความว่า
คันว่าตีหลังแล้วอย่ามาออกกะตามล่าง

(พูด) ชุมเจ้ากะไปเอิ้นเอาขวัญเพิ่นมาละแม่

(ถาม) ไปเอิ้นเอาอยู่ไซ

(ตอบ) พุ่นแล้วบ่อนเพิ่นไปอยู่นำปำนำเขาพุ่น

(พูด) ชุมเจ้ากะบ่มีกล่องข้าวน้อยไปออยเอาเพิ่นมานะ

(พูด) พายเอาตีบข้าวน้อยไปเอิ้นเอาเตะ

(พูด) ให้พ่อชุมเจ้านั้นไปเอิ้นเอา

(ลำ) คันนำทางบ่อนสิบเส้นนำตะเวินบ่อนสิบโน้ย

โอ้ยนางงามเฮียเจ้าไปลัมมอยู่กลางหนอง

คันลมโหลงนั้นมาพายเจ้าแล้ว

คันว่าผ้าตาแหล่ แพกกว้างสิมาดุ่มหม่นาง

น้ำตาไหลปานน้ำใสด้อน

คันตั้งจิตนั้นกะอยู่บ่ได้ คนตั้งใจนั้นกะอยู่บ่เที่ยง

คันจิตน้อยนั้นกะอ่าวฮวนเฮ

(พูด) อะเสแต่เฮ คันบ่มีผู้จับชุมเจ้า ชุมเจ้ากะสิสะแลงแงง อันนี้ของเจ้ากรรมมาแล้วสิ่งที่ชุมเจ้าโยนไป คือ
อะไร โยนขวัญและเจดไป เจดไปแล้ว แต่ตอนนี้มากลับมาแล้ว กรรมเจ้าก็ตามมาแต่เล็ก ๆ

(พูด) ไม่ใช่เขาเป็นผี แต่เขาเป็นเทพ นำมารักษานั้นคือเทพ ถ้าเทพขึ้นไปเขาก็กกจิกสะแลงแงง ที่เขาทำ
ให้มนุษย์เห็นนั้นเป็นปลาดุกปลาช่อนเขาต้องการบอกว่าถ้าคนไม่มีเทพเขาก็กกจิกสะแลงแงง

(ลำ) คันไปขอตบเจ้ากะให้ขอไตเจ้ากะแบ่งมาแล้ว

คันว่าเหลียวเห็นหน้าขาวมานั้นเป็นเวิน

คันว่าได้ ๆ แล้วกะฝังอยู่ในจิต

คันแมนคินมาแล้วกะให้เจ้าชมชื่น

เขามาแบ่งกันไปคนละทาง

คันว่าหนักอ้ายกะเอาคันว่าเบาอ้ายกะสู้
อ้าวคันว่าหยับกันขึ้นเมื่อบน
คันว่าขึ้นไปฟ้าสีลิวขอบแดงก่อนหนา
ขอซิวังสิได้บ่หนอคันไปยกมือขอคันไปยอมมือไหว
คันว่าบิแบ่งบั้นปันกันคนละท่อน
ไปโคกชาวบ้านเพิ่นต่างมาแล้ว
คันว่ามักอยากได้ให้เจ้าให้ว่ามา

ขึ้นทางฟ้าไปเคอหมากยางก่อนเด้อ

โอ้ยไปติดทุกซบ่อนลำหนาไปติข่าบ่อนลำได้

โอ้ยคันบั้นจิตเจ้าได้ คันบั้นใจให้เจ้าแบ่งไตเด้อ

หูเบื่องขวาบได้ฟังคำว่า

คันหันหลังนั้นตัวเมอบ้านหันหนั้นตัวเมื่อแล้ว

คันลมโหลงนั้นมาพายคันลมพายนั้นมาเวินเจ้า

เจ้าไปพองอยู่กลางท่งบ่น้อ

โอ้ยให้เจ้านั้นฟ้า ๆ เวลาสิมาไล่

โอ้ยน้ำตาตกปานน้ำใสไซ

โอ้ยคันว่ามาชำน้อยกะดีใจดอกนางงามเฮ้ย

คันจิตหลวงนั้นกะตกตำต้อย

คันให้เจ้ามาเต้าบังกะเสอบ่อนช้อยหล้า

คันแมนช้อยเว้าแล้วให้เจ้านั้นส่งมาสา

คันว่ามีด ๆ แล้วกะให้ฝังอยู่ในใจ

คันว่ามาฮอดแล้วเจ้าอย่าอ่าวฮวนเฮ

คันแม่นเหม็ดกระบวนแล้ว
 คันว่าบิดาไทมารดานั้นพ่อแม่
 ทั้งพระพุทธรูปนั้นกะอยู่หอคำ
 อ้าวคันเจ้าปู่ นั้นกะอยู่โพนาคำ
 คันว่าบิดาไทมารดานั้นพ่อแม่
 ทั้งหมดแคนพื้นมาล้อม
 โอ้ยลาทั้งสาตปู่นั่งก่อนเต้อ
 คันว่าลาก่องข้าวน้อย ๆ หนึ่งทั้งสาวก่อนเต้อ
 ลาทั้งขันหมากแก้วพลูพื้นเจ้ากะแต่ง
 โอ้ยคันไปเต็ดเอายอด
 คันว่าอยู่ดีมันเสมอมันนั้นเครือเก่าเต้อ
 โอ้ยหันทางหลังนั้นเสียเจ้า
 ให้เจ้าขึ้นขี่ช้างเอราวัณนั้นเคยขี่เมื่อแล้ว
 คันว่าถึงวันอาทิตย์บ่ได้ยันถึงวันจันทร์บ่ได้อยู่
 โอ้ยข่อยดบมือ นั้นเมื่อตาย
 คันทางเส้นเดียวข่อยกะเกี่ยวหลายเหล่า
 คันว่าขันอาสาคำ
 เมื่อผองน้ำขึ้นใส่อ่าง
 ว่ามาเป้านั้นชาติ
 โอ้ยคันว่าหมุหมาให้เอินเขาให้น้องไล่
 โอ้ยให้เจ้าลงเกอเป็นใส่ฮางไม้ไผ่
 โอ้ยคันว่าอายสิลิตขึ้นม้า
 โอ้ยมือเบื่องขวถือดาบดวงกล้าเมื่อแล้ว
 คันว่าหอกและง้าวกับพราโจงงามมือแล้ว
 คันลูกกล้าเฮาดกใส่เหล่าคันเดินดับเฮากะขี่ม้าแซม
 คันว่าพักดูเหล็กเฮากะใส่ไลตัน
 คันพื้นมาขอน้ำเฮากะว่าน้ำบ่ไหล
 โอ้ยคันแม่นเบ็ดกระบวน

สมควรข่อยลาเล็กสะหน้อ
 ทั้งพระธรรมนั้นกะอยู่หอแก้ว
 คันเจ้าดานั้นกะอยู่โพนาคำ
 ทั้งหมดบ่ปีนั้นมานั่งแหงน
 คันว่าน้องอ่อนน้อยทั้งข้าชูคน
 ลาทั้งตั้งนั้นปู่นั่งก่อนเต้อ
 ลาทั้งอู่แ่งน้ำกระบวยคำข่อยกะส่ง
 คันว่าลาทั้งดวงดอกไม้แก่นเสนาหา
 คันไปถอดเอากันกะปวดได้ท่อกัน
 คันว่าไกลบ่ให้ไกลโรคภัยให้มันห่าง
 หันหน้านั้นตำวเมื่อเขาเมื่อก่อนนา
 มีแต่เตอะเอวขึ้นบินไปบ่ได้อยู่
 ข่อยหงายมือ นั้นเมื่อเป่า เคน่า
 ทางเส้นเก่าข่อยกะเหล่าหลายทีนา
 ด่าบ่แดงบ่ได้ว่าน้องเอย
 เมื่อตอนช้างเข้าใส่เมือง เขาแล้ว
 คันมาวันนั้นเขาอุ่น
 คันว่าเปิดไก้อ้องเฮือนน้องให้เจ้าเกอ
 ให้เจ้าลงเกอใส่ใส่ลานหินคำ เต้อ
 เอราวัณตีดวันเมื่อแล้ว
 มือเบ็งซ้ายกะถือง้าวโดงคมแล้วหน้อ
 โอ้ยคันลูกเลี้ยงเฮาดกใส่เงา
 คันเดินแซมเฮากะขี่ช้างเลาะ
 พักดูในเฮากะใส่ไลดอก
 คันขอไฟเฮากะว่าไฟมอด
 สมควรข่อยสิลาเล็กไปแล้ว สะหน้า

(สำนวนที่ ๖)

บทร้องสำนวนนางกองสี คำชนะ

บ้านบัว

คันว่ามาฮอดแล้วคำพลูกะสิวางไว้หน้า โพะเอีย
 คันว่ามาฮอดแล้วขันสี่กะสิแล่นมาหา โพะเอีย
 คันว่ามาฮอดแล้วคันว่าสองฝ่ายกำ
 คันว่าศรีเมิงบุญเรืองอัมพรไกรสรให้ลงมาเต้อ

คันว่ามาฮอดแล้วขันกอกยากะสิแต่งไปใส่
 คันว่ามาฮอดแล้วขันห้ากะสิแล่นมาต่อน
 ทั้งข้าให้พร้อมพร้ากัน
 คันว่าทั้งแก้วฟ้าลาดาวลัยให้พร้อมพร้า

พอบุญชูเคอวัลย์พอบุญค้ำทองคำให้ได้เพ็ง
 คุณพระธรรมอย่าสุมาบังหน้าวาจาให้ถึกปอง
 อ้าวสิบอ่อนให้อ้ายสิบได้ล้ำเสียชื่อ
 เว้าให้มันคักได้ศรีเม็งเอ๊ย
 คั้นว่าถามถามเจ้าถามไปให้โจนโจน
 คั้นว่าทางนาเพพื้นมาซ้ำ
 คั้นแม่้นแก้แม่้นปองคั้นแม่้นหล่องนำทาง
 ทังหลังบ่ก็ครั้งทังหน้าบ่ก็หนบ้อคำแพงเอ๊ย
 อ้าวคั้นมันสิสุดคือข้อยเว้ามันสิเซาคือข้อยว่า
 คั้นว่าซุมหมู่เจ้าทังซ้ำแม่้นอีหลี บ่น้อ
 (พูด) อยู่ในไฮ่ตงหนายอยู่ในนาท่งกว้างนั้นละเตอ
 คั้นว่านาท่งได้ท่งได้บอกข้อยแหง
 (พูด) นาท่งเทิงนิหละ นาท่งเหมิง (เหมือง)
 คั้นแม่้นข้อยถามเจ้า
 มีคนมาของชันข้อย
 หลายอันเข้าทังซ้ำผัดตี้มกัน
 ความเพิ่นเบ็งคนใส่กะบ่ได้ถอง
 บ่ได้ถึกหวานก้านหนา
 คนมาใส่ซุมเจ้าทังซ้ำกะบ่มี
 มีบ้อคนมาขอชันดาหล่างเล้าเข้าในดาหล่างชาน
 สามเทอจ้งว่าตีได้
 โอ้ บาดได้แท้ตักน้ำเพิ่นผัดงม
 (พูด) แนวนั้นแล้วมันจ้งถึก
 มันสิข่งคือพัวดอกจามมันสิบานคือพัวดอกไม้
 คั้นว่าสัญญาไว้จ้งนำกันให้มันถึได้
 คั้นบุญผัดยังหลายสายยังกว้างหนทางผัดยังเย็น
 โอ้ย คั้นแม่้นเจ็บเป็นจ้งได้ สีสานไซหลงไปปอง
 คั้นว่าสุขแสนล้ำยามได้ให้บอกแหง โพะเอ๊ย
 คั้นทางได้แท้แท้ให้เจ้าว่าเจ้าจาเตอ
 มาทางผาผัดหน่วยใหญ่บ่น้อ
 คั้นว่าหนักซุมเจ้าปานได้น้อบอกข้อยแหง
 (พูด) ผีเจ้านั้นชื่อสินไชยกับไกรสรเตอ
 บ้านเพิ่นกะสิค้อยเอ็ง
 มาเตอคั้นเชิญคั้นเอิ้นใส่บ่หายแหงบ้อ
 สิบเอิ้นบ่เว้าบ่จา
 (พูด) บ่ได้ดอก คั้นโจ๊ะคั้นเย็นนี้
 (พูด) บ่โจ๊ะบ่เย็นกะให้ผู้นั้นปากเสกก่อนแหงกว่า

คั้นพระพุทธรอย่าสุมาบังหลัง
 สามที่จ้งสิเชื่อสามเทอจ้งสิเอา
 สิตีถึกฮากไม้ กินได้จ้งค้อยจา
 เว้าให้มันคักบักให้มันเอื้อง
 ถามจหลอดกอดเกัดนเจ้าจ้งค้อยจา
 ทางถ้ำเพพื้นมาซุนบ่น้อ
 คั้นวางแม่้นมือใจเจ้าสิแต่งตาม
 บ่มีเชื่อมันหลายสายมันอ่อนนำแต่ชาติก่อนพุน
 เอ้าบ่มีไผบ่น้อเว้ากันสาจากันใหม่
 อยู่ในไฮ่ซ้าตงหนา อยู่ในนาซ้ำท่งกว้าง น้อ
 เขาบ่เลี้ยงบ่เกือ เขาบ่นับถือเพิ่น

 ถามไปให้เป็นต่อน
 ตามบวคตามวังหมู่เจ้าหลายอันพันอย่าง
 ปากกะสิไซ ใจเพิ่นกะสิแจจ้ง
 คนลองกะบ่ได้ถึก
 บ่ได้ถึกยกยากันใหญ่ญ
 บ่ได้แพบ้านพาลเมือง
 คั้นว่ามีคนมาขอเข้าบ้าน กลางชานนั้นแม่้นมีบ
 สามที่จ้งว่าแม่้น เจ้าเอ๊ย
 ดกตมปานเข้าถ้ำสินำเอาคินมาให้ได้ บ่น้อ
 คั้นยอมเอาแล้วกะมาบัตมาเปาให้เขา
 ไสงามงามคือเก่าเจ็บป่วยไซ้ทังซ้ำให้ส่วงเขา
 คั้นดีแท้แท้คั้นชันคักอีหลี
 เอิ้นใส่เจ้าตีพร้อมจ้งเทอ เตอโพะเอ๊ย
 คั้นว่าเป็นดาล่องทางข้อยสิได้ตามได้
 มาทางได้แท้ท่งได้บอกข้อยแหง โพะเอ๊ย
 มาทางภูผัดหน่วยหนาบ่น้อ
 มาทางภูผัดฝ้ายกำถ้ำนั้นแม่้นบ่น้อ
 เชิญเจ้าบอกแจจ้งแจจ้งแกลงเว้าให้ข้อยฟัง

 เมิงเพิ่นกะสิค้อยข่ง
 คั้นบ่ได้ตีตีชันสิบเอา
 คั้นแม่้นลุกมือนี่คั้นชันสู่ทาง

คันท่านมือก็หนีไปทันท้อเหี่ยว

(พูด) โอ้ยคันแหม่นเขา อยากให้ตีให้เขา ขอให้ตีให้เขาสาก่อน

โอ้ยเจ็บแข่งกะให้หนีลาเจ็บขากะให้หลิหล่อย

เจ้านี้บ้อมางอยโหทั้งงอยบ่า

เอ้อคันมันหนักสิไปหน้า

คันท่าเลี้ยงปลุก ปลุกว่าบ่ขึ้น

ดอกน้ำกะบ่ไหล ดอกไฟกะบ่ไหม้ ไหลมาคือเก่า

เอ้าหลายเทื่อขอหลายเทื่อยอเพื่อนกะใส่

คันทักลายพอยูได้ ปีนี่กะบ่ทน

โงกอดอุ้มทางเจ้าจั่งได้อุยดี แทนเตื่อ

อ้าวคันท่ามือนี่ศรีคามาหนุน ศรีคุณมาแถม

เอ้อคันท่าเขาครวานี่เขาไปเบ็ดช้อย่าง

(พูด) คันท่าเพื่อนว่าอยากแนนนอนอยู่ ของเพื่อนว่า กะให้เพื่อนปากก่อนจั่งค่อยรับเอา ยังสิค่อยได้ค่อยไปดอก

โพะเอีย สิเอลงคลองเบ็งดอกทวา เพื่อนผัดตีผัดงามอยู่ฮันหนา ว่าไปแล้วหนีแล้วเย็นจ้อยจ้งบมา คะเจ้า

ว่าบ่มี เอาไปทิมแล้ว บาดกลับมาสะกว่าเก่า ถ้าบ่เอากะบ่ได้อ้อมฮับเอา

(ลำ) โอ้ยคราวแต่ก่อนหน้าหุ่น

คันท่าเฮ็ดให้เพื่อนกุดคันท่าขุดให้มันเกลี้ยง

โอ้ยศรีเม็งเอียดาวเรียงมาพร้อมพรว้า

คันท่าทังแก้วฟ้า ลดาพรให้พร้อมพรว้า

เชิญเชิญให้เจ้าถามเบ็งตุ

อ้าวคันท่าฮกกะให้พากันหมั้น

ป่าฮันตันหน้าให้เจ้าพร้อมพากันถางได้

คันท่าใจประสงค์แล้วกลางดงให้เจ้าเอ็นว่าทัง

คันท่าฮักอันนี่คือเชือกผูกคอก

โอ้ย คันท่าคันท่ามาห้องเฮินเฮินแล้ว

โอ้ยคันท่าจกบ่ถึกข้อ

คันท่าเพื่อนหากเว้าว่ามีเงินดอกเต็มภาชน

ไปมือนี่กะให้คันท่ามือนี่ ไปทางหน้าเอ็นให้ชาน

อ้าวคันท่าคันท่ามาบ้านเฮินชานเฮินได้

มาฮอดบ้านถึงเฮินเพื่อนกะเอ๋ว

โอ้ยคันท่าไปมือนี่คันท่าคือเก่า

อ้าวศรีเม็งเอียคันท่าฤทธิให้เจ้ากล่าววิชาให้เจ้าแก่ง

อ้าวคันท่ามาฮอดแล้วขอตอนของกินกะพร้อมพรว้า

คันท่าของกินกะให้มีสา

เอ้อคันท่ามาฮอดแล้วบันเมฆบันฝน

(พูด) เอ้าบาดนี้หละสิตามเบ็งขวัญเอาขวัญคันท่ามาได้

มาเยื่อให้มาอยู่เฮินพื้นแป้นหญ้าแฝกมุงหนา

คันท่าเหี่ยวสุดแล้วเย็นจ้อยว่าบ่เห็นแต่นายเอ้ย

เจ็บท้องน้อยของเพื่อนมันสิหายบ่น้อ

งอยขาทังงอยไหล่ งอยซักไ่วลงจ้งชั้นบ่น้อ

คันท่าตีแท้แท้ทั้งซ้าให้แนนนอนบ้อ

ดูข้อบ่ได้ถื่อเอาได้ โพะเอีย

ดอกในคลองนางกะทาวตามเจ้าแหม่นบลิ้ม บ่น้อ

หลายผู้เว้าทางเจ้าให้อุยดี แทนเตื่อ

คันท่าเสียงฝนเสียงฟ้าฝนตกมาเฮงเฮง

คันท่ารับประกันนี้รับประกันได้ช้อย่าง

เจ็บป่วยไข้ทั้งซ้าเพื่อนมาบ่นบ่น้อโพะเอียเมะเอีย

คราวหุ่นตั้งแต่หลังเตื่อ

ให้มันใสกว่าเก่าได้

อ้อมพรไกรสรให้มาได้

พอบุญชู เคอวัลย์ พอบุญคำ ทองคำให้มาเพ็ง

วันวันให้เจ้าแต่งเบ็งได้ โพะเอีย

ป่าหนามสนกะให้เจ้าพากันฝ่า

คันท่าใจประสงค์ซี้ครานกลางบ้านกะว่าดง

ฮักอันนี่คือปอผูกคอก

โอ้ยให้เจ้าคันท่าเฮินแก้วบ่อนเคยนอน

ยอบถึกป้อมมันสิเสวดอกใส่มือ

กะบ่ท้อมีผญาดอกเต็มภูมิ

วานให้ค่อย ไปหน้าให้แบ่งทาง

มาฮอดแล้วเฮินแก้วเพื่อนจ้งนอน

มาฮอดแล้วกะเอาเจ้าขึ้นใส่เพลลา

คันท่าคันท่ามาห้องโองแก้วบ่อนเคยนอน

คันท่าพี่และน้องจ้งสิได้ดอกอ้าย

ทั้งซ้าวดอกดอกไม้มีพร้อมดอกชู้ฮัน

กอกยากะให้มีแล้ว

มาฮอดแล้วบันคนให้แถมพี่แถมน้อง

เอาตีบเข้มาได้

มาอยู่เฮินพื้นแป้นหญ้าคามุงดี

มาฮอดแล้วขวัญเจ้าอย่าได้โคจร
 ชี้อ่านให้เจ้านอนเอนเอนำพ่อแม่ นำลูกนำเต้า
 ของมวลมาพร้อมทุกสิ่ง
 มาเยื่อขวัญเอ๊ยเชิญเจ้าเข้าในกายให้หายป่วย
 พาคำเป่งแต่งแล้วพาแก้วแลพาทอง
 ทั้งตายายพ่อแม่ทั้งเฒ่าแก่ลูกหลานเหลน
 มาเยื่อขวัญเอ๊ยมาฮอดแล้วให้ยีนเจ้าสบาย
 เจ็บแฉ่งให้ราเจ็บขาให้เลิก
 เลิกจากขาให้เจ้าส่งขวัญคืน
 มาเยื่อนำพีน่าน้องเนื้ออ่อนขวัญแก้วดา
 ดัดป่องสองตีกแม่ น้ำแก้ว
 ค้นไปใส่กะได้เอ็นหา
 ค้นพื่นปะน้องไว้กลางใจแกมหมูกา
 ค้นเหลียวเห็นซอดกอดให้ได้ดีซ้ำแม่ชุ่มแนว
 อย่าให้ครองบ่อนพื่นสินั่งถ้าได้
 ค้นของบตีพื่นกะเอามาพ่าย
 มีแต่คนงามงามผู้พื่นมาชุนบ่หวังแห่นบ้อ
 ค้นว่านาเจ้าหลังประสงค์ท่าแต่กล้าแก่ ซ้ำบ้อ
 อดสาเย็นเลี้ยงควายเฒ่าไว้ถ้าท่า
 ค้นว่ากลางคินพื่นกะลงมาเล่น
 ค้นสิได้ดีดีทั้งซ้ำอีหลีบ้อ
 โอ้ย ชันห้าพื่นสิตกชันหกพื่นสิแต่ง
 ค้นแม่ขันดหลังแข่งทางเจ้าแม่บ่เขา
 ส่างมาขวางคือโฮ (รั้ว) ทางซ้อยบ่อุ้นใจ เต
 ค้นแม่ขนเจ้าจ้งสิเหอ เอามือเข้าไปใส่เจ้าเอย
 ค้นว่าบุญย้งหลายค้นว่าสายย้งกว้าง
 ค้นแม่เอ็นใส่เจ้าค้นชันสิค้อยเขาบ่เต
 ค้นเป็นผีสิเป็นแซ่เอาแ่งเข้ามาบ่บ่น้อ
 สามเทื่อจ้งว่าลง สามเทื่อปลงจ้งว่าได้
 (พูด) พื่นผัดต้อยอยู่ ชุมเจ้าผัดปะทิมพื่นอันนาของเฮาเคนถือมาพื่นหลัดเคด (โกรธ) ฮ้ายกันเสกก่อนแล้ว
 จ้งตี ผัดมาฮ้ายมายาก มาสู้สงครามกันเสกก่อน เจ้าสิฮับเอาฮ้อยหรือบ่เอา ค้นเจ้าฮับเอาฮ้อยเย็นจ้อยจ้อย
 มีแต่สิตี
 (ล่า) เจ้าอย่าปกบังไว้ทางในมันสิออกหน่อ
 ค้นว่าสาธุเตอค้นแม่ขอให้ได้ค้นคือปากแม่ขน้อยขอ
 ค้นจับข้างอย่าให้ได้หลายบาท
 ขอชีวิตให้เจ้านี้ให้ยังขอชีวิตครั้งนี้ให้ได้
 ขอกินก่อนท้าวนี้ให้หย่อนมา

เด็กอรชนขวัญเจ้าอย่าได้เที่ยวบ้าน
 ให้เจ้ามากินข้าวชุนแต่งใส่พา
 ชุนจัดหาเตาดเอาไว้
 มากินข้าวพาเงินตกแต่ง
 เชิญเจ้ามาอยู่ปางแก้วดอมหม่วงษา
 ทั้งจ้วควายข้างม้าซ้อยซ้ำพ้อมหมูทาสา
 หายโพยภัยทุกซ้โศกหายโรคพยาธิฮ้าย
 เลิกจากแข่งให้เจ้าดำเวือเสา
 คินมาสาเยื่อขวัญเอ๊ย มาเดอขวัญเอ๊ย
 ดัดป่องหนึ่งตีกแม่น้ำน้อง
 ดัดป่องสามตีกแม่น้ำยี่ดัดป่องสี่ตีกแม่น้ำใหญ่
 ค้นอยู่ใส่กะได้ลูกเอ็นไปใส่
 ปะน้องไว้กลางนาแกมหมูกา
 ค้นว่าถามถามเจ้าตามไปอันชู่แห่งใด
 อย่าให้ซ้ำบ่อนพื่นสิมาแห้วเฮาได้
 ของซี้หล้ายพื่นบ่เอามาปน โพะเอย
 ค้นบตีพื่นบ่ทันได้เว้า บ่เขาพื่นบ่ทันได้ว่า
 ฟ้าฮ้องดังควายเฒ่าผัดแห่งไซ
 ค้นหาห่าบพ้อจ้งสิได้ดอกไถนา โพะเอย
 ค้นว่ากลางคินพื่นกะลงมาพ้อ บ่น้อ
 ค้นบ่ได้มือนี่ทั้งซ้ำหากแม่ขนตายเตอ
 ซัดหล่างว่างคางแดง
 โอ้ยส่างมาซัดหนทางแห่น้อ โพะเอย
 ค้นผู้เจ้าโคไปหน้าจ้งสิเอา
 เหลียวหนทางกะย้งฮ้อยชันบ้อ
 ค้นเป็นน้ำเจ้าสิเป็นผี
 ค้นเป็นผีเจ้าสิเขา เป็นท้าวเจ้าสิงมบ่น้อ
 สามเทื่อแกะเทื่อไ้ทางซ้อยจ้งว่าดีได้โพะเอย
 บาดฮ่าหน่อขาดน้ำมันสิแห้งดอกจ้อยตาย
 ค้นแม่ขนขอให้ได้คือคอให้จาดอแห่นเตอ
 บาดข้างอย่าให้ได้หลายตึงคนหนึ่งพ้อเอย
 ทั้งขอดับท้าวนี้ให้ให้ขอไตท้าวนี้ให้แบ่ง
 ค้นซ้อยกะขอนาเจ้าดอกขอพั่นนำหนนี้หน้าแล้ว

คันทว่าขอนำเตอผู้แต่มหูเบ็งขวาผู้แต่มตาเบ็งซ่าย
 คันแม่เจ้าอยู่แต่ถนคันแม่ขอแม่แนนอยู่แต่ฟ้า
 ขอชีวิตท้าวให้ยังขอซังท้าวให้ได้
 โอ้ย คันหมูเฮานี้เหล้ว โอ โอ โอย
 คนไม้คนล้า คันทว่าภูซ่างนี้ดอกนา
 คันสิปันคองบังบอกให้ปลามาแถวตอม (รวม)
 ขอตบเจ้ากะให้ ขอโตเจ้ากะแบ่ง
 คันทางนี้กะชวนมา
 ขวัญเจ้าไปอยู่ดงบ่างฮ้องกะเห้อมามือนี้วันนี้
 ขวัญเจ้าไปดอมนางสีโห้ห่าเกล้ากะเห้อมามือนี้วันนี้
 ขวัญเจ้าไปเคี้ยวหมากผีเห้อเจ้าคาย
 ขอให้เจ้าเซามือนี้ดีมือนี้ทางข้อยสิอุ้นใจ
 คันทว่าข้อยนี้นั่นเบ็ดท่ากระบวณถาม
 คันแม่แนนเหม็ดกระบวณแล้วสมควรข้อยลาเล็ก
 อ้าวลาทั้งเจ้าปู่เพิ่นกะอยู่โหน
 คันทว่าลาบิดาให้มารดานั้นพ่อแม่
 ลาทั้งหมอแค้นเพิ่นมาล้อม
 ลาแล้วเตอเพิ่น้องเอ้ย
 เหมือนดั่งปลาสิไลลาน้ำคำเอยสิเอ็นสั่ง
 คำสิไกลสายสร้อยกลอยมันสิลาป่า
 ปูปลาสิลาน้ำข้าวกำสิลาหนอง
 หนองสิลาน้ำนาทามสิลาท่ง
 หนีมือไกลกันแล้วหัวเอยสิลาฝั่ง
 หมากซ่างไกลหมากกึ่งซิงสิให้ต่อนกทา
 ดวนตันหอมสิห่างกอไกลตัน
 ฮวกสิลาแม่น้ำอีนางน้อยให้อยู่ดี
 ดั่งสิลาม่อนสวนมอนสิลาจ่อ
 ข้อยสิขอลาเล็กจากไปแล้วพ่อแม่
 เตออีโพะเอ้ย อีเบ๊ะเอ้ย

คันแม่แนนขอเอ้ยทางห้วยโหน
 หลิบแผแหลกระแจแต่้องน้อย
 ขอให้ได้หลายบาทปาดซ่างอย่าได้หลายที
 คันแม่แนนขอคนไม้คนท่อน
 คันสิปันกกไม้บอกให้นกฮู้จัก
 โอ้ โอย ขอชีวิตให้เจ้ายังขอเสยวังเจ้ากะให้
 คันแม่แนนขอกินก้อยดอกนา
 ขวัญเจ้าไปอยู่โคกบ่างหลวง กะเห้อมามือนี้วันนี้
 ขวัญเจ้าไปดอมเจ๊กสีโห้ห่าทางกะเห้อมามือนี้วันนี้
 ขวัญเจ้าไปกินข้าวผีเห้อเจ้าฮาก
 ให้เจ้าคินมาตายทองเป่า
 บิให้เจ้าได้ตายดอกเสยซื่อบิให้ถือดอกค้ำบ่แม่แนน
 ข้อยสิได้ล่องตามทางน้ำดอกมือบ้าน
 ลาพระพุทธรอยู่หอคำพระธรรมอยู่หอแก้ว
 คันทว่าลาเจ้าตาเพิ่นกะอยู่โหนบ้าน
 ลาทั้งหมอปีนั้นมานั่งแถง
 คันทว่าลาน้องอ่อนน้อยทั้งซ้าซู้คน
 ข้อยสิลาเมอแล้วกลับตัวเคหัง
 ซังสิไกลลูกโตคนสิให้แอ่นำ
 หมาสิลาข้าวปั้นกระสันให้แอ่นำ
 บัวทองสิลาบึงบัวพี่ชายสิลาน้อง
 ผมปังลากระตันหวีสิซันอยู่หว่างใต้
 ดอกสมังสิลาดันฟานเอยสิลาหนาง
 กาสีไลไก่อ้อยอ้อยสิห่างฮามสวน
 ผ่นสิลาฟ้าปูปลาสิลาบวก
 ปลีสิลากล้วยควายบักตูลีลาท่ง
 ปอสิลาเชือกอ้อมควายนั่นค้อยอยู่ดี
 ภาชนะมาใหม่พ่อขอเจ้าอยู่สบายเมื่อแล้ว

(สำนวนที่ ๗)

บทร้องสำนวนนางอ่อนศรี บุสะอาด

บ้านหนองลาด

คันเชิญเยอคันแม่แนนแสงมณีเอ้ยคันสะลิดขึ้นม้า
 โอ้ยคันมาแล้วจับปลูขึ้นมาบายเตอ
 โอ้ยคันแม่แนนเอ้ยเตอตั้งเตอตั้ง

ศรีจำปาหรือศรีทิพย์มาเตอ
 คันจับดาบขึ้นมาเสยเงอ
 ตามทางเตอตั้งเตอตั้งมาเยอ

โอ้ยบ่ได้เต๋ยตั้งแต่เต๋ยง
 โอ้ยคั่นแม่นมาฮอดแล้ว
 คั่นแม่นมาฮอดแล้วให้ก้าวเข้าฮ่มโพธิ์
 มาน้อยกะแพ่พ่ายมาหลายกะแพ่เพิ่นได้
 ผาแดงหล้าคนงามเน่องก่องเออเอ๋ย
 คั่นแม่นมาฮอดแล้วตีนถี้คือนกยาง
 บินแต่พีให้เหื่อนคนคือฮ่มหว่า
 คั่นแม่นมาฮอดแล้ว ขอให้ฮู้ข่าวนำดินแฮ้ง
 คั่นว่ามาแจ้งแจ้วให้แยงแวงหวีผม
 คั่นพระธรรมอยู่หอแก้ว
 คั่นนางเอ๋ยลงเฮือนบ่ได้ผ้าบ้านบ้อ
 โอ้ยบ่ได้ตกให้ผีพายบ่น้อ
 โอ้ยคั่นว่านางเฮือนนี้ไปไฮ่ผัดต้องขาบ้อ
 ไปเที่ยวต้องผีกุดอยู่บ่น้อ
 คั่นบ่ชอกในท้องโฮงคำให้เจ้าโจ้มาเด้อ
 โอ้ยคั่นแม่นมาฮอดแล้วสุราเล่าขอมินเมาบ่ได้ตี๋ม
 แสงมณีนี้แล้วอยู่ภูลังกาแต่่น้อยใหญ่
 คั่นแม่นเป็นลูกต่นเต้าลูกพ่อฤาษี
 อยู่แต่ภูลังกาจนว่าใหญ่โอ้ยคั่นได้ยีนเสียงเอิ้นเสียง
 คั่นแม่นลาจากแก้วฤาษีผู้เป็นพ่อเฮาแล้ว
 โอ้ยคั่นแม่นเอ๋ยจักเป็นสังเด้น้อ
 (พูด) เป็นไซ้ได้ป่วยนี้แล้ว
 โอ้ยคั่นว่าเจ็บป่วยไซ้ไปมากะเห็นอยู่
 (พูด) ไปมาได้อยู่ ทะเป็นในจิตใจในใจนี้แหละ บ่ค่อยซิ้นสันต์ กินข้าวบ่ได้นี้แล้ว อีฮยังมาเอ็ดให้เพิ่น หา
 ชอกเบ็งก่องนดูไ้ผู้มีตาทิพย์ส่องเบ็งเห็นเดี่ยวนี๊ชาวเมืองคนมันหุหนาดาดันได้
 ลูกแพงเอ๋ยมาฮอดแล้ว
 ค่ำแพงเอ๋ยคั่นแม่นเอ๋ย
 โอ้ยคั่นแม่นหยุบมันมันยีนชันชันให้มันค่องเบ็งดู (กระทั่งดาบ)
 โอ้ยคั่นบ่ได้ไปเที่ยวต้องสูของแม่น้ำใหญ่บ่น้อ
 โอ้ยคั่นบ่ได้ไปเที่ยวต้องผีของน้ำใหญ่
 คุณพระธรรมเพิ่นกะอยู่หอแก้ว
 คั่นแต่งให้เจ็บให้ไต่บ่น้อ
 โอ้ยคั่นแม่นจับธนูขึ้นมาบาย
 โอ้ยคั่นพระพุทธรอยู่หอคำเสตีคือน้ำสร้างอยู่บ้อ
 ตั้งมัน ๆ เบ็งดูโอ้ยคั่นแม่นเว้าคักแล้วนอนลงให้มันแจบ
 โอ้ยคั่นสามทีพ่อจั้งเชื้อ
 โอ้ยเป็องปิ่นหน้าควาจึงมาให้ช้อยหล้า

บ่ได้เต๋ยตั้งแต่ก้อยตีนน้อยน้อยกะต้องมา
 คั่นแม่นดาบเป็นผีกะสิถ้ำอยู่โฮง
 โอ้ยเฮานี้แล้วโอ้ยแม่นแสงมณีเอ๋ย
 คั่นแม่นสีชมภูเอ๋ยคั่นตื่นคนละให้มาไชโยหยยเด้อ
 โอ้ยมณีจันทรนาถน้องตามกันอ้ายมาเด้อ
 คั่นแม่นมาฮอดแล้วตีนห่างคือนกถี้
 โอ้ยคั่นแม่นมาเข้าแล้วขอให้ถกสามสิบก้าว
 โอ้ยคั่นแม่นแนแต่ชาติก่อน
 คั่นว่าเชิญเชิญเอ๋ยคั่นพระพุทธรอยู่หอคำ
 โอ้ยคั่นว่าแถวงามงามให้เพิ่นแต่ง
 คั่นว่านางอยู่ไกลป่าบ่ได้ผ้าแดนบ่น้อ
 คั่นว่าหยายให้ผีป่าบ่เอ๋ย
 คั่นว่านางผู้นี้ไปเมื่อนากะต้องแซ้ง
 ไปเที่ยวต้องผีของแม่น้ำใหญ่บ้อ
 โอ้ยคั่นบ่ชอกในท้องโฮงแก้วให้เจ้าจามาเด้อ
 โอ้ยแสงมณีนี้แล้วอยู่ภูเพ็งคองหนาพุ่นได้
 โอ้ยคั่นแม่นแสงมณีนี้แล้ว
 โอ้ยคั่นแม่นช้อยนี้แล้วอยู่แต่ถ้ำคูหา
 เวินเวินช้อยกะคว่นมาแล้ว
 โอ้ยเฮานี้แล้วคั่นแม่นไปเรียนรู้น้ำฤาษีผู้เป็นพ่อ

อยู่น้ำพลูห้อมันสาก่อน
 เพิ่นนี้เอ๋ยบ่ได้ไปเที่ยวต้องผีกุดนำหนอง
 คั่นสาธุแล้วคั่นบ่ได้ไปเที่ยวต้องผีกุดนำหนอง
 โอ้ยคั่นพระพุทธรเพิ่นกะอยู่หอคำ
 แถวงามงามบ่อนบ้านแต่ง
 คั่นแต่งให้น้ำมือกะให้เข้าบ่น้อ
 จับไม้พายขึ้นมาเสียง
 คั่นเสตีคือน้ำสร้างใจกว้างคือเอือชวาว
 คั่นเบ็งนอนแจบแล้วจั้งหงายขึ้นด้าวลูกมา
 คั่นสามเทื่อพ่อจั้งเอา แท้แล้ว
 คั่นว่าเป็องปิ่นหน้าควาพี้ให้ช้อยแยงเบ็งดู

โอัยคันแมนไม้แดนแต่ทางไต้ละมาแหยเพิ่นเต
 คันหมาด่าลอดล่างเพิ่นบ้อ
 คันว่ามีตีดินนอนลื้อย่าตึง
 โอัยคันทั้งสายมันอ่อนด้อแดนคือมันแข่งบ่เอีย
 ดิดไต้สันตามกันเพิ่นมาเพิ่นกะมายามบ้าน
 (พูด) โอัย ไกลปานไต้กะมายามน้อ
 (พูด) เพิ่นว่าเชื่อมันลาย สายมันอ่อน เพิ่นมาย้อยาม
 (ถาม) เพิ่นมาแต่ทางไต้
 (ตอบ) มาแต่ทางพุ้น ทางบ้านเก่าเมืองหลังของชะเจ้า
 (ถาม) เพิ่นมาหยัง มายามซื้อซื้อเบาะ อยากรไต้หยัง อยากรกินอีหยังอยู่เบาะ
 (ตอบ) มีพาหวาน โจ้กะทาน หวานกะให้
 (พูด) เอ้อ บ่ยากดอกขอแต่ดีแต่เซาดอก
 (พูด) ผีเซ้อชะเจ้าบ่แสงปานไต้ กินแต่ปุแต่ปลากะแล้ว ชะเจ้ากะเมื่อ
 (ถาม) บ่แมนบ้อมาแต่ทางไกล
 (ล่ำ) โอัยคันแมนเว้าคักคักเบ็งตุ
 โอัยเว้าเล่นเล่นเสี่ยสินคนใหญ่
 (พูด) มาไกลเดิบเนาะเฮย
 โอัยจริงจั่งขอสมควรรคเจ้าจาดอ
 (พูด) เว้าให้มันคักเด
 (ล่ำ) โอัยคันแมนตื่นมือเข้าพางยบ่แต่ง
 โอัยโยะโยงโย้นสิโยนไปคือว่าวก่อนเดอ
 (พูด) เชื่อมันลายสายมันล่อง เพิ่นมาโดนแล้ว เอื่อนางนี้กะอยู่เฉยๆ
 (พูด) อ้าวกะบ่ฮู้จักนี่แล้ว ว่าชะเจ้าสิมาอยู่น่า
 (พูด) กะเจ้าสิมาอยู่น่า จะเจ้ากะซักชวนอวนด้าน คันจั้งขันกะบ่แพ้
 (พูด) แห่งทุกแห่งยากจักสิมาอยู่น่าจั้งไต้
 (ตอบ) ละว่าพวกที่อยากมาอยู่น่าอยู่ไฮ่ท่งขวา นางท่งกว้าง ซักชวนอวนด้าน เชื่อมันลายสายมันอ่อน
 คันมาแต่เพิ่นกะบ่ชนะ พระเพิก พระพุทธ พระธรรมกะขอ มาขอเข้าหลายเทอ เพิ่นกะได้แต่เสียไปเสีย
 มา บาดนี้ละไปเพิ่งเชื่อมันลายสายมันอ่อน
 (พูด) ส่งเพิ่นเมอดู ได้กินละให้ตัวเมอ
 (พูด) มีแนวกินละแต่งมาเพิ่นกินบ่ยากดอก กะเอาเหล้าเอายามา
 (ถาม) เพิ่นอยู่นาท่งไต้
 (ตอบ) ชุ่มเจ้ามิต้องซ้อ เพิ่นสิบอกเอง
 (ล่ำ) เชิญเชิญเย้อโอัยคันแมนเฮานี้แล้ว
 ไปหลายเมืองเตี้ยวพุลหลายค่าง
 เด้เย้อคันแมนคนลองกะอย่าถักไต้เดอ
 โอัยคันว่าอย่าให้นางเตี้ยวนี้ถักหวานกันหนา
 คันแมนเอียน้อโอัยคันแมนยกให้ไต้ฮ่วมหึ่ง
 คันแมนไม้แดนแต่ทางไต้ละมาเต็ง
 คันหมาด่างเพิ่นละมาลอดโฮง เพิ่นบ้อ
 โอัยหรือว่าคันแมนเชื่อมันลายนี้บ้อ
 ดิดกันมาไซโยโอัยคันแมนดิดฮอยมาชองย่อง
 เชื่อนชานบ่อนหลานอยู่
 บักกกให้มันคว้เบ็งตุ
 มาแต่พุ้นละทางไกลกะมาฮอดเพิ่นบ้อ
 คันว่านอนหลับแล้วกะเลยป็นตัวลูกมาเบ็งตุ
 ตั้งจิตกะให้ไต้ ตั้งใจกะให้เที่ยง แทนเดอ
 ไปหลายบ้านเคี้ยวหมาหลายแซง
 โอัยคันแมนเอ้ยคันแมนคนเฮ็ดกะอย่าโทษ
 แมนฝิ่งหลังได้หยายหลักฮั่วเขียนป้ายเขตระวัง
 อย่าให้นางเตี้ยวนี้ถักยากันดำเพิ่นเดอ

(พูด) ชะเจ้ามาแต่โดนแล้ว สีเข้าหนาวหนึ่งละได้

โอยมาเอยคันมาเอย

คันแม่เนเอยหนอเอย

อ้าวคันแม่เนแสงมณีเอยคันแม่เนไปทางไฮ่ท่งหนา

คันแม่เนเอยคันแม่เนมดพื้นท้วง

โอยคันพื้นไให้นาจายูบ้อ

(พูด) เอ็ดกระทงตัดพร้อมเอ็ดเอือพร้อมเต้อ เอ้าเปิดคอข้างคอม้าก่อนตุฮ่านิ

(ลำ) คันแม่เนเอยหนอโอยคันมากินนทีโฮ่มกั้น

คันแม่เนเอยคันแม่เนเจ้านิแล้วเป็นแม่ทั้งหลาย

ให้ได้ลูกมีหลายปาน

คันแม่เนเอยให้ถกขาบ่อนมาหาเอย

น่าน้ำจันฮ่วมบ่อนโอยคันแม่เนหนักให้ค้อยหาบ

คันแม่เนเอยเป่าปี่ให้หลิแซน

โอยคันว่ามาฮอดแล้วกินนทีโฮ่มกั้น

โอยแสงมณีนี้บ่เคยขี่ม้าย่านแข่งมันพาหงาย

(พูด) แต่งเครื่องพอ ยอเครื่องแม่เนละบ่เฮย

(พูด) ให้ชะเจ้านั้นละมาจำ่า เชื้อมันลายสายมันอ่อน

(พูด) มามาพี่ให้พื้นเอ็ดให้

(พูด) ชุมเจ้านั้นละโตกง

(พูด) มาแต่ใสกะให้เมื่อ มาเลิกลาออกเตะ กินเสร็จแล้วให้เมอ

(ลำ) คันแม่เนเชื้อมันลายคันแม่เนสายมันอ่อน

โอยคันแม่เนเลิกจากข้าง

(พูด) เอาพาข้าวมาพี่

(ลำ) โอยคันแม่เนเอยคันแม่เนหยับดินช้ายเมื่อเต้อ

โอยคันว่าเมื่ออยู่บ้านเฮือนชานบ่อนเคยอยู่เต้อ

บ่แม่เนแดนเจ้าอยู่เฮือนชานบ่อนเจ้าอยู่ได้

(พูด) เอ้าเมื่อเต้อ เมื่อโลด

(ลำ) โอยให้เมื่อเบ็ดดอกคู่แก้วให้เมื่อแล้วคู่คน

โอยคันแม่เนเจ้าเมื่อแล้วบ่ให้ชื่ออยู่หลัง

โอยคันเจ้าเมื่อฮอดบ้านให้เจ้าส่งขวัญคืนมาเต้อ

ของกินให้แม่เนปากของด่อนได้แม่เนใจ

คันแม่เนขอให้ได้คือคอกให้จาดอ แหน่

หนึ่งพ้อเอยขอชีวิตให้เจ้านิให้ยัง

ขอไตท้าวนี้ให้แบ่งขอกินก่อน

พนนนำหน้าหน้าแล้ว

ผู้แต่มตาเบ็งช้ายคันแม่เนขอเอยทางห้วยโหน

หลิบแผแหลกระแจแต่้องน้อย

พื้นมาขอกินเหล้าสุราบานยาฝิ่น

เฮาสิดกกันไปคนแห่ง แบ่งกันไปคนทาง

โอยมณีจันทรนี้ไปทางนาท่งใหญ่

คันหอมพื้นกะเว้า

คันพื้นมาน่าต้องอยู่บ้อ

มากินน้ำจันทรโฮ่มโหย (ห้วย)

โอยคันเป็นนายดอกทั้งบ้าน

ให้มีหลานได้หลายชั้น

โอยคันว่ามาขี่ม้าพาพลูพื้นมาหมั้น

คันมันหยาบให้ค้อยดิง

เป่าแคนบ่ให้หลิถ้อยโซ่ลูกน้อยลูกใหญ่ให้ทันกัน

กินน้ำจันโฮ่มโหย

โอยคันบ่เคยขี่เกวียนย่านประทุนพาป็น

ด่อนแดนเครื่องมันแข่ง

คิงนางแจ่งจ่างปาง

คันแม่เนหยับดินเวเมื่อเต้อ

อยู่บ่แม่เนดินเจ้าแดน

คันผู้ฮ้ายข่อยส่งหนิคันผู้ตั้งให้อยู่ได้

บ่ให้ชื่ออยู่ข้างคิงนางให้เบาช่วง

คันแม่เนเจ้าเมื่อฮอดบ้านให้เจ้าส่งขวัญให้แห่

คันสารูเต้อคันแม่ขอให้ได้คันคือปากแม่เนข่อยขอ

จับข้างอย่าได้หลายบาทพาดข้างอย่าได้หลายทีคน

ขอชีวิตครั้งนี้ให้ได้ทั้งขอดับท้าวนี้ให้ให้

ท้าวนี้ให้หยอนมากันแม่เนข่อยกะขอนำเจ้าดอกขอ

โอยคันว่าขอนำเต้อผู้แต่มหูเบ็งขวา

เจ้าอยู่แต่แดนคันแม่เนขอแม่เนนออยู่แต่ฟ้า

ขอชีวิตท้าวให้ยังขอชีวิตท้าวให้ได้

คนหนึ่งขอให้ได้หลายบาท
 โอ้ย คันทมูเฮานี้เหล้ว โอ โอ โอ้ย
 คันว่าภูข้างนี้ดอกนาคันสิปนกกไม้บอกให้นกฮู้จัก
 โอ โอ้ย ขอชีวิตให้เจ้ายังขอชีวิตเจ้ายะให้
 คันแม่นขอกินก้อยดอกหนาคันทางนี้กะชวนมา
 บาดว่าไปฮอดน้ำเฮือสิได้แก่เกียน
 โอ้ยเมื่อสาเยอข่อยสิตันให้กกไม้บ่ให้นกมาจับ
 โอ้ยคันปาจิกให้เป็นถ้องละได้
 โอ้ยคันแม่นตกประเทศเขตพุนบ่ให้มา
 คันแม่นเอ้ยคันแม่นเข้านี้แล้ว
 คันไปส่งสารพาละเกี่ยวแข่ง
 โอ้ยมีทั้งผีบ่าบป่วงตามทาง
 คันแม่นเอ้ยคันแม่นเฮ็ดไปแล้ว
 โอ้ยคันมาค้าคือไม้หมุนคันมาคูนคือไม้แก้ว
 คันลมพัดพื้นกะบ่ให้ล้มคันลมต้องบ่ให้ตั้ง
 โอ้ยคันแม่นป็นหน้าเข้าหาท่งปากหงายเฮาเด้อ
 โอ้ย คันว่าตั้งจิตให้ได้ซาก่อน
 โอ้ยคันแม่นเอ้ยคันว่าเฮ็ดจั่งซีพื้นว่าผีแลกกหน้า
 โอ้ยพื้นกะหมายมามัน ฆะโดนตันดอกซีดี
 โอ้ยพื้นสิมารักษานางให้เฒ่ารักษาเจ้าให้ยืนได้
 (พูด) เอ้อ คันมารักษา รักษาไซ้ให้ดีให้เซากะสิรับเอา
 (ลำ) โอ้ยคันว่าสาธุการ สมภารเจ้าจาดอ
 คันบ่ได้เป็นเป่าในข้าง บ่ได้เป็นป้างในหว่างคิง
 หรือว่าสองพี่น้องมาพร้อมพรำกัน
 โอ้ย คันแม่นเว้าคักแล้วนอนลงให้มันแจบเบ็งตุ
 โอ้ยคันสามที่พื้นจั่งเชื้อสามเทือพื้นจั่งเฮา
 คันว่ายืนคือไม้โอ้ยไสงามงามเว้ากะคล่องเต็นอ
 (พูด) เขาหลัดไปดุดไปไถเนาะ บ่มีบ่อนอยู่บ่อนกินเนาะ เฮ็ดไฮ้กะบ่จา เฮ็ดนากะบ่คอบ
 (พูด) ะบ่มีบ่อนอยู่กะมาอยู่ ะแนมดีแนมเขา
 (พูด) เอ้อ เฮดบ่อนได้กะบ่คอบบ่จา คำมากกะบ่ป็น พลุพันกะบ่ให้ชะเจ้า
 (พูด) โอ้ย คอบบ่ฮู้จักนึแล้ว
 (พูด) เอ้าตอนนี้ฮู้จักละเบาะ
 (ลำ) โอ้ยคันเป็นผีนี้บ่เห็นโตเจ้าบ่เชื้อเดนนอ
 โอ้ยเฮ็ดอีหลีได้มันจั่งมีผีอ้าง
 เขาสิเฮาลงกินตั้งม่อน
 โอ้ยสิเฮาเป็นผีบ่าบป่วงตามทาง
 โอ้ยคันแม่นน้อโอ้ยเฮาละไปส่งสารพาดเกี่ยวขวา

คนหนึ่งขอปาดข้างอย่าให้ได้หลายที (เสียงเงิน)
 คันแม่นขอคนไม้คันทอนคนไม้คันลำ
 คันสิปนคองวังบอกให้ปลามาแถวต้อม (รวม)
 ขอตบเจ้ายะให้ ขอไตเจ้ายะแบ่ง
 โอ้ยคันว่าเฮือคากังเกียนเห็นให้แก่
 โอ้ยคันแม่นตันคองวังบ่ให้ปลามาบ่อน
 คันของกินละเป็นเขตละได้
 โอ้ยคันไปส่งสารพาดเกี่ยวขวา
 โอ้ยมีทั้งผีอยู่ฮ่มได้แดงมีทั้งผีมีแสงอยู่ใต้เหมือง
 มีทั้งผีตาฟางป่วงไปตามไม้
 ความเจ็บสิบได้ ความไซ้สิบมี
 ตั้งหมันหมันยินชันชันให้พื้นหล่าเบ็งตุ
 คันตั้งจิตให้ได้คันตั้งใจให้เที่ยงเด้อ
 คันได้มักข่อยคันแม่นป็นหน้าเข้าหาคายมาแต่ง
 คันบ่ตีวะเจ้าลิ้นลองใจเจ้าเบ็งดอกหนา
 โอ้ยคันว่าเฮ็ดจั่งซีพื้นว่าพรำแลกกม
 โอ้ยพื้นกะหมายมามีฆะโดนตันผักบั่ว
 อุปถัมภ์ค้าชุกะสิเอาอยู่
 โอ้ยคันแม่นบ่ได้เป็นปุดในเหล่าหัวโอ้ไป
 โอ้ยมาแต่เจ้าคันผู้เดียวทนโทบ่บ่นอ
 โอ้ยคันว่าเป็นชายแล้วผัดมีหญิงมาตีบ่บ่นอ
 คันแม่นนอนแจบแจบแล้วให้ไล้ป็นตัวลุกมา
 โอ้ยน้อโอ้ยคันว่าตั้งคือป็น
 โอ้ยคันว่าสองพี่น้องมาพร้อมพรำกันเต
 โอ้ยคันเป็นหน้าบ่เห็นแซ้กะบ่กลัว
 เฮ็ดเว้งว่างมันสิเป่าเสียลม
 นอนซีละตั้งควายละได้
 สิเป็นคนตาฟางละป่วงไปตามไม้
 โอ้ยคันไปส่งสารพาละเกี่ยวแข่ง

(พูด) บ่บานดอกไม้ดอกตอกเนาะ

(พูด) เขากำลังเห็ดอยู่

คันแม่เนอัยคันผู้ฮ้ายพื้นส่งหนี่คันผู้ตั้งเอาไว้

นาเทิงเจ้ากะไดนาใต้เจ้ากะมี

คันสิมาจริงแท้อย่าสุเป็นไม้บากพินเหนียว

โอยคันแม่เนอัยทั้งผีบีบ่าปบ่วงตามทาง

โอยเมื่อทางพื้มีฮ่มปลายแดง

เมื่อทั้งผีทักไข้กะทั้งแห่งเหงาอน

โอยคันผู้ฮ้ายให้เจ้าหนี่เซเด้อ

เฮือกระแวงล่องแม่น้ำแก่งเมื่อเด้อ

โอยคันแม่เนอัยน้อคันเมื่อเยอเจ้าไฮ่ท่งขวา

โอยคันว่าน้ำไหลลัดเจ้าอย่าพาข่อยแข่ง

คันว่าเฮือตกไต่อย่าลืมตอกกลับมา

โอยไม้ถ่อกะถ่อบ่ได้เอาค_ยบักฮ้ายถ่อไป

โอยข้อยนี้แล้วโอยคันแม่เนอัยกันกักไม้ก่อนเด้อ

คันแม่เนอัยตันคอวังบ่ให้ปลาเที่ยวบ่อน

โอยคันแม่เนอัยตงประเทศพุนจนสิ้นบ่ให้มาไกล

อ้าวบาดนี้สิขอตามขวัญเจ้า

ตามขวัญเจ้าอยู่ในนาท่งกว้าง

อ้าวคันขวัญฮ้ายให้ออกหนี่

ขวัญฮ้ายกะให้หนี่

คันเจ้ามาแล้วมาอยู่เอือนแป้นแผ่นหนา

คันว่าเจ้ามาแล้วมาเกือเปิดใส่ฮางไม้ไผ่

คันว่าเจ้ามาแล้วคนฟังบ่ได้จื้อ

คันว่าเมื่อนี้แล้วคันว่ามีอะสัน

ยามเมื่อกลับจากไฮ่แม่กะเอิ้นขวัญมา

เอิ้นเอาขวัญบุตรเจ้าให้มาเนาเทียมร่าง

คันแม่เนอัยคันว่ามาฮอดแล้ว

(พูด) มาฮอดแล้วกะให้เจ้าอยู่ดีมีแสงอย่าสุหนีไปอีกเตอะ อ้าวฮ่านี่กะแล้วละ กะละได้ลาพื้นก่อน ลาแล้ว

ลาทั้งหมดปี หมอแคน ลาทั้งฟี่ ทั้งน้อง ขอให้อยู่ดีมีแสงซู่ซู่คนเด้อ

คันแม่เนอัยหมัดกระบวนแล้วสมควรข่อยลาเลิก

อ้าวลาทั้งเจ้าปู่พื้นกะอยู่โหน

คันว่าลาบิดาให้มารดานั้นพ่อแม่

ลาทั้งหมดแคนพื้นมาล้อม

ลาแล้วเด้อพี่น้องเอ้ย

คันเมื่ออยู่ไฮ่ท่งขวาเมื่ออยู่นาท่งใหญ่พุนเด้อ

คันแม่เนอัยคันสิมาจริงแท้อย่าสุเป็นไม้บากพินยาก

คันเมื่อทั้งผีตาฟางปวงไปตามไม้

คันแม่เนอัยเมื่อทางพื้มีแสงเจ้าตายเหมือย

คันแม่เนอัยเฮือน้อยหล่องของซีเฮือทองล่องแก่ง

มีทั้งสุมใส่ปลาเฮ็ดงาสองข้างท่งแหทอดน้ำแก่ง

เมื่อสาเยอเจ้านาท่งใหญ่

น้ำไหลแสงอย่าพาข่อยไกล

คันว่าเฮือเจ้าคากังเอาหัวค_ยแข็งเห็ดไม้ถ่อเมื่อ

โ้ย เฮ้ว โ้ย โ้ย เฮ้ว โย โย โย ฮิ้ว

บ่ให้นกบินจับก่อนเด้อ

ตัดดินเป็นขนทอนดินเป็นเขต

ตามขวัญเจ้าอยู่ในไฮ่ท่งหนา

อย่าสุไปเคว้งคว้างกลางป่าให้มาเอิน

ขวัญบ่ตีกะอย่าอยู่

ขวัญตีกะให้เข้าขวัญเจ้ากะให้มาโฮม

หญ้าแฝกมุงหนาหญ้าคามุงถี่เฮาเอ้ย

มาเกือไกใส่ลานหินคำเฮาหนา

คันแม่เนอัยมาแล้วคนนั้นกะได้ผ่าน

วันกะตอกกะคอบวันงาม

ยามเมื่อกลับจากนาแม่กะเอิ้นขวัญเด้า

เอิ้นเอาขวัญลูกเด้าเจ้ามาเข้าสู่คิง

สิบขวัญหัวมาเด้าขวัญเจ้าให้มาโฮมเด้อ

ลาพระพุทธรอยู่หอคำพระธรรมอยู่หอแก้ว

คันว่าลาเจ้าตาพื้นกะอยู่โหนบ้าน

ลาทั้งหมดปีนั้นมานั่งแห่ง

คันว่าลาน้องอ่อนน้อยทั้งซ้าซู่คน

ข่อยสิลาเมอแล้วกลับด้าวเคหัง

(สำนวนที่ ๘)

บทร้องสำนวนนางศรี เหลาเคน

บ้านหนองทุ่ม

อ้าวยกใส่เกล้ามือท้าวใส่หัวเดิมมีคนมาแน่นสาก่อน   โอ้ยเจนน้อมมาเคี้ยวพลูให้แม่นปากเต้เยอ
 มาเคี้ยวหมากให้แม่นใจ เต้เยอ   อ้าว นบใส่เกล้ามือท้าวใส่หัว เต
 เร็วเร็วให้พร้อมพร้ามาหาน้อง   มาสอดบ้านอีนางน้อยเฮาเต เขตเฮาได้
 โอ้ย เชื่อนชานบ่อนเฮาอยู่ เต คุณเอ้ย   อีนางเฮาเป็นเหตุฮ้อนประการแท้สิ่งได้อีพะ
 เอ้า เร็วเร็วเข้าเยอโพะเฮาเอ้ย   ขอให้เจ้าเร่งมาเชื่อนน้อง
 โอ้ย เลาะเบ็งตัวดินดอนเบ็งสาก่อน นำเต้   เลาะเลียบให้น้ำพ้อแต่ผู้เดียว บ่นอ
 โอ้ยเจพี่คุณเอ้ยคั้นมาเทียบนางน้อยบ่อนเฮาว่า   แนวไต้เขากะขอหอมมอเฮากะท้วง
 โอ้ย เว้าจ้อยจ้อยนำเต้   พ้อคุณเอ้ย นำเอาไต้ ปานไต้เขาสิแต่ง
 อ้าว ลูกแก้วเด ลูกคำเอย ออย่าพุดจั้งจั้ง   ความบ่งามอยากอายุเฟิ่นช่างว่ามีแนวชั้น
 ลูกแก้วเอย บ่อนมาแม่นหลายซ้ำ ลูกเอย   โอ้ย ดิดดอดสัน น้ำก้นอยู่บววย แท้เจนนอ
 (พุด) ผีเซ้อชะเจ้าเตะ
 (พุด) เทอช้อยเอ็ดแนวไต้
 (ลำ) โอ้ย เว้าจ้อยจ้อยอีนางน้อยเฮาได้ เขตเฮาได้
 โอ้ย เว้าจ้อยจ้อยหนูน้อยเฮาเหียงฟัง เฮาเอย
 (พุด) ชุมเจ้าเว้าแข็งขนาด ชุมเจ้ากะแก่งพอชุมเจ้าเนาะ
 (พุด) เขามีฮู้จักเพอไต้ เกิดใหม่ใหญ่ลุนเขากะเลยมีฮู้จัก
 (พุด) ผีแต่กกแต่เค้าชุมเจ้าเต้
 (พุด) มันกะมีฮู้จักแล้ว โพะเอย ลุเกิดใหม่ใหญ่ลุน
 (พุด) เซ้อทางแม่ไต้ ชุมเจ้าละเอ็ดแนวไต้
 (พุด) ละเฟิ่นละเอาแนวไต้
 (พุด) เฟิ่นกะอยากมาอยู่หน้าีหละ
 (พุด) เขายังไต้ลุน้อย ย่านทำตามมิฮอด ย่านกอดมิหุ้ม
 (พุด) บ่เอาแม่นเบาะ
 (พุด) เอ้า เอามีไต้กะยังมิเยอะเทอเอาแล้ว แต่โตเขากะยังรักษาโตเจ้าของมิหุ้มมิกัง
 (พุด) ชุมช้อยกะอยากหัวเดเนาะ   เอ้าคั้นบ่เอาช้อยสิตามเฟิ่นอีก
 (ลำ) เอ้า ยกใส่เกล้ามือท้าวใส่หัวเต โพะเอย   โอ้ย คั้นว่าเว้าจั้งจั้ง ความงามๆ เฟิ่นเว้าต่อ
 โอ้ย อีนางน้อยเฮาเต้ กับเขตเฮาได้   มันรักษาบ่กุ่ม กุ่มไว้ย่านบ่ใหญ่ คำเอ้ย
 คั้นว่าจั้งจั้งเจ้าสิเว้าจั้งไต้เต้   โอ้ย ไช้หมากช้องความงามๆให้เว้าต่อ เต้หนอ
 โอ้ย ส่างมาไลเสี้ยถีมเจ้าคุณเต้ เจ้าคุณเอ้ย   ส่างมาไลเสี้ยถีมพวงพันธุ์เฟิ่นองเก้า แท้เต้
 หรือว่าละโคตรเซื่อหนีไปย้องผู้อื่นดี   อ้าวมาโดนแล้วลูกแก้วเต้ ลูกคำเอ้ย
 โอ้ยนอนดินมันกะเปี้ยกแล้วเต้   นอนหญ้ามันกะอื่น (ชุม) เต้คำเอย
 (พุด) เฟิ่นว่าเว้าจั้งจั้งตัว เฟิ่นมาโดนแล้ว นอนดินมันกะเปี้ยก นอนหญ้ามันกะอื่นแล้วเฟิ่นว่า เอ็ดจั้งไต้ละ
 เฟิ่นว่า

(พูด) จักให้เอ็ดแนวเลื้อ

(พูด) ท้องกะแห้งมันกะบกกะลงแล้ว มันมาหลายปีหลายเดือนแล้ว ข้าไว้กะลง ข้าวางกะแห้ง นอนกะนอนเปียก เข้าแต่กายอีนางน้อยได้ เห็นเว้าจั้งจั้ง สิบให้มาเชื่อนฮับสะกะส่งไปเลยเบาะ

(พูด) ฮว้ายมิฮับได้ ส่งไปโลด ส่งเพิ่นคินเมอ

(พูด) เตี่ยวนี้สิชุมเจ้าข่มเพิ่น ข่มซีตีข่มบ เพิ่นกะสิเอ็ดให้หลานหลงจิตหลงใจไปตี

(พูด) ข่มแนวเลื้อเดวนี้

(พูด) ชุมเจ้ากะปึกเนาะ

(พูด) ปึกแนวไต่ มีฮู้จักนี้แล้ว

(พูด) สร้อยสร้อยสังวาลย์ชุมเจ้าใส่ไปเบ็ดทุกบ่อน ชุมเจ้าใส่ไว้เบ็ด ข่มท้อไต่แห่งเด็กแห่งบับ

(พูด) เอ็ดแนวเลื้อแม่หมอเอ้ย คะแนมมันดี

พูด) ฮว้ายสูนियोมาเอิ้นกว่าแม่หมอเตอ กูเป็นผู้ชายเตอ

(ลำ) อ้าว ยกใส่เกล้ามือเท้าใส่หัวเต้ เจ้าคุณเอ้ย

ข่อยขอเว้าขอจ่านาสาก่อนคุณเอ้ย

เตี่ยวนี้เจ้าผู้เจ็บเจ้าคุณเอ้ย

จำเป็นแล้วขอนำเจ้าสาก่อน เจ้าคุณเอ้ย

คั่นอยากได้อันไต่ข่อยสิแต่ง

มักอยากได้อีนางน้อยสิแต่งตามเตอ เจ้าคุณเอ้ย

อ้าวยอมยอมแล้วเจ้าคุณแต่เจ้าคุณเอ้ย

(พูด) จักชุมเจ้าแข็งบ่แข็งข่อยสะอยากหัวอยู่ไต่เตี่ยวนี้ คั่นว่ายอมว่าอ่อนผัดบ่มีขันห้ามาใส่ไต่เตี่ยวนี้ มาขอโทษแน่มหมจ๊กน้อย

(พูด) โอ้ย อีนางน้อยบ่ฮู้จัก

(ลำ) อันนี้แล้วลูกแก้วเต้ ลูกคำเอ้ย

มีแนวมาควัดเบ้าสองโด้แม่เฒ่าใหญ่ โอ้ยหน่อ

ยอมๆแล้วลูกแก้วเต้ ลูกคำเอ้ย

ยอมนำให้มันคักเต้คุณเอ้ย

อ้าว เว้าจั้งจั้งอีนางน้อยบ่จักหยิ่งว่าเต้พี่คุณเอ้ย

เขาบ่ฮู้จักข้ออีนางแพงบ่จักหยิ่ง โอ้ยหน่อ

(พูด) แต่งคำหมากกอกยามาเตอ

อ้าวสารุเตอเจ้าคุณเอ้ย

เจ้ามาฮอดบ้านสะพานทองบ่อนหลานอยู่เต้

คั่นว่ามาฮอดแล้วอย่าค่ว่าน้อยอยู่ต่ายเจ้าคุณเอ้ย

ขันหมากแก้วพลูขวัญเขากะจิบให้แล้วเตอ

ยกใส่เกล้าเจ้าเต้ยยกใส่หัวเจ้าเต้

มีขันห้าขันสมมาย้อยอยู่เด้น้อยยอมแล้วยอมนำเจ้า

(พูด) อ้าว เจ้ามาฮอดบวกรอดวงบ่อนอีนางน้อยเฮานี้หละเนาะ มาถามหลาน กินข้าวบ่ให้ตกท้องนา กินปลาบ่ให้ตกท้องน้อยเขาละมีขันอ่อนขันยอมเขาบ่ฮู้จักยอมนำบิดามารดาให้มันหายเนาะ

(พูด) เหม่มันดีมันเขาไต่

เอ้า เขากะยอมยอมแล้วยอมนำเบ็ดทุกสิ่ง

โอ้ยจับมันมันงามมาให้เขาเบ็ง ชะเต้น้อ

อ้าวลูกแก้วเขาเต้ หลานแพงเขาไต่

เจ้าอย่าเอ็ดจั้งจั้งความงามๆอยากอายุเพิ่น

อ้าวมาแต่โดนแต่นานแล้วลูกแก้วเอ้ย

โอ้ย เตี่ยวนี้นอนหญ้ามันอื่นเดลกคำเอ้ย

นอนดินมันกะเปียกแล้วเต้

โอ้ยขอช้อนบ่อนนอนนำแมนช้อนเสื่ออีนางน้อย

(พูด) เพิ่นมาเอ็ดมากระทำให้อีนางน้อยอีหลี เตี่ยวนี้มีสองบ่อนเตมาเอ็ดให้อีนาง บ่อนหนึ่งมันนอกกาย อันนี้เพิ่นมาก่อน

(พูด) สิเอ็ดแนวเลื้อสะบาดนี้

(พูด) เอาตามใจชุมเจ้าไต่ คั่นชุมเจ้าบ่เอาข่อยกะสิเว้านำชุมเพิ่นให้เพิ่นไป ขอโทษขอภัยนำเพิ่น ส่งเพิ่น ชะแนมไต่กินน้ำเตเพิ่นเว้า

(พูด) ลุหลานหลายชักษามิกุ่ม
(พูด) เว้านำชุมเจ้ามันยาก มีแต่ข่มเฟิ่น เดินไปม่องนั้น เดินไปม่องนี้ เหมิดปัญญาจ้งโงมาให้เฟิ่นช้อย
(ลำ) อ้าวลูกแก้วเขาเด ลูกเกศเขาได้อ้าวที่นี้เด ที่หลวงกว้างใหญ่เขาเด
จับมันมันงามงามให้เฟิ่นเบิ่งแหนดอ๋อ อ้าวคันแมนจับมันมันอีนางเขาเขาบ่เชื่อเจ้าเด
อ้าวลูกแก้วเขาเด ลูกเกศเขาได้ออ ดกลงให้สีงามๆ ให้เฟิ่นเบิ่งก่อนเด
จับมันมันงามงามให้เฟิ่นเบิ่ง อ้าวมาโดนนานแล้วลูกแก้วเอ๋อ
โอ้ยข้าวคำหนึ่งกะบ่ได้กินเด คำเอ๋อ ออย่ามาเฮ็ดจ้งชั้นความบ่งามอยากอายุเฟิ่น
อ้าว เว้าจ้งชั้นเด พ่อคุณเอ๋อ ข้ามหม้อข้าวบริเวณม่อนเขาอยู่ บ่เด
เจ้าคุณเดเจ้าคุณเอ๋อสองที่แล้วสามที่หน้าอีกก่อน โอ้ยติดอ้อนต้อน แขนหง่าโฮ ใต้หน้าหลี่
(พูด) คันชุมเจ้าบ่อยากรับหละ ให้ชุมเจ้าแต่งเฮือ แต่งแพไว้ เฮือเก้าชั้นพุนไต้ ข้าวไต้ ข้าวถง ชุมเจ้าหา
พาข้าวให้หา พาปลาให้แต่ง หาเฮือแพส่งไปเบ็ดพร้อมกัน
อ้าวอีนางน้อยเขาเด ลูกแก้วเขาเอ๋อ
(ลำ) เบ็ดม่องหนึ่งแล้วไชไปม่องใหม่ เร็วเร็วให้เจ้าเร่งมาเอ๋อ
อ้าวเจ้าพุทธเด เจ้าคุณเอ๋อ โอ้ยมีหลายซ้อนซอนมาหลายชั้นแหนดอ๋อ
พุนกะท่างพีกะท่างไหลเข้าแมนชูทาง
(พูด) บ่อนมันไปมันมีสายเดเนาะ อีอันนี่มันขวัญอ่อน
(พูด) มันเยอะได้อีหยังอีอันนิ
(พูด) มาชมสวนดอกไม้สู่มื้อ เฟิ่นกะไปตามทาง ตามสาย
(ลำ) อ้าวลวงหน้าเข้าเดเร็วเร็วให้เจ้าเร่ง คันอยากได้อันไต้เฟิ่นสิแต่ง ไต้บ่อ
คันอยากได้อันไต้เฟิ่นสิแต่งตาม มาจาเว้านำกันให้มันคักแหนด
อ้าวคันว่าเลียบเลียบเข้าเสียงเงาให้เขาเบิ่ง
(พูด) โอ้ย บ่แมนเฟิ่นอยากได้ไผ (ผิว) เบาะ
(พูด) อะเตาะบัวจะหลอหลิ อะแลจะหลอหลิและ เสี่ยะคอดหลอดเบาะหล่อคาคลาด จะเลื่อเฮอเอ๋อ อีบคอด
หล่อบอดคาคลาด กะซากเก่เตเด เสี่ยะนิยะได้อ้อสากเหล็ก ค่อก็เจะเอ๋อ
(ลำ) อ้าวเจ้าพุทธเดเจ้าคุณเอ๋อ เจ้าคือเว้าจ้งชั้น ความงามงามเจ้าเว้าต่อช้อยเด
เว้าจ้อยจ้อยหุ่บ่เหียงฟิงนำบ่ อ้าวเว้าจ้งชั้นบ่เด เจ้าคุณเอ๋อ
เอ๋อ มาตามทางลำห้วยทางเดียวเป็นเดเด หลีกบ่พันนำกันอีนางเดบ่อ
อ้าวลูกแก้วเด ลูกคำเอ๋อ โอ้ยฟิงเฟิ่นเว้าจาเจ้าคล่องคล่อง
(พูด) เอ้าฟิงช้อยเว้าเดบาดนิ เฟิ่นมาตามลำห้วยหนองหมาตาย เห็นอีนางน้อยเด็ดดอกไม้อยู่กะเลยมา
นำ สิเฮ็ดแนวไต้ ต้องแต่งให้เฟิ่นเมื่อไต้ เฟิ่นอยากได้ออกบัวสองดอกและกะข้าวปลาอาหาร พาหวานสี่
พา ยาสองกอก คำมาก เฟิ่นนั้นหล่องมาแต่หนองหมาตาย เฟิ่นเป็นผีแม่หม้าย
(ลำ) โอ้ย เจ้าพุทธเด เจ้าคุณเอ๋อ โอ้ย ขอให้เบาบางข้างคิงอีนางแจ้งจ่างปาง
อีนางน้อยเขาเด เขตเขาไต้ โอ้ยออกจากเนือจากคิงนางสาก่อน
เขากะแต่งให้เจ้าเดพาข้าวเขากะหา พาปลาเขาเก๋ยให้เจ้าเด
โอ้ย คันอยากได้อันไต้เขากะแต่งนำเด โอ้ย แต่งให้เจ้าเฮือคำให้เจ้าชุง
อีนางเฮานี้เจ็บแข่งกะให้หาย เด้คุณเอ๋อ เจ็บกายกะให้ลูกเดเจ้าเอ๋อ ปวดนิดๆปวดหน่อยๆ
นำเนือกะให้หายเด้คุณเอ๋อ ให้ขึ้นภูหน่วยหนาให้ขึ้นผาหน่วยใหญ่เดบ่อ

เอ้า ออกจากเนื้อเขาเต่ เขตเขาใต้
 เจ็บในกายกะให้ลดชะเตอหนอ
 ให้เจ้ากลับคืนเมื่อเมืองเจ้า
 อ้าว ข่อยสิดัดเป็นฮอนเต ข่อยสิสอนเป็นบัน
 โอ้ย เมื่อฮอดบ้านสถานทองบ่อนเจ้าอยู่
 (พูด) เมื่ออยู่บ้านไผเมืองมัน
 ไปทางตะวันตกกนกเขานอน เมื่อเลยเตอ
 (พูด) บ่ตายดอก ตือยังงามอยู่ เพิ่นยังน้อยยังหนุ่มอยู่ ยังอยู่อีกหลายปี ของแม่นละซุมเจ้าบ่เอ็นเพิ่นกิน
 ข้าวกินปลา เพิ่นกะมาแต่งเจ็บให้ได้ แต่งไซ้ให้เป็นแล้ว บาดินมาสูเอามานำขวัญอีนางเดอ
 อ้าว ฮ้ายกวาดหนี ฮ้ายกวาดหนี ดีกวาดเข้าขวัญเจ้ามาโฮมเดออีหล้า บ่ให้ไปนำผี บ่ให้หนีนำเพิ่น มาได้
 มาอยู่นำพ่อ นำแม่ นำอ้าย นำน้อง ญาติพี่น้องเฮากะหลาย ข้าวกะหลาย นาเฮากะยังกว้าง มาอยู่เฮือน
 ปลุกแผดมุงหนา มาอยู่เฮือนปลุกแผดหญาคามงถี่ ดุ่มลูกดุ่มผัว ดุ่มลูกดุ่มเต้าเดออีนาง อ้าวเปิดกระบวน
 แล้วกะสิได้เวลาส่วนจากเต่บาดิน
 โอ้ยอีนางน้อยเขาเต่เขตเขาใต้
 เขากะแต่งให้เจ้าเต่
 โอ้ยคั่นอยากได้แนวได้เขากะแตงนำเต่
 อีนางเฮานี้เจ็บแข่งกะให้หาย
 ปวดนิดนิดปวดหน้อยหน้อย
 เอ้ยให้ขึ้นภูหน่วยหนา
 เอ้าออกจากเนื้อเขาเต่ออกจากเขตเขาใต้
 เอ้าปวดจ้อยจ้อยในท้องน้อยให้สว่างหาย
 อ้าวข่อยสิดัดเป็นฮอนเตข่อยสิสอนเป็นบัน เจ้าคุณเอ้ยดัดเป็นบันปันกันสาก่อน
 โอ้ยเมื่อฮอดบ้านสถานทองบ่อนเจ้าอยู่
 (พูด) เมื่ออยู่บ้านไผเมืองมัน ออย่ามาใกล้มาทักกันด้าย อยู่ไผอยู่มัน ไปทางตะวันตกกนกเขานอน เมื่อเลย
 เตอ เพิ่นกะอ้อมกะทอ พอกะท้องเพิ่นกะสิเมื่อละหานี เมื่อแล้ว

ออกจากเนื้อกะให้หายเตอคุณเอ้ย
 เอ้าปวดจ้อยจ้อยในท้องน้อยให้สว่างหาย
 ภูมินภาเมืองถ้าใหญ่ พุนเดอเจ้าเอ้ย
 เจ้าคุณเอ้ย ดัดเป็นบันปันกันสาก่อน
 โอ้ยเต่ ดัดบ่อนนี้จั่งสิได้ ปันกันคนละเค็ง
 ออย่ามาใกล้มาทักกันด้าย อยู่ไผอยู่มัน
 เพิ่นกะอ้อมกะทอพอกะท้องเพิ่นกะสิเมื่อละหานี

โอ้ยออกจากเนื้อจากคิงนางสาก่อน
 พาข้าวเขากะหาพาปลาเขากะยื่นให้เจ้า
 โอ้ยแต่งให้เจ้าเชื่อคำให้เจ้าฮุ่ง
 เจ็บกายกะให้ลุกเต่เจ้าเอ้ย
 นำเนื้อกะให้หายเต่คุณเอ้ย
 ให้ขึ้นผาหน่วยใหญ่เด่นอ
 ออกจากเนื้อกะให้หายเจ็บในกายกะให้ลดเต่
 กลับคืนเมื่อเมืองเจ้าภูมินภาเมืองถ้าใหญ่เดอเจ้า
 โอ้ยเต่ดัดบ่อนนี้จั่งสิได้ปันกันคนละเค็ง

(สำนวนที่ ๙)

บทร้องสำนวนนายคำนึ่ง สุรียภา บ้านใหม่ประชาสุขสันต์

พ่อเมือง : "เจ้ามาอีหยังน้อ"
 ลูกเมือง : "ข้าเจ้ามาเบ็ง มาสองเบ็งหลวงพ่อ เพิ่นอยู่บ่ได้กินบ่ดี"
 พ่อเมือง : "ความเจ็บแล่นได้ ความไข้แล่นหลายบ้อ"
 ลูกเมือง : "เพิ่นเจ็บไข้ได้หนาว เพิ่นกินบ่ได้ อยู่บ่ดี"
 เชิญมาเย้อคั่นแม่นเป็นจั่งว่าอดสาเดอเจ้ากะว่า คั่นแม่นเป็นจั่งฮ้านบักทอแก้วเจ้าตัวมาละด้าย
 คั่นว่าท้าวผาแดงนางไอ่ เจ้าข้างน้ำผู้อยู่ทางนี้
 ให้มาพ้อมพ้ำกันกับยาพ่อคำแหงเอ้ย มาจับหัวนางน้อยพาเว้าจับเกล้านางน้อยพาจา

เชิญเจ้าพ่อแสงแก้วแถวเมืองแก้วกาถ่อง
 เชิญเจ้าเมืองแสนหล้าหมอโฮอาผู้ฮ้าง
 คั้นเจ้าพ่ออินเขียนเอ๋ยเป็นเจ้าฮ้านเจ้ากะใช้
 คั้นเชิญเจ้าแล้วจะขอให้มาเทียมนางน้อย
 เชิญมาแล้วก็บิเข้าละคือผาหน่วยใหญ่
 คั้นแม่นดาเวนค้อยคิงนางเข้าอึ้งซุมท้าวนาง
 คั้นมานำแล้วพลูพันและนำจันสียอท้าวท้าวตาย
 คุณพระธรรมเพิ่นกะอยู่หอแก้ว
 คั้นदानอกเพิ่นบิใส่คั้นดาในเพิ่นบัจจื่อ
 คั้นว่าเดือยนี้แล้วผู้ธรรมเอ๋ย
 ความแกลงเคี้ยวหมากแดงเตือเจ้าจั้งเว้า
 เชิญเชิญเยื่อเคี้ยวพลูหอมปาก
 คั้นว่าเดือยนี้แล้วผมหอมนางแม่ลูกอ่อน
 คั้นแม่นสาธุการสมภารเจ้าเว้า
 สาธุการสมภารเจ้าผัดต่อ
 คั้นแม่นตามนำเจ้าตามนำหน้าหน้าหน้า
 คั้นว่าเดือยนี้แล้วนำขันเผิงเพิ่นผัดเรียง
 ความเจ็บเพิ่นจั้งได้ความไข้เพิ่นจั้งหลาย
 เจียมเงายังเจียมหง่าเจียมพระพุทธรอยู่หอคำ
 คั้นว่าเดือยนี้แล้วผู้ธรรมเอ๋ย
 โอ้ยคั้นดาหลับเพิ่นบิใส่พ่อคำเอี้ยดาในเพิ่นบัจจื่อ
 คั้นยามกกไม้อำปลายเกลี้ยงส่ง
 ขอเชิญเยื่อให้เจ้าเว้าจ้อยจ้อย
 โอ้ยเชิญเจ้าเยอคั้นเจ้ามาเป็นม้า
 มาเป็นม้าชื่อจำปาให้ข่อยซี่
 มากินหญ้าสามใบกับข่อย
 คั้นแม่นตอหลอนน้อยละฮาวคอกลูกต้าเต่า
 ข่อยบักินก่อนเจ้าแพงไว้ถ้ำถนอม
 บุญพอจั้งจอบข่อยจอบเจ้า
 โอ้ยเชิญเจ้าเยอทั้งหลายเหลน
 หลานเล็กบักจ้อยหลานน้อยบักจกความ
 ข่อยบักินก่อนเจ้าแพงไว้ถ้ำถนอม
 มาหลายอย่ากัมหน้าขึ้นคือดวงดอกจกาน
 โอ้ยเชิญยาแม่แก้วผ้าเหลืองงามแก้วกำ
 คั้นว่าขอนำเจ้าน้ำจันหอมอ่อน
 เชิญสาเยื่อ เชิญเจ้าทานปลาไหลแห้ง
 คั้นว่าตอนนี้แล้วदानอกเจ้าเยียมใน

ลงมาแล้วแก้วคู้บ้านลิ่งฮ้างเอื้อง
 เอาเจ้ามาแต่งแต้มหมอโหรผู้เจ้าทาสละต่าย
 อินถาดอกน้อยหยอนฮ้างเจ้ากะใช้
 จับหัวน้อยพาเว้าจับเกล้าหางน้อยพาจา
 มืดคือฟ้าถลาคือเมฆมืดแผ่นฟ้าหน้าเค้าคือฝน
 คั้นมาฮอดแล้วแกงคุณสียอบั้น
 สาธุเตือคุณพระพุทธรเพิ่นกะอยู่หอคำ
 ขันกะยัง้อยายกใส่ฟ้าก่ายหน้าอย่าสิ้นความ
 คักจั้งยั้งจั้งจั้งเว้าไทเฮาเว้าต่อแห่นละต่าย
 จีบหมากกะมาบั้นเจ้าแล้วพลูพันกะมาแบ่ง
 เคี้ยวหมากเจือหมากเจี้ยเคยเว้าต่อกัน
 เชิญเสี้ยแล้วเคี้ยวหมากเจ้าหอมคอดละต่าย
 ข่อยบักินก่อนเจ้าแพงไว้ถ้ำถนอม
 สาธุแล้วคุณแก้วเจ้าผัดจา
 มีปากเจ้าจั้งตามมีคำเจ้าจั้งเอิ้น
 ปากกะหวานจ้อยจ้อยอ้อยเจ้ากะชู้ความละต่าย
 นำขันเทียนเพิ่นผัดฮอด
 คั้นว่าเดือยนี้แล้วเจียมจิกอัยยังเจียมหง่า
 เจียมพระธรรมเพิ่นกะอยู่หอแก้ว
 สิดคือบ่อน้ำสร้างใจกว้างละคือตั้งเชื้อชาวละต่าย
 ความเจ็บเพิ่นจั้งได้ความไข้เพิ่นจั้งหลาย
 ไซปากนกอีหลอไซคอนกอีเอี้ยง
 คือต่อนเงินเรียงละต่าย
 ถกขาเจ้าอย่าหล่า
 มาเป็นมาโตละร้อยสองร้อยข่อยถนอม
 ออดอดเว้าเจ้าชู้ยาม
 มากินน้ำจันหอมอ่อน
 คั้นว่าเดือยนี้แล้วบุญยังหลายจั้งพ่อ
 เจ้าจอบข่อยคือฟ้าจอบฝน
 หลานหล่อนหลานซอนขึ้นมาใหม่
 โอ้ยให้พ่อบุญนำเตือลูกหลานน้ำจันหอมอ่อน
 มาเลยอย่ากัมหน้าอยู่ต่าย
 บานคือดวงดอกไม้ใสงามคือแก้ว
 ยาแม่แก้วหัวบ้านผู้ฮ้างเอื้อง
 ข่อยบักินก่อนเจ้าแพงไว้ถ้ำถนอม
 แบ่งก้างไปหลายทาง ละต่าย
 ตาใสเจ้าเยียมบ้อง

คำคิ่งในเนื้อปลดเชื้อในกาย
 ยาพ่อแก้วหัวบ้านผู้ซุงเฮือง ละด้าย
 ความเจ็บพ่อแล่นได้ความไข้พอนั้นหลาย
 โอัยคั้นเป็นอ้อจ้งหางย
 คันว่าพอนั้นแล้วคันว่าเจ็บป่วยไข้
 เดียวนี้แล้วเป็นสังเจ้าไขเลาเว้าต่อแหน
 คันว่าเดียวนี้แล้วผู้ธรรมเอ้อย
 ความเจ็บเฟิ่นแล่นได้ความไข้เฟิ่นแล่นหลาย
 คำแหงนี้แล้วคำคิ่งเฟิ่นในเนื้อ
 ดานอกกะเยมในตาใสกะเยยมปอง
 โอัยผู้ธรรมเอ้อยอยู่ในห้อง
 อยู่ในห้องหอแก้วบ่อนเจ้านอน
 ความเจ็บบ่แล่นได้ความไข้บ่แล่นหนี
 ไสงามคือเก่าแท้ได้เอ้อเดียวนี้ผู้บุตรเอ้อย
 หรือว่าสายมันอ่อน
 เชื้อพ่อเฟิ่นมาแห้ว เชื้อแม่เฟิ่นมากาย
 หรือพ่อผู้ตายตั้งแต่ปีก่อนยังมาพันเกือกเนื้อ
 ความเจ็บจ้งแล่นได้ความไข้จ้งแล่นมี
 เฟิ่นผัดล้มละคือตั้งแม่ควาย
 มาลักเข้าดอกชิงชัยได้บ่อนบ่น้อ
 หรือว่าเจ้านั้นแล้วผัดขี่หัวเฟิ่นต่างข้าง
 คันว่าเดียวนี้แล้วผู้พุทธเอ้อย
 โอัยพ่อได้เจ็บป่วยไข้หนาวในบ่ได้ช่วง
 เอ็ดจ้งได้จ้งสึมาย มายแนวได้จ้งถิกข้อ
 เว้ารู้เรื่องผัดตาเชื้องใส่กัน
 ไปนาเฟิ่นซ้องแข่งไปเมื่อไฮผีปุงเฟิ่นไปหา
 หรือเฟิ่นนำบ่อนกินแผ่นดินบ่อนอยู่
 หรือสะลิบเฟิ่นมาแถบหรือสะแลบเฟิ่นมากาย
 หรือว่ามีอยู่บ่อกบฏพ่อตายตาง
 คนเฮ็ดเฟิ่นกะถองคนลองเฟิ่นกะถิก
 ถิกหวานหัวลายถิกกะจายหัวป้อม
 สุยเงาพ่อกะอ้างบ่แล้ว
 ยาพ่อแก้วกะแถวเมืองแก้วก่อง
 หรือเดียวนี้แล้วกะพ่อผู้ล้มตั้งแต่ปีกลาย
 เดียวนี้แล้วเจ็บป่วยไข้หนาวใน ๗บ่ได้สว่าง
 มาลักเข้าดอกชิงชัยได้บ่อน

คันว่ายาพ่อแก้วผ้าเหลืองงามแก้วก่า
 พอนั้นแล้วผู้เฟิ่นแห้วเข้าอารามหลวงวัดใหญ่
 เดียวนี้แล้วจับพ่อขึ้นบายจับพ่อชายขึ้นมาเสียง
 คันเป็นพายย่อเข้าบาตจ้อเป็นช้อดอกชู้ความ
 หนาวในไข้ช่วงเจ็บหัวไข้ฮ้อนเผยข้างบ่ห่างปี
 ไขปากนกถือหลอไขคอนกถือเอี้ยง
 คันว่าแห้วเข้าอารามหลวงวัดใหญ่

ปลดเชื้อเฟิ่นในกาย
 เฟิ่นกะอยู่หอคำคุณพระธรรมเฟิ่นกะอยู่หอแก้ว
 หอโองบ่อนเจ้าอยู่นั้นแล้ว
 คันว่าเดียวนี้แล้วผู้ธรรมเอ้อย
 บ่ซุงคือดวงดอกเรื่องพ่อบ่เฮืองคือดวงดอกไม้
 หรือว่าเชื่อมันลายพ่อบ้อ
 คือเด็กน้อยมาพร้อมพรำกัน
 หรือว่าพ่อผู้ล้มตั้งแต่ปีกลาย
 ยังมาเพื่อเกือกข้างคิงบางบ่ได้จ้ง
 พอนั้นแล้วผู้เฟิ่นแห้วเข้าอารามหลวงวัดใหญ่
 เฟิ่นผัดตายละคือตั้งแม่ข้าง
 มาลักซ้องชิงเข้าบ่อนนอนบ่แล้ว
 ซี้ข้างผัดต่างเฮือ
 เด็กเล็กบ่จักก้อยหลานน้อยบ่จักความแท้ได้
 เจ็บป่วยไข้ในเนื้อบ่สวาง
 ขอกินสีไต้จ่ายเว้าถิกข้อช้อเชื้อเจ้าสิชายบ่น้อ
 หรือว่าผู้พุทธเอ้อยหรือไปไฮเฟิ่นซ้องขา
 ไปเมื่อนาผีปุดาเฟิ่นมาแห้ว
 เป็นปุดในเล่าเป็นเปาในข้างเป็นป้างกะอยู่โกน
 หมาดำลอดได้ล่างหมาด่างลอดได้เฮือนเฟิ่นบ้อ
 กะบางพ่อตายเปลี่ยน
 หรือถิกหวานก้านหนาเข้าบ้อหรือถิกยาก้านดำ
 หรือว่ามูกะยังซี้พ่อบ้อกะยังกายหย่างเข้า
 หรือว่าเดียวนี้แล้วผู้พุทธเอ้อย
 ยาพ่อแก้วกะแถวบ้านผู้ซุงเฮือง
 พ่อผู้ตายตั้งแต่ปีก่อนละด้าย
 เจ็บป่วยไข้ในเนื้อบ่สวาง
 มาลักซ้องชิงเข้าดอกบ่อนนอนละด้าย

(พูด) อ้าวคันพระพุทธรูปเพิ่นกะอยู่หอคำ คันพระธรรมเพิ่นกะอยู่หอแก้ว บ่ได้ผัดพระธรรมเพิ่นกะจบอยู่
 เชื้อมันลายสายมันอ่อนเพิ่นกะจบอยู่ พ่อผู้ล้มแต่ปีกลาย พ่อผู้ตายแต่ปีก่อน พ่อผู้หัวเข้าอารามหลวงวัด
 ใหญ่ มาเพิ่นกะมาลักเข้าชิงชัยได้บ่อน มาลักซ่อนชิงเข้าบ่อนนอนเพิ่นได้ ความเจ็บเพิ่นจั่งได้ ความไข้
 เพิ่นจั่งมียาพ่อนะ

(ถาม) ละเอ็ดแนวได้ ส่งตัดแก้เบาะ

(พูด) เขากะขอเพิ่นละเทื่อนี้ เขากะฟังพาอาศัยเพิ่นละเนาะ

(ถาม) แต่งเครื่องแนวได้

(ตอบ) แต่งขันห้านี้ละ คารวะเพิ่น ขออาศัยอยู่นำเพิ่น แต่งให้เพิ่นไปกัมทัวใส่เพิ่น ขอเป็นลูกเป็นเต้า
 เป็นลูกศิษย์ลูกหา ความเจ็บจั่งบ่แล่นได้ ความไข้จั่งบ่แล่นถึง ผู้มาก่อนกะเป็นใหญ่ ผู้มาหลังกะเป็นน้อย
 ขันห้าบ่ตก ขันหกบ่แต่ง เป็นช่างกะบ่อ่อนหาขอ เป็นปอกกะบ่อ่อนหาหน้า เป็นผีดำเขากะยังอ่อนนำครุ คัน
 ได้ไปคอบเพิ่นละกะอยู่ดีมีแสงละหว่า อันนี้ละเป็นบทแรกบกลบเป็นหาบ สะละแลบแปบปลิ้นดำวบเคย
 เป็นใหญ่แล้วเป็นน้อยกะบ่เคยตัวละหว่า ล้มแม่ควายตายแม่ช่างกะต้องเบ็ง ต้องคอยเพิ่นละหว่า

(ลำ) โอ้ยคันเจ้าปะไปหลายแห่ง

คันว่าเตี้ยวันนี้แล้วยาพ่อแก้ว

คันว่าพ่อผู้แห้วเข้าอารามหลวงวัดใหญ่

คันเตี้ยวันนี้แล้วผู้พุทธเอ๋ยยกมือใส่ขันห้า

คันว่ายอมมย้อมย้อมขอมสารภาพ

ดีมืออื่นบ่ให้ถือดีมือฮือบ่ให้หนีบ

คันว่าเตี้ยวันนี้แล้วอย่าคิดอย่าห่วงเอ๋ย

อย่าเต็งหัวใส่ธาตุ

คันแม่เน่เอ็นกะขานพ่อเอ๋ยหวานจ้อยจ้อย

คันว่าเตี้ยวันนี้แล้วอย่าสู้อิสละเพียง

ให้ใสคือดั่งแม่น้ำสร้าง

โอ้ยเพิ่นลิมมีขันห้าขันมาลาเอ็นใส่แล้ว

คันสิได้ออยู่บ้อคือคอกำแหงเว้า

แนวได้นั่นช้อย่างละด้าย

จানাเจ้าจানাว่าหน้าหน้าแท้ได้

คันว่าเตี้ยวันนี้แล้วขันห้าเพิ่นกะตก

ให้ใสคือแม่น้ำสร้าง

โอ้ยพ่อเอ๋ยเจ้าผู้ล้มตั้งแต่ปีกลาย

คันว่าเตี้ยวันนี้แล้วมีขันห้าขันมาลาเอ็นใส่

โอ้ยยาพ่อเพิ่นเป็นตั๋ยาคำเพิ่นเอ็นใส่

คันว่าเตี้ยวันนี้แล้วผู้พุทธเอ๋ย

เจ้าผัดลักซ่อนชิงเข้าบ่อนนอน

คันลูกวานเพิ่นกะช้อย

โอ้ย มือเบื่องช้ายสิคว่าขันสมมาบ่น้อ

ชี้นำพุลูเจ้าสิมังชี้นำช่างเจ้าสิมายบ่แล้ว

แบ่งปันไปหลายทาง ละด้าย

แถวเมืองแก้วก่องยาพ่อแก้วแถวบ้านผู้ฮุ่งเฮือง

ความเจ็บกะแล่นได้ความไข้กะแล่นหลาย

ขันมาลาเอ็นใส่ ละด้าย

โทษแนแนบุดรน้อยเพิ่นอยากดี

ดูจู้จี้มือนี้ต่อไป

ชีลูกช่างลูกน้อยกะต่างเฮือ

อย่าพาดหัวใส่หมอน

เว้าจ้อยจ้อยหนูน้อยกะสิฟังอยู่บ้อแล้ว

ชาวเมิงเพียงบ่ฮู้จักฮึดบ่จักฮึดสิบสองคองสิบสี่

ให้ใจกว้างคือแม่เฮือขาว

คันได้ออยู่บ้อคือปากคำเมืองออ

เตี้ยวันนี้แล้วผู้พุทธเอ๋ยแต่งเครื่องพอยเครื่องแม่เน่

คำแห่งนี้แล้วพ่อคุณเอ๋ย

ปากหวานจ้อยจ้อยออยเจ้าดอกชูความละด้าย

ขันหกเพิ่นกะแต่งมีขันห้าขันมาลาเอ็นใส่

ใจกว้างละคือแม่เฮือขาวละด้าย

เจ้าผู้ตายตั้งแต่ปีก่อนละด้าย

ใสคือดีแม่น้ำสร้างใจกว้างคือแม่เฮือขาวละด้าย

ความเจ็บเพิ่นแล่นได้ความไข้เพิ่นแล่นมี

เจ้าผู้มาลักเข้าชิงชัยได้บ่อน

คันว่าเตี้ยวันนี้แล้วคันลูกเอ็นเพิ่นกะขาน

เว้าจ้อยจ้อยหนูน้อยเพิ่นกะฟัง

มือเบื่องช้ายสิคว่าขันดอกไม้

คันแม่เน่เว้าถักข้อขอกินสิได้ง่ายบ้อพ่อเอ๋ย

เว้าถึกข้อข้อเจ้าลีชาย
 โอ้ยคันว่าเตี่ยวนี้แล้วตีมืออื่นบ่ได้ถือ
 เบบางบกตั้งสะโนในน้ำ
 เจ็บหัวไชบ้ออันเผยผ้าห่มกะเทินแท้ได้
 อันนี้เดืออยู่ในห้องหอโหงบ่อนเจ้าอยู่
 อารามหว่างอารามหลวงวัดใหญ่
 คันใส่ตีสละคือแม่น้ำสร้าง
 คันว่าเตี่ยวนี้แล้วบ่เจียมหมกให้เจียมเหง้า
 คันบ่เจียมพีป่าให้เจียมเพิ่นผู้อยู่น่าละได้
 เคียดให้ครูเจ้ากะมัง
 โอ้ยมือเบื่องซ้ายฮับขันสมมาละด้าย
 ผิดเจ้าครูเจ้ากะมังผิดเจ้าช่างเจ้ากะมาย
 เว้าถึกข้อข้อเจ้ากะชาย
 โอ้ยคันเจ้าเว้าจั่งซี้สติใจฮุ่มฮุ่ม
 โอ้ยคันไปน้ำสงเกล็ดปลา
 คันแม่นสารุการสมภารเจ้าเว้า
 คักจั่งยั้งจั้งจั้งเว้าไซเลาเว้าต่อแห่น
 เจ็บป่วยไชในเนื้อให้สวาง
 คำแห่งนี้แล้วทูนหัวไว้ทูนสาอย่าวางต่ำ
 คันตีหมกละอยู่ทางใน
 นอนหลับให้เพิ่นขึ้นนอนตื่นให้เพิ่นตี
 โอ้ยให้เจ้าฟังความช้อย
 ปีกลายตามด้ามพรำปีหน้าตามด้ามเสียม
 คันว่าเตี่ยวนี้แล้วผู้พุทธเฮ้อย
 ให้เจ้าบานคือดวงดอกไม้ใสงามคือเก๋า
 กินปลาให้ตกท้องน้อย
 เตี่ยวนี้แล้วผู้พุทธเว้าหน้าหน้าใจกะหน้าแล้วอย่า
 (พูด) เพิ่นกะตีหมกทั้งใน เพิ่นกะตีใจทางนอก แล้วยาพ้อเพิ่นว่า คันเฮ็ดจั้งซี้กะตีใจฮุ่มฮุ่ม ว่ายังสิได้อยู่
 ดุ่มพาข้าวฮ่วมงาย อันนี้เพิ่นกะว่า ทิมกระบุงกายหน้า ทิมกะด่ากายตา เพิ่นว่าจักพิสงเพิ่นว่าอัน คันซุม
 เจ้าไปอารามกั้ว อารามหลวงวัดใหญ่ ซุมเจ้ากะยอยกขันห้าไปคอบไปบอกเพิ่น
 (ล้าพ้อเฮี้ยน้อคันเว้าถึกข้อข้ออกินกะได้งาย
 เว้ารู้เรื่องกะดาเสื่องใส่กัน
 เว้าจั้งซี้ผีเมืองจั้งสิซุงคันสิซุงคือดอกจาน
 คันว่าเจ็บป่วยไชหนาวในจั้งสิซวง
 ตีมืออื่นบ่ให้ถือตีมือฮือบให้นับตีจั้งสิซวงนี้ต่อไป
 คันแม่นเว้าจ้อยจ้อยฮุ่น้อยเจ้ากะฟังละด้าย
 โอ้ยมืออีกบ้อคันหลายอันหลายหีบ

เว้ารู้เรื่องกะดาเสื่องใส่กัน
 ตีมือฮือบให้นับตีจั้งสิซวงนี้ต่อไป
 คันว่าเจ็บป่วยไชหนาวในในพ้อให้ซวง
 อยู่ในห้องหอแก้วบ่อนเจ้านอน
 ความเจ็บอย่าสุให้ไต่ความไชอย่าสุให้มี
 ใจกว้างละคือแม่เฮือชาวละด้าย
 บ่เจียมเงาให้เจียมหง่า
 อ่อนใจลงละบ้อพ้อเฮียปลงใจเคียดละบ้อ
 เคียดให้ช่างเจ้ากะมายละบ้อ
 มือเบื่องขวาควาเอาขันดอกไม้
 คันว่าเว้าถึกข้อออกินกะได้งายพ้อเฮ้อย
 เว้าถึกเรื่องกะดาเสื่องใส่กัน
 ยังสิได้อยู่ดุ่มพาข้าวฮ่วมงายละด้าย
 คันไปนาสงใจข้าวความเว้ากั้วกัน
 สารุแล้วคุณแก้วเจ้ากะจา
 พ้อกะเจ็บป่วยไชหนาวในไชบ่ชวง
 สารุการสมภารเจ้าเว้าสารุแล้วคุณแก้วเจ้ากะจา
 หักไม้ค้ายอขึ้นกั้วประจา
 คันตีใจละอยู่ทางนอก
 ตีมืออื่นบ่ให้ถือตีมือฮือบให้นับตีจั้งสิซวงนี้ต่อไป
 เสียมซุดกลอยเฮ้อยไต่ตามคั้ง
 โอ้ยให้เจ้าขึ้นคือดวงดอกจาน
 คันว่าเตี่ยวนี้แล้วกินข้าวให้ตกท้องหนา
 เย็นจ้อยจ้อยดอกชู้คำ ละด้าย
 เว้าจ้อยจ้อยเฮี้ยนเจ้าชู้ความละด้าย
 คันแม่นเว้าถึกข้อข้อเจ้ากะชาย
 โอ้ยคันแม่นเฮ็ดจั้งซี้ผีบ้ำจั้งสิเฮือ
 บานดอกไม้ไปหน้าจั้งสวาง
 เจ็บป่วยไชในเนื้อจั้งสิตี
 คันเอิ้นเจ้ากะขานคันแม่นวานเจ้ากะช้อย
 คันสารุการสมภารเจ้าเว้าซุมเชื้อเจ้ากะจา
 หลายกั้วไม้ในป่าบ่ฮุ้งเฮือ

ความเจ็บผัดแล่นได้ความไขผัดแล่นมี
 มื่อยุบือผู้ซึ่งข้างบ่อนต่างเฮือ
 (พูด) คันบาดนี้สีไปฟ้าไปแถบเบ็งก่อนเดือ สายหูเพิ่นลา สายตาเพิ่นขาดอยู่บื้อ
 (ลำ) ไปเยื่อคันเจ้าชาวไปหลายแห่ง
 คันทางดินเป็นหญ้าทางฟ้าเป็นดาว
 ถามแถบเฒ่าผู้หล่อกันเดี่ยวนี้นายหูพ่อกะลา
 กกมิ่งเพิ่นกะแซน
 หรือว่าราหูเข้าพระจันเพิ่นกะมิด
 เเคราะห์น้อยมาแล่นถึงเคราะห์ลัมเพิ่นมากาย
 หรือว่าพ่อนั้นแล้วสีเป็นไม้สุตปลาย
 หรือลัมละคือตั้งแม่ควาย
 เชิญสะเดือหม่อมมาศรีจำปาเอี้ยเจ้าผู้บุตรตา
 คันว่าไปทางบน ชี้นนตทั้งห้า
 ไปจักเล็กพ้อจักน้อย
 เชิญสาเยื่อทางเดินเจอแต่หญ้าทางฟ้าเจอแต่ดาว
 คันว่าเดี่ยวนี้อแล้วแถบเอี้ยคันมาเลียบนำขันเผ็ง
 ความเจ็บเพิ่นจ้งแล่นได้
 คันแม่สารุการสมภารเจ้าเว้าสารุแล้วคุณแก้ว
 คันว่าถามนำเจ้าถามนำว่าหน้าหน้า
 คันว่าเดี่ยวนี้อแล้วสีจับขอขึ้นบาย
 คันว่าเดี่ยวนี้อแล้วยาพ้อแก้วแถวเมืองแก้วก่อง
 คันว่าพ้อผู้เพิ่นแห้วเข้าอารามหลวงวัดใหญ่
 หรือว่าเดี่ยวนี้อแล้วสายหูพ่อกะลาบ่อนอ
 กกมิ่งเพิ่นกะแซนกกกนแนเพิ่นกะสาย
 เเคราะห์หลวงมาแล่นฮ้อยเคราะห์น้อยมาแล่นถึง
 หรือว่าแล้วสีเป็นไม้สุตปลาย
 เป็นคนสิบเฒ่าเป็นเจ้าสิบยีนสิลิมคือตั้งแม่ควาย
 คันว่าคักจ้งยั้ง แล้วจริงจ้งเว้าไซเลาเว้าต่อแห่น
 คันว่าเดี่ยวนี้อแล้วถมนำเจ้าถมนำว่าหน้าหน้า
 คันดานอกเพิ่นบิไสคันดาในเพิ่นเพิ่นบแจ้ง
 ขอชีวิตนำเจ้าอีสีได้แถบเอี้ยขอชีวิตนำเจ้าสาก่อน
 ขอเลี้ยงหลานให้ได้กินหลายช่า
 คันว่าเดี่ยวนี้อแล้วพาข้าวหลวงแถวน้อย
 พาเงินพร้อมพาคำพร้อมพำ
 คำแห่งนี้แล้วสีกินกะบิให้เด็กน้อยตายตาง
 คันว่าเดี่ยวนี้อแล้วผู้เอี้ย
 ยาพ้อหลวงเพิ่นมาแล่นฮ้อย

มื่อยุบือผู้ซึ่งหัวบ่อนต่างข้าง
 มีผู้บิในหัวใส่ธาตุ พาดหัวใส่หมอน
 แบ่งกันไปหลายทาง ละด้าย
 ถามแถบหลวงผู้เพิ่นเว้า
 สายตาพ่อกะขาด
 กกนแนเพิ่นกะสาย
 เเคราะห์หลวงมาแล่นฮ้อย
 เเคราะห์ตายเพิ่นมาฮอด
 สีเป็นหวายสุดยอดเป็นคนเฒ่าคนเจ้าสิบยีน
 คันสิตายละคือตั้งแม่ข้าง
 กอบขึ้นกะโหยงเต็นนั่งหัว
 ทังพาขี่ม้าจันทรหัว
 ไปจักหน้อยพ้อยาใจ
 ถามแถบหลวงผู้เว้าแถบเฒ่าผู้เล่าความ
 คันมาเลียบนำขันเทียน
 ความไขเพิ่นจ้งแล่นหลาย
 คักจ้งยั้งจริงจ้งเว้าไซเลาเว้าต่อแห่น
 แถบหลวงเพิ่นแต่งเว้าแถบเฒ่าผู้หล่อกัน
 สีขอจับคายขึ้นมาเลี้ยง
 ยาพ้อแก้วแถวบ้านผู้สูงเฮือ
 ความเจ็บพ้อแล่นได้ความไขพ้อแล่นหลาย
 สายตาพ่อกะขาด
 หรือว่าเดี่ยวนี้อแล้วราหูเข้าสุริย์พระจันทรมีมิด
 เเคราะห์ลัมเพิ่นมาพ่ายเคราะห์ตายเพิ่นมาถึง
 หรือว่าแล้วสีเป็นหวายสุดยอด
 แถบเอี้ยคันสิตายคือตั้งแม่ข้างครางโอยตั้งชะนี้
 มีปากเจ้าอย่าอำมีคำเจ้าอย่าเลี้ยง
 ปากกะหวานจ้อยจ้อยออยเจ้านั้นชูคำ
 คักจ้งยั้งจริงจ้งเว้าไซเลาเว้าต่อแห่นละด้าย
 ขอเลี้ยงลูกให้ได้กินหลายปาน
 เลี้ยงหัวพ้อได้กินข้าเลี้ยงหลานหล่าได้กินมูล
 พาข้าวพ้อให้เอาป็น
 ของกินกะแม่ปากของฝากกะแม่ใจ
 คึงพาบางนางแพงเพิ่นตายเปลี่ยน
 ครุฑเปลี่ยนขนคนเปลี่ยนหน้า
 ยาพ้อน้อยกะมาแล่นถึง

คันสิตกก้าก้อย พ่ออยู่บ้อ
 คันว่าเดี๋ยวนี้เอี้ยคันแถนหลวงเพิ่นข้างเว้า
 ราหูเข้าสุรย์พระจันทร์มัวมืด
 เเคราะห์วันผีแต่งแถกะลตปลตกะได้
 สาธุเด้อจับหมากเพิ่นกะบัน
 พาใจเพิ่นกะทานพาหวานเพิ่นกะมอบ
 ผักทั้งเครือหมากเชือกทั้งขวัน
 ชี้กะบางบงให้นางตายเปลี่ยน
 คันว่าเดี๋ยวนี้แล้วแถนเอี้ย
 เว้าจั่งชี้ผีเมืองสิซ่งอยู่บ้อ
 มาบิวกายจั่งสิได้ มาบิวไซเพิ่นสิตี
 ยังสิหายพร้อมกับบ่อนอยู่บ้อ
 คันแม่นสาธุการแถนเอี้ย
 คันว่าถามนำเจ้าถามนำหน้านี้หน้า
 โอ้ยคันบตบทนึ่กะบโทใหม่คินมา
 ชันเผ็งสิได้เรียง
 ความเจ็บเพิ่นแล่นได
 คันอยู่เฮือนสามพักตูก่วงแป้นไม้ดูละด้าย
 เจ็บป่วยไซในเนือบสว่าง
 คันว่าเดี๋ยวนี้เจ็บป่วยไซหนาวไนบได้สว่าง
 คุณพระพุทธรูปเพิ่นกะอยู่หอคำ
 อยู่ในห้องหอแก้วบ่อนเพิ่นนอน
 หรือว่าด้าบตีผีเมืองใหญ่
 ผู้ตีเอี้ยหรือเคราะห์หลวงเพิ่นมาแล่นฮ้อย
 เเคราะห์มือผีบันเคราะห์วันผีแต่ง
 โอ้ยไม้ผู้อื่นกะยังเซเพิ่นบ้อ
 หรือว่าเดือนหงนหรือว่าซุมหมอท้าว
 ซุมหมอท้าวทางน้ำผู้ดำวมา
 คันว่าเดี๋ยวนี้แล้วราหูเข้า
 เเคราะห์หลวงมาแล่นฮ้อยเคราะห์น้อยมาแล่นถึง
 หรือว่าแล้วสิเป็นไม้สุดปลายสิเป็นหวายสุดยอด
 (พูด) ฮ้ายทางอื่นบได้มี ผีทางอื่นบได้เข้า สุยเงาให้เพิ่นอ้งดอก บ่มีไผเอ็ดไผทำเพิ่น เเคราะห์มือผีบัน
 เเคราะห์วันผีแต่ง ปีนี้ให้แก้ให้ปลตเอาสาเย้อ เพิ่นอยากได้หอสูงคอยข้าง หอกวางคอยนาได้ จับไก้กุ่ม
 หยมไก้น้อย พอได้ฮึดกริตบเป็นบ้อยามแม่ สมกันแล้วบ่กินดองกะแล้วหย่า ฆ่าไก้กุ่มหยมไก้น้อยพอแล้ว
 ฮึดผี อันนี้ฮึดยังหมอง คลองยังเคร้า เสาเสมายังก่นอยู่ ใจบตีคือแม่น้ำสร้าง ใจบกว้างคือแม่เฮือขาว จับ
 ไนอาง ขวางไนห้อง ดินมือกะหนักเมื่อย
 (ลำ) คันว่าเดือนนี้แล้วเดือนสามคล้อย

คันสิย้อยใส่กำมือบแล้ว
 แถนเฒ่าผู้หล่อคน
 คันว่าเดี๋ยวนี้แล้วเคราะห์มือผีบัน
 เมื่อหน้าสิสว่างดอกได้
 พลุพันเพิ่นกะแบ่ง
 มีทั้งข้างโตกล้ามี่ทั้งม้าโตฮ่า
 คันว่าเดี๋ยวนี้แล้วชี้กะข้างบให้เพิ่นตายตาง
 พาข้าวหลวงได้เอาฮ้อยพาข้าวน้อยได้เอาขวัญ
 คันแม่นเว้าจั่งชี้ผีบ้านสิซ่งอยู่บ้อ
 โอ้ยคำแพงเอี้ยคันมาบิวเจ็บพ่อสิหาย
 ยังสิลุกพร้อมกับคายอยู่บ้อ
 ยังสิติปานแบ่งสิกะแต่งปานปุนอยู่บ้อ
 มีปากบได้อำมีคำบได้เสื่อง
 ปากกะหวานจ้อยจ้อยออยเจ้าดอกสู่ความ
 เซยเซยมากะตั้งลมโชยไม้
 ไกลกันเย็นคือเกินไก่อดาพรา
 ความไซเพิ่นแล่นหลาย
 ฮันละเบือเจ็บป่วยไซหนาวไนบได้สว่าง
 บตบหนึ่งหนาวคราวหนึ่งฮ้อนเผยผ้าหม่กระเทิน
 เจ็บป่วยไซในเนือบสว่าง
 คุณพระธรรมเพิ่นกะอยู่หอแก้ว
 อยู่ในห้องหอคำบ่อนเพิ่นอยู่
 เชื้อมันลายสายมันอ่อนบ้อมมาพร้อมพร้ากัน
 เเคราะห์น้อยเพิ่นมาแล่นถึง
 แถนหลวงผู้แต่งเว้าแถนเฒ่าผู้หล่อคน ละด้าย
 หย่างกายหย่างเข้าเห็นเงาเพิ่นกะอ่านบแล้ว
 พระยาเพิ่นผู้กล่าวอยู่บ้อ
 ปลุกปุมปูปลูกดอกไม้ใส่หัวปลุกดอกบัวใส่เกล้า
 สุรย์พระจันทร์มัวมืด
 เเคราะห์ล้มเพิ่นมาพายเคราะห์ตายเพิ่นมาถึง
 เป็นคนสิบเฒ่าเป็นเจ้าสิบยีน
 ฟังคอยฟ้าสิลันเดือนสี่คล้อยทั้งฟ้าลันกะแจ

โอ้ยให้เจ้าอดเอาทอนความกินอยู่กับเพื่อน
 คั่นว่าแทนเอียนน้องได้เป็นเชือกผูกคอ
 โอ้ยคั่นบ่ได้แท้แท้ให้เป็นแหวนใส่ก้อย
 คั่นแม่นขอหน้าเจ้าขอหน้าว่าหน้าหน้า
 คั่นเป็นโรคกะให้เห็นในกาย
 ขอแทนเด้อขอชีวิตเพื่อนให้ยังขอชีวิตเพื่อนให้ยัง
 ขอจักหน้อยพอยาใจใสเด้อตาแดงเช็ก
 ตาเสื่องกะได้ท้อหมากล่า
 เมื่อสาเย้อผีโหงมาแล่นพ่าย
 ทางเส้นเดียวอย่าสุเทียวหลายเหล่า
 เมื่อแล้วส่งขวัญคืนเชือกนี้เอาผูกใส่หญาหวาย
 เมื่ออยู่ห้องหอโฮงบ่อนเจ้าอยู่
 โอ้ได้เมื่อล่ำซ่างใส่หญาหวาย
 เมื่ออยู่ห้องหอโฮงบ่อนเจ้าอยู่
 เมื่อแล้วส่งขวัญคืนขวัญให้ให้ได้อย่าง
 ต่าข้าววกให้เจ้าเมื่อตอนหลาน
 ต่าข้าวก่องเมื่อหมาใส่แลงกาย
 พาข้าวหน้อยไถ่เอาขวัญ
 เข้าแขนซ้ายเพื่อนกะลา
 เข้าคิ้วซ้ายเพื่อนกะลา
 เมื่อสาเย้อจากขอบตาซ้าย
 ไปเย้อขอตั้งซ้าย
 เมื่อทั้งขอบปากซ้าย
 เลิกจากหน้าลาจากคิงพ่อสาก่อน
 พ่อเอียนเมื่อแล้วเมื่อเข้าเจ้าอย่าจ่มพิมฟ้า
 ไปเย้อขอบแก้มซ้ายยาพ่อเพื่อนกะลา
 เมื่อสาเย้อทางขอหน้าขอตาพ่อกะตา
 เมื่อสาเย้อแม่บั้งสูดสูดถั่ง
 อย่าสุทำซูลูหน้านามหมาสอนยาก
 โอ้ยให้เจ้าหยับตื่นพ่าย
 โอ้ยคั่นบ่มีแนวจางขานทางจั่งสิจาง
 เป็นคนให้มันเฒ่า เป็นเจ้าให้มันยีน
 ให้พ่อสุขอยู่ล่วนเสมอไม้แก่นจันทร์
 เลี้ยงลูกให้ได้กินหลายปาน
 เลี้ยงหัวพ่อได้กินข้า
 คั่นตื่นขามหย่างซี้หล้าย
 คั่นว่าบ้านต่างบ้านมันกะห่างไกลเดียว

ข่อยบ่กินก่อนเจ้าแพงไว้ถ้านอม
 บ่ได้เป็นปอผูกศอกบ่ได้เป็นปลอกใส่ตีน
 คั่นบ่ได้สะแท้ให้เป็นสร้อยนั้นใส่คอเพื่อนแล้ว
 แถนหลวงผู้แต่งเว้า แถนเฒ่าผู้หล่อคน
 คั่นสิตายกะให้เดินโด่งโด่ง
 ขอแทนเด้อขอจักเล็กพอยอดก้อย
 คั่นได้เบ็ดที่สี่ทั้งลมกะได้ฮ้ำ
 ตาซ้ากะได้ท้อหมากหม่อนละด้าย
 ผีพรายมาแล่นกาย
 ทางเส้นเก๋อย่าสุเหล่าหลายหน
 เชือกเส้นนี้เอาเมื่อผูกควายใส่หญาป่อง
 เมื่ออยู่ห้องหอคำบ่อนเจ้านอน
 เมื่อล่ำควายใส่หญาป่อง
 เมื่ออยู่ห้องหอแก้วบ่อนเจ้านอน
 แถนหลวงเพื่อนเว้าแถนเฒ่าผู้หล่อคน
 ต่าข้าวสารให้เจ้าเมื่อตอนน้อง
 คั่นว่าเดียนี่แล้วพาข้าวหลวงไถ่เอาก้อย
 เข้าขาซ้ายเพื่อนกะลาเข้าขาขวาเพื่อนกะเล็ก
 เข้าแขนขวาเพื่อนกะเล็ก
 เข้าคิ้วขวาเพื่อนกะเล็ก
 ขอบตาขวาพ่อกะเล็ก
 ขอตั้งขวาพ่อกะเล็ก
 เมื่อทางขอบปากขอพ่อกะเล็ก
 เมื่อเบ็ดจุ่มสมทุมกันเบ็ดหมุ่น้องน้อยเจียนกันไป
 ของชะล่าย่าสุเอามาเว้า อย่าสุดีเตียนเว้าคำแดง
 ขอบปากขวาเพื่อนกะเล็ก
 ทางองฝ้ายแก้มสองท่านให้ต่าวเมื่อ
 เมื่อสาแม่ซี้คร้านนอนเวินให้เพื่อนเบ็ง
 คั่นว่าเดิบปากจ้อนสอนไว้กะบ่ฟัง
 ให้เจ้าย้ายดอกต่าวเมื่อ
 คั่นบ่มีคำจางทั้งซ้ากะบ่ไป
 ให้เจ้าสุขอยู่มันพันปีเจ้าอย่าหล่น
 โอ้ยเสียงลูกให้ได้กินหลายปาน
 ขอเลี้ยงหลานให้ได้กินหลายซ้า
 เลี้ยงหลานหล้าได้กินมูล
 คั่นตื่นขามหย่างบ่งาม
 คั่นมีหิ้งไม้ยอคั่นมีหอไม้แก้ว

(พูด) แต่งขันห้า พาข้าวเบ็งบึงเพิ่นสิกินหยัง ไข่ ไก่ หมู ควายนา ควายทาม เพิ่นสิกินหยังกะตามใจเพิ่น เพิ่นสิอยากได้บ่อนอยู่ ตอนเฮ็ดนาถางนาป้ามันกะยังหลาย ตอนนี่ป่าเบ็ดแล้วมันกะสิมาเฮ็ดใส่เฮา เพิ่นมัดเอาขวัญเฮาอยู่บ่อนโพน อยู่หลุบ อยู่ห้วย อยู่กกไม้ใหญ่ ถ้าเฮาปลูกหิ้งไม้ยอ ปลูกหอไม้แก้ว มือเบื่องซ้ายเพิ่นกะรับเอาขันกอกยกยา มือเบื่องขวาเพิ่นกะรับขันไม้แก้ว เพิ่นรับละมันกะตีได้ ขึ้นไปขอนาสวรรค์ ขอนาเจ้ากรรมนายเวร เพิ่นกะบอกคือกันกับผู้ใหญ่กับเด็กน้อย คือลูกบ้านกับพ่อบ้าน ไทเมิงผี ผีป่า ผีดง เพิ่นมีแก้วดาทิพย์ เพิ่นกะฮู้ เพิ่นเว้ากันแล้วละแล้ว พวกกินเลือดย่อยคาง ยางย่อยแก้ม มาเฮ็ดให้ละตายได้ แต่เก่ากะผีไซ้ผีนาบ่อนเพิ่นเข็ดเพิ่นขวงมันกะเป็นคั่นบ่อนมันขอได้กะง่ายบางคนมันกะเฮ็ดให้เจ็บท้องเจ็บไส้กินข้าวบได้หัวใจสั่งตั้งจิตตั้งใจได้

(ลำ) อ้าวขอนาเจ้าขอนากะหน้าหน้า
คั่นแม่เอ็นให้เจ้าชาน
คั่นดกน้ำให้เจ้าจ่มคั่นดกตมให้เจ้าคั่น
กาละเกดพรำพร้อมเดินเข้าห้องผ่อนกายเด้น้อย
เป็นอันค้อยเหียงเหียงคำแพงเอ้ย
หรือว่ามีแนวช่องน้ำตานองผัดดิงจ้อง
เกาะกันมาคือดาหน้างไยคั่นว่ามดเพิ่นมอ
ยากผีนาคเพิ่นมาต้อไยคั่นว่ามีอะสัน
คั่นพาหวานเพิ่นมอคั่นแม่ยกเครื่องพอ
คั่นเหล็กสีกะแทงเหล็กแดงกะเอาจำ
เอือคือสิหมุ่นอุ้ยปุ้ย
คั่นว่าเบ็ดกระบวนแล้ว
คั่นว่าบิดาให้มารดานั้นพ่อแม่
ทั้งพระธรรมนั้นกะอยู่หอแก้ว
คั่นเจ้าตานนั้นกะอยู่โหบ้าน
ทั้งหมอปี่นั้นมานั่งแหงน
คั่นเดินดับเฮากะขี่ม้าแซม
คั่นว่าพิกดูเหล็กเฮากะใส่ไลตัน
คั่นเพิ่นมาขอนาคะว่าน้ำไปไหล
ไยคั่นแม่เบ็ดกระบวน

ขอให้มันแสนปีขอให้ยีนแสนช่วง
คั่นเพิ่นวานให้เจ้าช้อย
คั่นพาข้าวให้เจ้าหงายคั่นพางายให้เจ้าแต่ง
อ้าวคนผู้นี้คั่นตั้งจิตสิบได้คั่นตั้งใจสิบเที่ยงบ่น้อย
คั่นเป็นหนูแลบลิ่นนอนดินปิ่นเสวียง
คั่นแม่คนาคัดแต่แกนแนแต่ฟ้า
หมอเพิ่นผัดท้วงยากผีไซ้ผัดมาคา
คั่นว่าวันกะจ้อคั่นพาโจ้เพิ่นทาน
คั่นแม่ยอเครื่องให้พอใจเต้เจ้าทุกอย่าง
ตีนทำลงคือสิหมุ่นไปเย้อ
ทั้งพุ่นสิป่วยกายเด้เย้อ
ช้อยสิได้ดอกลาเล็กละน้อ
ทั้งพระพุทธรนั้นกะอยู่หอคำ
อ้าวคั่นเจ้าปู่คั่นกะอยู่โหนา
คั่นว่าบิดาให้มารดานั้นพ่อแม่
ทั้งหมอแคนเพิ่นมาล้อม
คั่นเดินแสมเฮากะขี่ช้างเลาะ
พิกดูในเฮากะใส่ไลตอก
คั่นขอไฟเฮากะว่าไฟมอด
สมควรช้อยสิลาเลิกไปแล้ว ละหน้า

(สำนวนที่ ๑๐)

บทร้องสำนวนนายลอย การุญ

บ้านหนองไผ่

(ลำ) อันยาเอ้ยอย่าถือสาชาวพี่น้อง
ขอเชิญมาเทียมร่างทางกายนอนแป้น
ข้าขอเป็นตัวแทนพี่น้องอยากเห็นเด็บบ่อนสู่ทาง
อันยาเอ้ย เจ็บหยังเต้ในกายลวงเกินนี้แล้ว

อยากเห็นป่องทางเป็นไป
ชาวโลกาเฮาไซ้ขอนานาวสวรรคค์แต่ง
ผิดตามเทือเบือต้ามครั่งอภัยบ้างความเป็นไป
คั่นตีคือแต่งต้อการหยังสิหาให้หยังสิหาเปลี่ยน

เอาอยู่บ้อสิหาคนแทนตาย
หรือสิเอาท้าวนี้บ่แลกให้เปลี่ยนเป็นคิงชาย
สิบะคนแทนหน้า สิบะกายดอกแทนพื้น
(พูด) สิบะคนแทนหน้า สิบะกายแทนพื้น ว่าแต่คนอยู่นี้ ดีแล้วสิแตงนำ หรือว่าอยากได้ท้าวได้นางกะสิ
หาเปลี่ยนให้

(ลำ) อ้าวหรืออยากได้บ่อนอยู่บ่อนสร้าง
จั่งสิตักใจดอกหมู่ทาน ยังสิได้ดอกว่าน่า
โอ้ย คันจั่งชั้นยี่นชั้นให้พื้นแยง
เจ็บสิได้เซาบ่เต้ไซ้สิได้หว่างบ่เต้ชาวบ้านนั่งแยง
อันยาเอ้ยเขาถ่มไว้หลายปี
อันยาเอ้ยปลูกให้แล้วบ่รักษาเอายามบ่อน
อันยาเอ้ยคิดอยากได้หอแก้วหอคำเอ้ย
คันบ่ได้ดั่งเว้าความไซ้สิเจ็บตาง โอะ โอะ โอ้ย น้อ

(พูด) อ้าว คันได้หอคำหอแก้วแล้ว ความเจ็บความไซ้กะสิได้วะ ฉิดยากะสิได้เซา กินข้าวกะสิมีแสง อ้าว
คันแม่นชั้นกะยี่นงามๆ ให้ผู้ข้าเบิ่งแห่ อ้าวยี่นแล้วกะนอนงามๆ ให้เบิ่งแห่ อ้าวข้านี้เป็นตัวแทนพี่น้อง
อย่ามาตีวะมาตีมาตีมาตีเมืองโลกาแตง ความบ่ดีผู้ข้า คันบ่จริงแท้ๆ บ่เว้าเตอ ต้องการอันใดสิให้ เชื้อแพสิ
เมื่อส่ง เงินค่ารถแต่งให้พร้อม ไปเทศต่างกันเด้ออันยาเอ้ย บ่อนเฮือนชานลานแป้น ดินดอนต่อนหญ้ามัน
กะได้หลายหม่องหลายที่ ทางได้มันสิตักอกตักใจ คันมุ่เจ้าซุมนายบ่เว้าให้ฟัง บ้านเมืองกะจักสิปลูกบ่อน
ได้ ปลูกบ่อนนี้กะย่านบ่ตักใจ ปลูกอยู่โพนน้อยกะย่านบ่ตักใจ กะอยากไปปลูกอยู่หัวไซ้ปลายนาพุนแล้ว
คันแม่นปลูกบ่อนได้บ่อนหนึ่งผัดอยากไปซูดไปกน คันได้เงินได้คำกะอยากปฏิรูปใส่นาสาโท จั่งอยาก
ถามให้มันคัก ให้มาเทียบร่างเทียบคิงแล้วเว้าให้ชาวบ้านชาวเมืองพื้นพึ่งเด้อบัดนี้ เจ้าไซ้เจ้านาเอ้ย
พ่อเจ้าเฮือนพื้นนั่งเบิ่งได้ ยอนเจ็บไซ้ใส่คิง ลูกเมียพื้นนั่งขอ ลูกอ้อพื้นนั่งคิง เปนจั่งได้กะ มาจั่งได้
คันหมอเว้ากะบ่คัก อยากให้เข้ามาเว้ามาจากบ่พี่น้อง มาเทียบชั้นห้าชั้นคิงให้พื้นเบิ่ง ต้องการจั่งได้ ชื่อ
ว่าจั่งได้ เสียงว่าจั่งได้ คันผีบ่มีชื่อมีเสียงกะจักสิเอิ้นว่าจั่งได้ เจ้าไซ้เจ้านาเอ้ยบาดท่าผู้อื่นไปนั่งอยู่หออยู่
โองสิเฮ็ดแนวได้

(ลำ) อันยาเอ้ยเจ้าอยู่ไซ้ชาวมงคลตานอกบ่ไซ
อันยาเอ้ยขอเชิญมาเด้อท่าน
เบิ่งดูมาเบิ่งดูพี่น้องคอยถ้ำดอกสู่คน
อยากเห็นป่องศรัทธาเอ้ย
ต้องการหยั่งสิหาให้ของหาได้สิหาเปลี่ยน
พวกไทบ้านพื้นนั่งคอย

(พูด) อ้าว บ่ได้ฮ้ายได้ยาก เอ็นมาเว้ามาถามชื่อชื่อ ต้องการหยั่งกะสิหาให้เบ็ด ขอแต่ให้ตีให้เซา ดีกะดี
มือนี่ กินยากะให้ตีมือนี่ ไปโรงมดโรงหมอกะขอให้เซามือนี่ บ่ต้องอายเด้อ อายคนกะบ่ได้กินข้าวหวาน
ละมือนี่

(ลำ) โอ้ยละแม่อันยาเอ้ยชาวบ้านพื้นนั่งถ้ำ
มาเถิดละแม่เอ้ยลูกเมียพื้นนั่งถ้ำ

สิเอาเทียนแทนดอกนำเจ้าสิเอาไปให้ดอกสู่ทาง
เป็นตัวทิงตัวแทนต่างกายบาดยามเว้า
ว่าแต่ตีดอกมือนี่ครวหน้าสิว่าน่า โอ้ย โอ้ย น้อ
หอคำเอ้ยบ่อนเจ้าอยู่ บ่เต้
อันยาเอ้ยเอาบ่เต้หอคำแก้วหอโฮงเอ้ยสถานแตง
คันอยากได้หอคำหอแก้วหอมๆ สิผัดเปลี่ยน
โอ้ยคันจั่งชั้นยี่นงามๆ ให้พื้นเบิ่ง
จนลิมครวแล้วไฟไหม้แม่นบ่มี
ไฟลามป่าหลายปีแล้วกะห่างมา
จนตีฆ่าหาทางเอ้ยม่างบ่อน

ตาในบ่เห็นป่องบ่มีร่างให้พื้นเบิ่งบ่มีร่างให้เห็น
เสียงหวานๆ เอ็นเข้าใส่
คอบอยากหาแนวแตงแก่
คือลูกเมียพื้นขอน่า ลูกผัวว่าดีลั่น
มาเทียบดูมาเทียบชั้นดอกไม้

ชาวมงคลเป็นไทแตง
ไทบ้านพื้นนั่งคอย

(พูด) เอ้ามาฮอดมาถึงแล้วจะมาสั้นชั้นเทียนให้เพิ่นเบิ่งก่อนดู อ้าวสั้นงามๆ ต้องการหยั่งสิหาให้ แนวนหา
ได้หามี คับบ่เว้าบ่จาไทบ้านไทเมืองสิบเลี้ยงบ่เกือเตอ อภัยให้กับลูกกับหลานแทน สั้นให้เพิ่นเบิ่งดู ย้อน
ให้เพิ่นเบิ่งดู มาฮอดมาถึงมาเทียมชั้นเทียมคิ่ง ความต้องการอยากดี ต้องการหยั่งกะสิหาให้ คับบ่ได้
กะสิขอละมือนี่ เนาะพื่อน้องเนาะ

(ลำ) อันยาเอ้ยผิดตำมเทื่อเบือตำมครั้ง อภัยให้แก่ลูกแก่หลานได้บ่เต
โอยคั่นอภัยให้แก่ลูกแก่หลานแล้ว สั้นชั้นเทียนให้เพิ่นเบิ่ง
ยอมสิเลี้ยงยอมสิเกือสิขอยอมในมือนี่ ว่าดีแล้วสิแตงนำ โอ้ โอย นา

(พูด) มา คั่นสิอยากอยู่นำกะมา คั่นอยากเมื่อกะว่ามา อ้าวลูกมาย้อนให้เพิ่นเบิ่งก่อนดูบาดนิ ย้อนงามๆ
มาเฮ็ดให้เพิ่นเบิ่งแล้ว คั่นว่าเข็ดว่าคิ้วอหีสเนาะพื่อน้องเนาะ เพิ่นสิแตงให้เขา เจ็บในแหว ในท้องในไส้ กิน
ยาตีกต้องมันกะมีแสม ผิดละกะขออ่อนขอยอม เอ็นใส่หลายเทื่อหลายที เอ้าบัดนี้กะมาเว้ามาจากใต้
เจ้าบ่มรังมีคิ่งให้เพิ่นเบิ่ง ผู้เข้าเอ็นมานี้ เอ็นมาบ่ได้ฮ้านดอก เอ็นเจ้ามาจา เอ้าย้อนงามๆ ให้เพิ่นเบิ่งดู
เอ้อ ย้อนงามๆ บ่มบ่อนอยู่บ่อนเขาบ้อ อยากมาอยู่เอือนอยู่ชานกับเขาบ้อ โอยมาอยู่หยั่งน้อลูกเต็มบ้าน
หลานเต็มเมือง เอ้า มาเว้ามาจากให้มันทั่ว มันสิสาย เอ้าย้อนให้เพิ่นเบิ่งดูอันยา ฮ้ายกะให้ตืออกดีใจสา ต่าง
คนต่างบ่ฮู้จักกัน ต่างคนต่างบ่จักทีบ เขาเป็นมนุษย์กะมีซุดมีกน เฮ็ดไฮใส่เนา เจ้าเป็นวิญญาณผัดว่าไป
เบียดเบียนซุมเจ้า เขากะบ่ฮู้จักนี่ละ เจ้าผัดบ่มิโตมีดิน ลูกหลานถือผิดถือแม่บ่กะขอให้เขาได้บ่ อภัยให้
ลูกให้หลานเจ็บไข้ให้ได้เขา ลงไฮจ้งบั้นให้ไทนา แล้วเข้า (ข้าว) ใส่เล้าจ้งบั้นให้เทื่อเดียว เจ้าที่เอ้ย คั่นสิ
อยากอยู่กับแม่ออก เพิ่นกะสิรับไว้อยู่ ขอแต่ลูกผัวเพิ่นเขา สั้นงามๆ เบิ่งดู เอ้า ลอยมา ย้อนเบิ่งดู พื่อน
งามๆ เบิ่งดู หรือว่านัดมื่อกัน นัดวันสิปลุกหอปลุกโฮงให้แก่นั้นกะพอแล้ว คั่นสิเอาแก่นั้นกะสั้นชั้นเทียน
แสมๆ เอ้า สั้นแค่นี้เขากะบ่เชื่อเตอ อยากให้เขาปลุกหอปลุกโฮงหม่องได้ มักหม่องได้ให้เว้ามา

(ลำ) อันยาเอ้ยคั่นบ่เว้าแจ่มแจ้ง ชาวมวงคลบ่ว่าแจ้ง ชาวใหม่เห็นบ่อน
ได้บ่อันยาบ่อนแตกให้ว่าแจ่มแจ้งให้สิว่าเขา คั่นว่าดีต่อข้างเอายาใส่รักษากาย
เจ็บทางในในกายบ่อนเอ้ยระเหยแล้ว อันในท้องในไส้เอายาใส่รักษาบ่อน
ให้จิตจางลงท่อก้อย ค่อดีบาดใส่เนา เอาบ่อนเก่าบ้อหอคำหอแก้วหอโฮงสถานแตง
สิปลุกเอือนให้เจ้าอยู่ในวันสำเรัจนั้นนา ลูกหลานท่านสิแตงนำ เอ้อ เอ้อ เอ้ย

(พูด) เอ้า คั่นแม่เอาหม่องเก่าสั้นให้ผู้เข้าเบิ่งก่อนดู สั้นแสมๆ แสมกว่านี้อีก เอาคั่นสิเอาหอคำหอแก้วกะ
สิเฮ็ดให้ซุมเจ้า แต่ว่าสั้นชั้นเทียนให้เบิ่งสาก่อน

(ลำ) โอยภาษาต่างบ้านความเว้าละต่างกันบ้อ ส่างบ่ไซความเว้า ส่างบ่ไซความว่า
อันยาเอ้ยเว้านำตุ้ลูกหลานนั้นหน้าขอให้สิแตงนำ หรืออยากมาอะแ่นพื่อนนำบ่อนเคียงกายบ่เต
อยากมาล่องนำคิ่งนากายว่านำทางบ้าน หรืออยากมาโลมข้างเคียงกายยามแตง
อยากมาอะแ่นพื่อน สิพอใจนั้นบ่เต โอ้ โอ้ โอย

(พูด) หรืออยากมาอยู่นำบ้อ คั่นอยากมาอยู่นำกะอ่วยซันห้ามาเบิ่งดู ย้อนให้เพิ่นเบิ่งดู ลงมาตุ้ ลงมาคั่น
อยากมาอยู่นำ ย้อนให้เพิ่นเบิ่งดู ลงมาแล้วมารักษาเขาให้ดีให้เขา อ้าวคั่นอยากอยู่นำละให้ย้อนงามๆ
อ้าวลงมา ชาวมวงคลเว้าบ่เป็นเต ลงมาอย่าฮ้องอย่าให้ โอยจักเฮ็ดแนวได้หละเขาบ่จักหยั่ง เอ้าพื่อนให้
เพิ่นเบิ่งดูบาดนิ คั่นอยากอยู่นำเมียกะต้องให้ผัวเขาเขา โอย เขาจะปะละปล่อยโพดเนาะ โอยไผสิจักว่า
เจ้าอยากสิอยู่กับเขา

หมอเหยา : เอ้าสิขอตามเด่บาดนี้เนอ มื้อนี้เพิ่นกะอยู่ชั้นห้า ชั้นเทียบอยู่ในร่างในคิงเมียเจ้า พ่อออกเอ้ย คันตีคันเขา เจ็บกะเขา ไซ้กะเขาละเจ้ากะสียอมอยู่บ้อไปปลุกหอบปลุกคำให้เขาอยู่ ผู้เฮือนให้เขาน้อย เจ้า อู้จ๊กอยู่บ้อว่าบ่อนเก่าว่าวันมันมืออยู่บ้อแต่ก่อนเห็นอยู่บ้อแต่ก่อนหอค้าอยู่ฮั้น

ผู้ตอบ : จักแล้วเด้อ มันกะนานแล้ว ลืมไปแล้ว

หมอเหยา : มันกะสิลืมแล้วบ้อ โดนแล้ว นานแล้ว

ผู้ฟัง : คันอยากได้กะบ่อยากได้

หมอเหยา : มันกะบ่อยากดอก เอาบ๊ีบขนม ดอกลงไปละกะแล้วเป็นสังกะสีอย่างดี คันมันตีมันเขาผู้ซ้ากะสิ ได้ไปเฮ็ดให้ บาดนี้เนอไปเลี้ยงไปเกือซ้อซ้อมันกะบ่อเขา เพิ่นกะอยากอยู่กับลูกกับเมียเจ้า

ผู้ฟัง : อยากอยู่กะสิให้อยู่คันทันนั้น ซิริบเอาทุกอย่าง

หมอเหยา : อันนี้เฮาเพียงแต่แต่งชั้นห้า แต่ผีเพิ่นบ่ได้มาอยู่เอือนนำ สิว่าให้เข้าใจ ผีนั้นเพิ่นสิไปอยู่หอ อยู่โงง แต่เฮาแต่งชั้นห้าไว้ซ้อซ้อดอก เมื่อวันสิลวันพรเพิ่นมาเบ็ง บาดฮ่าเฮาเล่นเฮาหัวลงฮีดลง คลองเฮากะไปเอิ้นเอา ฟังคักๆ เด่ บ่ได้ไปขึ้นดอกไม้แต่พุ้น แต่ว่าปลุกหอบปลุกโงงนี้ให้ขึ้นดอกไม้อยู่ ขึ้น แล้วกะแล้วเทือเตียว บ่แม่นวันสิลละไปขึ้นแต่พุ้น วันสิลกะขึ้นแต่เอือนเฮาพี่ละ เพิ่นมากะ เพิ่นเห็นชั้นห้าเฮากะ เพิ่นกะสิฮู้ว่าเฮายังนับหน้าถือตาเพิ่นอยู่ กะแค่นั้นเนาพี่น้องเนาะ เอ้าฮ่านี่สิขอตามเจ้าตัวเด่ บาดนี้ สิตามผัวผัดบ่ได้ไปพื่อนเนาะ ทามผู้เป็นลูกเป็นเมีย เป็นจั่งได้กะบ่เอา กะให้ว่าโลดเด้อ ให้เมื่อโลด จั่งได้กะให้ว่า คันสิบ่เอาบ่ไปพื่อนกะให้ว่า ผู้ซ้ากะสิได้ออยให้จนได้ หรือบ่ได้กะสิจำเป็น

ผู้ฟัง : เอากะเอา ขอแต่ดีแต่เขา

หมอเหยา : เอ้าบาดนี้ฟังไปเนาะเป็นจั่งได้คันลูกผัวอยู่ดีมีแวงกะสิปฏิบัติซัดสิไว้อยู่ชั้นห้า แม่บ่บ่อ

เมียผู้ป่วย : ซัดอยู่

หมอเหยา : คันเจ็บเขาไซ้ดี เพราะว่าผีไปเอิ้นใส่ ไปเลี้ยงไปเกือ เอาหยังไปเลี้ยงไปเกือกะบ่เขา เพราะว่า ผีนี้มาเฮ็ดหาซ้อ งอหาใส่ กินยามันกะถิกอยู่ เอาหยังใส่กะถิกเหมิด แต่ว่าเป็นหยังคนคือบ่เขาฮั้นนา หลังเทือผัดคือสิตี บาดหลังเทือผัดคือหนักกว่าเก่า อันนี้กะเขาเฮ็ดมานี้กะผีเฮ็ดหาซ้อ งอหาใส่ มันทำให้ เป็นโรคละบาดนี้ กินยาแก้เส้นแก้เอ็นละผัดมาแพ้ท้องแพ้ใส่ เพราะว่าโรคอันนี้มันต้องกินยาคู่กันไป กิน ยารักษากระเพาะไปนำ เพราะว่ากินยาพวกแก้เส้นแก้เอ็นมันสิแพ้ท้องแพ้ใส่ บาดแล้วมันกะป็นบาดเป็น แผลละมันบ่แม่นสิตีโลด บาดเทือผ้อออกไปแล้วบาดแผลมันกะยังมีอยู่โรคมันกะเฮ็ดให้เป็นแล้วเนาะพี่น้อง ไซ้ยารักษาไปมันกะสิถิก จิตยาละมันกะมีแวง บางคนจิตยาจักเข็มสองเข็มกะเขา สาเหตุของเรานี้เนาะ พี่น้อง คนจั่งเราผัดบ่เคยเจ็บเคยเป็นจักเทือเด่

ผู้ฟัง : เรากะบ่เคยเจ็บเคยเป็นจักเทือเด่

หมอเหยา : มันเข้ามาถึงแล้ว เข้ามานี้ ๒ เดือนบ้ายแล้ว

ผู้ฟัง : แม่อยู่เราเป็นเราเจ็บมานี้กะสองเดือนบ้ายแล้ว

หมอเหยา : ตามที่ค้ายมันออกมานี้ ๒ เดือนบ้าย บาดเทือนี่ไปมดไปมอกะมีแต่ว่าผีไฮ้ผีนาเฮ็ด กะไปเอิ้น ใส่แม่บ่อพ่อ เอ็นหาใส่ซ้อซ้อมันกะบ่เขา แต่ขนาดหมอมาลำนิชั่วโมง ๒ ชั่วโมงมันกะยังบ่อยากยอม คัน ผีโตนมันงายเอิ้นใส่ซ้อๆ มันกะเขา ผีโตนนี้มันตีเจ้าคักปานหยัง ค้อนใส่เลยละเส้นเจ้านิ คันแม่นเขียนจะนา กะเหยียดขาซิ่งหนึ่งพุ้นแล้ว นอนทับหลายกะบ่อได้ นอนตะแคงกะบ่ได้ สาเหตุมาเป็นจั่งซี้บาดนี้ เพิ่นกะ หาสาเหตุว่า ไปเลี้ยงไปเกือนี่กะบ่ยอมแล้วเนาะ เพราะว่าเพิ่นอยากอยู่นำ ผู้เมียรับไว้กะรับเป็นฮิดรับ เป็นคลอง บาดลงเล่นใส่บ้อพี่น้อง พี่น้องแต่บ้านเฮาลงพี่กะได้ บ่ได้ยากดอกกะไปเชิญไปเอิ้นเอาบ่ได้ ยากกว่าแต่คันตีคันเขา อันนี้หละโรคภัยไซ้เจ็บนี้บ่หลาย แต่มันเป็นหลายเพราะมันเป็นถึงบ่แม่ได้เฮ็ดนำ

ผีละมือนี่บ่เขา มันกะค่อยดีค่อยหายไป บ่แมนสิตีขึ้นโลด สมมุติว่าผีเมื่อแล้วโรคภัยไข้เจ็บ มันแต่งให้ เป็นเต็นท์ทองกะเป็นแล้ว เส้นมันกะเป็นแล้ว มันกะสิค่อยเขา จิตยาไปแล้วกะสิค่อยอ่อน ค่อยเขา

ผู้ฟัง : ถึกแน่ท่อน ถึกแน่ท่อน ยะเห็ดดีเหื่อเขา ถึกของมดของหมอแต่ท่อน

หมอเหยา : ถึกอยู่เขาวานัน คันเฮ็ดนำแนวหมู่นี้หละ เอ้าเข้าใจแล้วผู้ข้ากะสิเชิญออกจากร่างจากคิง มา อยู่ขันห้าขันเทียน แล้วกะให้แต่งเฮือส่งเฟิ่นเมื่อ บาดนี้

ผู้ฟัง : โอ้ย อันนี้ให้เสียบใส่หมอยาอยู่เบาะ

หมอเหยา : อันนี้คันเฮ็ดนำแนวมันแล้ว ใส่ยาหยังกะถึก

ผู้ฟัง : คือสมมุติว่า เฟิ่นมาอยู่หน้าแล้วครุบาผัดบ่ได้เลี้ยงผีบาดนี้ สิให้ทางนี้เลี้ยงอยู่ใสกะได้บ่อ

หมอเหยา : โอ ยามอยากพื่อนั้นเบาะ เอ้าสิเว้าสู่ฟัง ผู้ข้านี้กะ ลูกคายมีกันเป็นร้อย แต่ตัวผู้ฟ้าเฮ็ดให้ แล้วบ่ได้รับโลดนอกจากว่าพื่อน้องเอ้ยฮอดเดือนสี่แล้วผู้ได้สนใจสิไปลงตูปได้กะไปลง เพราะมันมีตั้ง 8

ตูปพุ่น ผู้ข้าพาเขาลงฮัน

ผู้ฟัง : เอ้อ คันแมนขันกะไปลงพุ่นหละ

หมอเหยา : บาดนี้หละ คันยามลงไปละพุ่นคันยามเดือนยี่เดือนคลองพุ่น ผู้ข้าจั่งสิเอาฮืดเอาคลอง บ่ได้ เอาเดี๋ยวนี คันแมนจั่งได้กะไปบ่ได้ สิไปเล่นเอาฮืดเอาคลองกะไปขอพื่อน้องสิไปเล่นนำเขา

ผู้ข้าบ่ได้เอามาเอาใจกันสะดวกใส่ไปทางนั้น เขาปฏิบัติเอาผีเฮามันกะดีเอง มันบ่ได้อยู่หน้าครุบาดอก คันอยากไปพื่อนบ้านหนองไผ่กะไป ของผู้ข้าพื่อนวันเดียว อันนี้สาเหตุของแม่ออกนี่เนาะ โรคภัยไข้เจ็บ คันดีแล้วมันกะบ่อยากไปพื่อนใสกะได้ดอก แต่ผู้เขาอยู่กรุงเทพเขาจะยังขึ้นมาพื่อน เอาฮานี้หละผู้ข้าสิ นัดแล้วหลังอาทิตย์หนึ่งสิให้ไปปลุกหอโงให้เขา คันอาการดีขึ้นมาแล้วกะไปปลุกหอให้เขา

ผู้ฟัง : ขอแต่มันดีมันเขาเถาะ

หมอเหยา : เอ้าขันห้าหละสิแต่งฮับแต่งฮองไว้เป็นขันตัน วันศีลวันพรให้เปลี่ยนดอกไม้ให้ บาดนี้คันยาม บ่ดีบ่เขาจะอย่าฟ้าวเปลี่ยน กะขันห้านี้กะได้คว่ำทิมเต้คันบ่ดีบ่เขา กะให้เข้าใจ ละกะชอกเข้าเฮือนเข้า ชาน แต่งขันห้าผัดย่านถือผัดถือแมนเนาะ บาดนี้กะสิแต่งเฮือแต่งแพให้เฟิ่นเมื่อถ้าอยู่ไฮ้อยู่หน้าถ้า บ่ให้ อยู่เฮือนนำ เฮ็ดเข้าหวานจิบหมากจิบยาแค่นั้นเด้อ แต่งใส่นั้น เฮ็ดรูปเฮือพร้อม รูปคนพร้อมส่งเฟิ่นเมื่อ กินยาหยังกะดีหมัด เอ้ออันได้สงสัยถามมาเบ็งก่อนดูฮานี สิได้ให้เราพักพื่อน

เอ้าหยับเข้ามาฮานี สิถามเฟิ่นว่าพออกพอใจบ่อ

(พูด) เอ้ออันยาเอ้ยผู้ข้าสิถาม ผู้เจ้าเฮือนเรากะถาม ผู้เจ็บไข้กะถาม เราสิรับไว้อยู่เบาะของรักษา แต่ให้ เมื่ออยู่ไฮ้อยู่หน้า สิปลุกหอปลุกโงให้ ยามเล่นยามฮัวจั่งสิไปเอิ้นเอา ยามวันศีลวันพรกะให้มาเบ็งมา แยก เขาสิแต่งรับแต่งฮองไว้ สิพออกพอใจบ่อบาดนี้ ลูกเต้ากะอยากให้พ้อเขาดีเจ็บให้เขาจากไข้ กินหยุด กินยาอันได้จั่งสิถึกก่อนสิให้พ้อใหญ่เขาอยู่บ่บาดนี้ คันแม่เราเขาสิไปปลุกหอคำหอแก้วให้เจ้าอยู่ เลี้ยงเข้าหวานจานแป้น จิบหมากจิบยาท่อนั้น อย่าไปกินไก่กินกาถ้อนผู้ข้าเอ้ย พอใจบ่อคันยกเข้าหวาน จานแป้นอันยา คันพอใจสันขันห้าขันเทียนให้ผู้ข้าเบ็งก่อนดู คันวันศีลวันพรกะสิเฮ็ดดอกไม้ให้เจ้า คันวัน ศีลวันพรกะสิไปเอิ้นเอาเด้อให้เขาอยู่บ่บาดนี้ อยากถามแค่นี้ได้บาดนี้ กินยาใสกะสิให้ถึกอยู่บ่อ เฟิ่น ว่าสันแองๆ ให้เฟิ่นเบ็งแทน

(พูด) อันยาเอ้ยคันว่าพอใจแล้วสิแต่งเฮือให้เจ้าต่าวเมื่อเต้ (ซีเฮือเมื่อไต่อยู่หละว้าอันญา เมื่ออยู่หออยู่ โงพุ่นหละ คันเที่ยวไปเที่ยวมากะอย่ามาแต่งเจ็บแต่งไข้ให้เขาเด้อ) คันกินยาใสกะถึกสันขันเทียนให้ผู้ ข้าเบ็งคักๆ ก่อนดู

(ลำ) อันญาเอ้ยคันว่าเป็นจั้งขัน

ดีใจล้วนควรรนำสวรรค์แต่ง

อันญาเอัยสาวเครือวัลย์เพ็ญได้เว้า

นามกรของน้อยให้เจ้าจ้อเอาเด้อ

อันญาเอัยเครือวัลย์เอัย

น้อง จ้อช้อยเราแห่นผีเรานั้นชื่อเครือวัลย์)

อันญาเอัยเครือวัลย์เอัยให้ว่าดีคือตั้งแต่ม

บ่อนใดอย่าได้เจ็บในท้องมั่งสองข้างเจ็บในใจ

(พูด) คั้นพอแล้วสันแสง ๆ อยู่ หรือว่าสิฟอนอีกรอบหนึ่ง คั้นสิฟอนสันชั้นเทียนไฟผู้ข้าเบ็ง เอาอีกจัก
หน้อยบ่อ เอาคั้นชั้นฟอนให้เพิ่นเบ็งอีก

(ลำ) อันญาเอัยคั้นเจ้าพอใจแล้ว

รักษาใช้ว่าแต่ชานอนเจ็บให้เบาข้าง

โอ้ยขวัญน้อยสงคิน โอ้ยเด โอ้ยนา

(พูด) เอาคั้นพอแล้วสันชั้นเทียนไฟผู้ข้าเบ็ง หรือว่าพอแล้วสันชั้นเทียนเบ็งดู พี่น้องเขาเพิ่นผัดอยากให้
ฟอนให้เบ็งอีกจักหน้อย ก่อนสิเมื่อ ฟอนให้เพิ่นเบ็งอีกจักหน้อยก่อนดู ฟอนให้พอกพอใจก่อนจ้งเมื่อ

(พูด) อันญาเอัยผัดตามเทือเบือดำมครั้ง

คั้นว่าโรคและภัยให้เป่าแปนอยู่ในร่าง

เจ็บใส่ขาแข้งตนเจ้ากะว่าเขา

เจ็บเทือเล็กเทือน้อยให้หายได้ชู่ทาง

เจ็บกระดูกเส้นเอ็นตามกายอย่ามาค้ำ

ชั่วโลกาปามีแนวต่อสู้นแนวเจ้ากะว่ามี

ได้บ่ได้คุณโยมมอภัยกันได้บ่ได้โยมท่าน

เจ็บในกายให้หายก่อนมีชันห้าขออ่อนยอม

ข้อยสิขอแต่งแก้ให้หายก่อนความเป็นไป

คั้นสิใหม่กินเหล้าดมยาทานังสิได้แก้ก่อน

ต้องการหยั่งสิหาให้ ต้องการหยั่งสิหาแต่ง

ต้องการชันห้ากะสิแต่งคือเว้า

ยังเคียดหลายบ้ออันญาเอัยยังขมหลายบ้อ

(พูด) คั้นแม่นเคียดหลายลูกให้ผู้ข้าเบ็งงาม ๆ แหน่เด้อ คั้นยังเคียดหลายให้นอนงาม ๆ ให้เพิ่นเบ็ง

(ลำ) อันญาเอัยอย่าสู้อองสุให้

โอ้ย คั้นว่าเจ็บหว่างอยู่ในท้องให้หายได้ละสู่ทาง

คั้นว่าดีสิรับต่อน สิเอาเจ้านั่งแยง ละเออ โอ โอ้ย หนา

(พูด) เอ้า ย้อนให้เพิ่นเบ็งดูบาดหนี สันชั้นเทียนเบ็งดู เอ้าลงมาจิตขึ้นบาน เอ้าย้อนเบ็งดู คนนี้ฟอนบ่เป็น
เด้อ คั้นผีบ่พาฟอนคั้นชุมเจ้าเป็นผีกะพาเราฟอนให้ได้ ถึงขวบปีกะสิเอ็นมาฟอนอยู่หออยู่โฮงบ่อนเจ้าโฮ
เจ้านา เอ้าฟอนให้เพิ่นเบ็งดู ย้อนงาม ๆ ดู สันชั้นเทียนงาม ๆ เด้อ เอาชันห้าอ้วยไปอ้วยมาดู เอาคั้นแม่น
อีหลี่สิรับไว้อยุดอก ชุมเจ้าเป็นผู้หญิงหรือเป็นผู้ชาย คั้นเป็นผีกะหญิงยกชันขึ้นสูง ๆ เบ็งดู เอ้ายกชันคั้น
เป็นผู้หญิง ยกชันอีก คั้นเผ่าหลายกะสิบ่ให้มาอยู่หน้าเด้ เกี่ยวข้าวบ่ได้ คั้นยังน้อยยังหนุ่มกะสิรับเอาอยู่
เพราะว่าพาไปเกี่ยวข้าวได้ มาผู้เดียวเบาะอันญา เจ้ามาองค์เดียวเบาะ คั้นมาองค์เดียวยกชันห้าขึ้นดู
ยกชันอีก โอ้ยอยู่แต่โฮ้แต่หากะตีพอแวงแล้วจักสิฟางเข้ามาเฮดหยัง อันว่าเราเจ็บเป็นอยู่นี้กะมีแต่ชุม

ชาวบ้านเพ็ญได้จ้า

เป็นเครือวัลย์น้อยดอกเอือนชานอยู่บ้านแต่ง

คั้นว่าดีต่อข้าง เอายาแก้กะว่าเขา (ฟังแห่นเด้อพี่

ให้หายดีคือตั้งจาเจ็บดอกคิงในกาย

เว้าตั้งวอนถึงยามไฮ้สิจายถึงยามนาสิจาแต่ง

คั้นสิฟอนสันชั้นเทียนไฟผู้ข้าเบ็ง เอาอีกจัก

คั้นมารักษาแต่งชันห้าสิรับไว้บ้าน

ผู้นอนคิงให้เบาแหวงให้ว่าดีดอกมือนี่

อภัยบ่อนความเป็นไป

คั้นว่าดีคือแต่มให้เบาบางทุกบาดหย่าง

โอ้ย คั้นว่าเจ็บตามเส้นเลยตามเอ็นให้บ่อน

อย่าไปผิดลูกเด้าหลายบ่อนอยู่ในเอือนชาน

คั้นว่าดีและฆ่ากะตายไปดอกว่างเปล่า

สาธุเด้อเทพเจ้าขอแก้บ่อนความเป็นไป

อภัยให้กันสาเจ็บในเอวให้หายได้

รับไปบ้อให้ยืนขึ้นให้เบ็งแยง

พอใจยังเตสิแต่งนำวันนี่

อภัยให้เพิ่นसान้อคั้นว่าชันยืนขึ้นให้เพิ่นแยง

ว่าแต่ดีดอกมือนี่สิยอมเจ้าสู่ทาง

ต้องการเทียนเงินเทียนคำกะสิได้แต่ง

ยังบ่ปากต่อช้ายบ่เว้าต่อกัน

ชาวเมืองเพิ่นสิว่า

เจ็บในคิงให้เบาข้าง เจ็บในข้างให้เบาบ่อน

เจ้านิเบาะเฮ็ด แต่งเจ็บแต่งไข้ แแนวเจ้าบ่ตักใจ ไปเลี้ยงไปเกือละกะยังบ่เซา หมายความว่าอยากอยู่กับ
 เขาแม่เนบาะ อยากมาเป็นฮีตอยากมาเป็นคลองเบาะ จังชั้นอ่วยขันห้าเบ็งตุ๋ อ้าวไกวขันห้าให้เพิ่นเบ็งตุ๋
 (ลำ) เอ้อขวัญเอ้ย ขวัญอยู่ในกะมาเฮือนมาชาน มาตุ้มลูกตุ้มหลานเต๋อพี่น้อง
 ขวัญเอ้ยมาแหนดนามานอนเฮือนนอนชาน มากินข้าวปุปปลาแแนวแต่ง
 ลูกเต็มบ้านหลานนั้นเต็มเฮือนชาน พาลูกสาวลูกชายมาป่าที่ม
 เฮือนชานมาป่าป่อย คันลูกและพร้าพร้อมบ่ปะที่มปล่อยวาง
 เอ้า ขวัญเอ้ยคันไต่ยีนเสียงเอิ้น เสียงพายให้เจ้าดำวมาเย้อ เต๋อ
 อันยาเอ้ยคันว่ามากินข้าวปุปปลาแแนวแต่ง เจ็บได้เซาไข้ได้เพ็งเมิงบ้านได้นั่งคอย
 อย่าสุไปหัวไฮให้เพิ่นไต่เอิ้นหา อย่าสุไปหัวนาให้ดำวคินมาบ้าน
 ลูกเมียเพิ่นนั่งถ่าเงินค้ำเพิ่นคอยแต่ง ผีไต่กะว่าตักแล้ว ผีนากะว่าตักนา
 เจ้าช่วยเอี้ยอย่าฟ้าวไปเกิดกลางบ้าน ให้เจ้าดำวละมาสา
 มากินข้าวกินปลาสะส่วยแสงทะนอญี่ มาชะเด้อขวัญเอ้ยมากินข้าวปุปปลาผู้ยอแต่ง
 ญาติทั้งหลายเพิ่นนั่งถ่า ไทบ้านเพิ่นนั่งคอย
 ฝ่ายเส้นนี้เพิ่นสิผูกเอาแขนขวา นอนเจ็บกะว่าเซา นอนไต่กะว่าดี
 ว่าหายสู่ความเว้าคันในซากะให้พากันมาบ้าน ในคิงกะพากันมาแข่ง
 ขวัญเอ้ยอยู่ในกายมานอนข้างเคียงร่างกะมีแสง ทั้งลูกเมียกะนั่งถ่าญาติทั้งหลายกะยังคอย
 ขวัญเอ้ยมากินข้าวม้อนี้ มากินปลา ม้อนี้ดีล่วนสะสู่แแนว
 สาวเครือวัลย์รักษาข้าง ให้วันคินรักษาแต่ง
 คันว่าดีฮอดเดือนสามเดือนสี่ยังสิพาอะแ่นพื่อน สิพาพื่อนดอกม่วนกาย
 ยังสิปลุกหอคำแก้ว หอโฮงเอี้ยสถานแต่ง
 มาชะเด้อขวัญเอ้ยอย่าสุไปหมายป่าแฮ้ว ลูกหลานท่านกะนั่งคอย โอ โอะ โอ้ย หละหล่า
 มาขวัญเอ้ย มาเด้อ ขวัญเอ้ย
 (พูด) อ้าวคันเจ้าขวัญมาแล้วผู้ข้าจะสิได้ขอไค้งดำวเมื่อเด๋บาคินิ
 โอ้ยคันว่าข่อยสิหยับดินพ่าย ข่อยสิย้ายดินดอกดำวเมื่อ
 ข่อยสิขอลาคุณพระพุทธรูปเพิ่นกะอยู่หอคำ ข่อยสิขอลาคุณพระธรรมอยู่หอแก้ว
 ข่อยกะสิลาขันห้าทั้งมาลาดอกไม้ ข่อยสิขอลาเครื่องพอยยอเครื่องแม่่น
 สิขอลาทั้งตั้งเตียงไม้วางไว้แม่่นขันคาย สิขอลาไข้หมากพลุพันบั้นแต่ง
 ลาขันทองน้อยดอกจำปานั้นล่อยวน ลาขันเงินน้อยดอกจำปาล่อยวน
 อ้าวคันว่าลาขันห้าเพิ่นกะตัก คันว่าลาทั้งขันหกเพิ่นกะแต่ง
 ลามือเบื่องขวาเพิ่นยอเอาดอกไม้ ลามือเบื่องซ้ายเพิ่นยอเอาขันสมมา
 คันสิขอให้เจ้านั้นเบาบางบกตั้งสะนุบนฟ้า คันว่าเจ็บป่วยไข้หนาวไนให้เจ้าสว่าง
 เมื่อก่อนเด้อคันสิตีมืออื่นบ่ให้ถือ เมื่อก่อนเด้อคันสิตีมือฮือเจ้าอย่านับ
 ขอให้เจ้าตีมือนั้นวันนี้ต่อไป ขอให้เจ้าเซาเบาบางในมือนี
 เมื่อก่อนเด้อพ้อเอี้ยแม่เอี้ย ข่อยขอลาเมื่อเลี้ยงลูกเต็มบ้าน
 ข่อยขอลาเมื่อเลี้ยงหลานเต็มเมือง เมื่อแล้วเด้ออีหล่านางเอี้ย

ภาคผนวก ข.
ภาพประกอบพิธีกรรมเหยา

ภาคผนวก ข

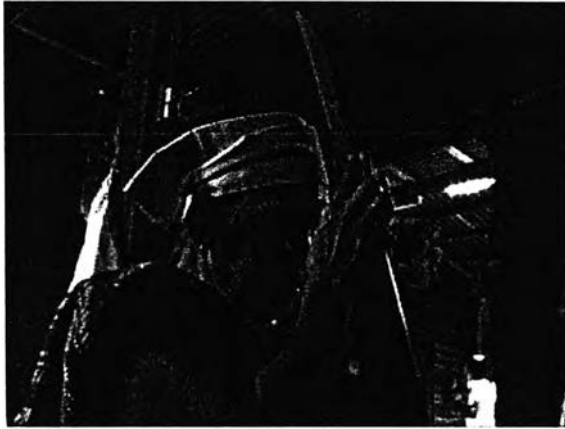
ภาพที่ ๑

การไหว้ผีเชิญผี หมอเหยาจะไหว้ผีเชิญผีด้วยขันคาย (เครื่องบูชาครู) ซึ่งในขันคายประกอบไปด้วย ไขคาย ดอกจำปาลาว (ดอกกลิ่นหอม) เทียน ๕ คู่ หมาก พลุและบุหรี หมอเหยาจะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีจูดอาด (สมัยใหม่) และคาดศีรษะด้วยผ้าแพรวาสีแดง ก่อนที่จะเริ่มพิธีหมอเหยาจะรำมนตร์บนขันคายเพื่อเป็นการบูชาครูบาอาจารย์ หลังจากนั้นจะล่ำเพื่อเชิญผีให้ผีแทนให้มาเทียมร่าง (ประทับทรง)

ภาพที่ ๒

การล่ำส้องและไต่ถาม เป็นขั้นตอนของการถามหาสมุฏฐานของโรค ขั้นตอนนี้จะกระทำควบคู่กับการเสี่ยงทายไข เพื่อดูว่าสาเหตุของอาการป่วยของผู้ป่วย เกิดจากผีกระทำจริงหรือไม่ ถ้าผีเป็นผู้กระทำไขจะตั้งบนฝ่ามือของหมอเหยา ถ้าสาเหตุมาจากปัจจัยอื่นๆ ไขจะนอนอยู่บนฝ่ามือของหมอเหยา

ภาพที่ ๓

การเสียดายดาบ อยู่ในขั้นตอนการลำส่งและการไต่ถาม เพื่อสอบถามหาสาเหตุของอาการเจ็บป่วยเช่นเดียวกับการเสียดายไข่ โดยหมอเหยาจะตั้งจิตอธิษฐานแล้วจะตั้งดาบบนพื้น ถ้าดาบตั้งก็หมายความว่าสาเหตุของอาการป่วยเกิดจากผี ถ้าดาบล้มก็หมายความว่าสาเหตุของการป่วยไม่ได้เกิดจากผี

ภาพที่ ๔

การอ้อนวอนร้องขอ หมอเหยาจะอ้อนวอนร้องขอชีวิตของผู้ป่วย พร้อมกับการแสดงท่าทางประกอบ คือ การฟ้อนรำ ถ้าผลการอ้อนวอนร้องขอสำเร็จ หมอเหยาจะยกมือชี้ขึ้นฟ้า ถ้าการอ้อนวอนร้องขอไม่สำเร็จหมอเหยาจะฟ้อนด้วยท่าผายมือแยกออกจากกัน

ภาพที่ ๕

การเรียกขวัญสู่ขวัญผู้ป่วย หมอเหยาจะเรียกขวัญสู่ขวัญผู้ป่วยด้วยการจัดหาข้าวปลาอาหารที่ผู้ป่วยชื่นชอบ ๔ อย่าง อาจจะมีทั้งอาหารคาวและอาหารหวาน หลังจากนั้นจะเรียกขวัญและญาติของผู้ป่วยหรือเพื่อนบ้านจะร่วมกันเรียกขวัญของผู้ป่วยตามหมอเหยา เมื่อขวัญกลับเข้ามาสู่ร่างกายแล้วจะมีการ “ซ้ำ” ถาดอาหาร (ยกถาดอาหาร) เพื่อให้ขวัญของผู้ป่วยได้กินข้าวปลา

ภาพที่ ๖

การรับขวัญของผู้ป่วย เมื่อหมอเหยาเรียกขวัญและเชิญขวัญของผู้ป่วยกลับมาแล้ว ก็จะมีผ้าผืนยาวพาดกับบ่าและโอบอุ้มรับเอาขวัญของผู้ป่วยด้วยท่าทางที่อ่อนโยน และในถาดพาขวัญจะมีเสื้อผ้า เครื่องใช้ต่างๆ เช่น หวี กระจก แป้ง เงินทอง แทนขวัญของผู้ป่วย และจะใช้ผ้าผูกแขนวางบนพาขวัญ เพื่อให้ผู้มารับขวัญที่เพิ่งกลับมาและให้อยู่กับเนื้อกับตัวไม่หนีหายไปอีก

ภาพที่ ๗

การฟ้องร้องของผู้ป่วย หลังจากที่ผู้ป่วยทราบว่าผีชนิดใดที่มาทำให้เกิดความเจ็บป่วย หมอเหยาจะทำการคุมผีให้แสดงตนว่าเป็นผีดีหรือผีร้าย ถ้าเป็นผีดีผู้ป่วยจะต้องลุกขึ้นมาฟ้องร้องเพื่อต้อนรับผี หากเป็นผีร้ายผู้ป่วยจะต้องเข้าไปนอนภายในบ้านในระหว่างที่หมอเหยาทำการขับไล่ ภาพดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผีที่มาทำให้เกิดความเจ็บป่วยเป็นผีดี ดังนั้นผู้ป่วยและลูกเมืองทั้งหลายจะช่วยกันชักชวนให้ผู้ป่วยลุกขึ้นฟ้องต้อนรับ หมอแคะจะเป่าแคะด้วยทำนองที่สนุกสนาน เช่น ลายสุดสะแนน ลายลำเพลิน และลายเลาะดวบ เพื่อเชิญชวนให้ผู้ป่วยลุกขึ้นมาฟ้องร้อง อีกทั้งยังเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมพิธีกรรมคนอื่นๆ ได้ร่วมในการฟ้องร้องด้วย

ภาพที่ ๘

การใช้สัญลักษณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศ (ดอกบัว) เป็นสัญลักษณ์ที่ทำขึ้นจากไม้ขนาดเบา เช่น ไม้จิว ไม้ฉำฉา ไม้มะกอก เพื่อทำเป็นสินบนให้กับผี เช่น ผีแม่หม้าย ผีดง ผีพราย ผีห้าและผีร้ายอื่นๆ สัญลักษณ์ดังกล่าวหมอเหยาจะนำมาล้อเล่นเพื่อสร้างความสนุกสนานรื่นเริงกับผู้ป่วยและผู้เข้าร่วมพิธีกรรม

ภาพที่ ๙

กระทงเก้าห้อง ลูกเมือง ลูกศิษย์และญาติผู้ป่วย ช่วยกันจัดทำกระทง ๙ ห้อง เพื่อเป็นเครื่องสังเวद्यให้แก่ผี พร้อมทั้งเป็นเครื่องประกอบการเสวยเคราะห์ ในกระทงจะประกอบด้วยเครื่องเซิญ ได้แก่ หมาก พลุและบุหรี ข้าวปลาอาหาร ได้แก่ ข้าวดำ ข้าวแดง กล้วย อ้อย มะเฟือง มะเขือ ฯลฯ เศษเสื้อผ้าผู้ป่วย เส้นผม เล็บมือ และเล็บเท้าของผู้ป่วย

ภาพที่ ๑๐

กระทงเรือ เป็นเครื่องสังเวยชนิดหนึ่ง ญาติของผู้ป่วยเป็นผู้จัดทำขึ้นเพื่อให้หมอเหยาใช้ส่งผีให้กลับบ้านกลับเมือง สิ่งที่อยู่ในกระทงเรือ ได้แก่ หมาก พลุและบุหรี ข้าวดำ ข้าวแดง เล็บมือ เล็บเท้า เส้นผมของผู้ป่วย ไข่กามมะพร้าวทำเป็นชาย – หญิงคู่เพื่อเป็นตัวแทนของชีวิตผู้ป่วยที่ผิต้องการ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายदनัย ชาทิพฮต เกิดวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่จังหวัดสกลนคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ ๒) สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในปีการศึกษา ๒๕๔๔ และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวรรณคดีไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๔๖